

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra . . . 1 kor. Egy hóra . 1 kor. 50 fill.
Negyedévre . . 3 . Negyedévre 4 . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Plac-utca 47. és 49. szám.

Fegyveres husvét.

Debreczen, április 10.

Szomoru husvét virrad a Boszniába levitt magyar katonákra, meg a szegény katonafiuk otthonmaradt családjára. A hadvezetőség energikusan kijelenti, hogy semmi szín alatt sem lehet hazabocsájtani a legénységet. Mert hát olyanok a viszonyok Boszniában, hogy még jóideig szüksége lesz a hatalmas monarchiának a magyar fiuk szuronyára, bátorságára. Nem is lehet odaállítani a nyáron is havas gránicra holmi cseh legényt, horvát bakát meg tiroli olaszt, — addig biztos a boszniai sziklafészek, ameddig a magyar kar tartja Kelet felé az éles szuronyt.

Szomoru dicsőség ez a magyarra. Jobb volna a magyar fiunak a tavaszi földbe vetés alá szántani, mint a germán hatalom előrseként őrzeni Kelet határát.

De hát ez benne van az annexió bolond mérlegében. Milliárdokba került, míg birtok lett az ideiglenes birtoklásból s mire odajutottunk, hogy annyi rengeteg költség és európai háboru veszedelme után jogosan a monarchiáé lett Bosznia: — százezernyi magyar fiu kell, hogy keserű kenyeren vesztegessen fiatal életét a bosnyák és a hercegóc vadonban. Mert ha a katonai tömeg súlyát eleme-

lik Bosznia felől, menten fölfordul az áradozó barátság, miről olyan szépen szónokoltak Budapesten és Bécsben a bosnyák Bachus-pincék küldöttségei.

Hiszen szegény országnak Isten bizony nem volt elég viharfészekül a horvát föld, ahol krumplin és kukoricán kívül csak konspiráló terem, nem volt elég Fiume, melynek importájában első helyen az irredenta áll, nem volt elég a havasi oláh, nem volt elég az Észak felé pislogó szláv, a Germánia emlőjén növekvő nagynémet — nekünk egyenesen szükségünk volt Boszniára, a hol legalább nem ujságokban, röpiratokban folyik a lázítás, hanem esküdt ellenségünk a hegyes föld minden ija-fija.

Olyan berendezkedést kapunk Boszniában, hogy az orosz összeesküvők megirigyelhetik. Szerb propaganda, horvát akció, nagyosztrák tervek küzdenek egymással — szóval, tollal, késsel és revolverrel.

A legfőbb egyházfő áll az élén az osztrák akciónak, melynek célja a trializmus. Az egész hivatalnoki kar dolgozik a nagyhorvát eszme érdekében. A lakosság háromnegyede pedig szerb, mint fanatikus híve a nagyszerb eszmének.

Minden pillanat véres kavardást szülhet, amint vas öklével nem áll örül a katonai hatalom, amint nem vetik oda kétszáz ezer magyar fiu fiatalságát a nemzetiségi harcok közé ütközőnek.

A boldog török milliókat kapott a neki mit sem érő tartomány ellenértékül, jól értékesítette történelmi régiségét, a szerbnek is jól jött a háborus idő, hogy angol pénzen tápra álljon, ők hazabocsájtják nyu odt lélekkel katonáikat, — csak a magyar nemzet siratja, keserű az annexió átkát.

És még mindig nem telt be a mérték. Emelik még följebb a létszámot, még több magyar fiut bujtatnak az angyalbörbe, hadd legyen megvédve a sziklás viharfészek.

Állítsák a gránicra azokat az urakat, akiknek elméjében megszülött az annexió eszméje, szenvedjenek azok abban a keserves vadonban, a magyar fiukat pedig engedjék baba, okosabb dolguk is van, mint őrzeni a monarchia legujabb viharfészkét.

A husvét ünnepi hangulatába így játszik bele az annexió kaland. Hány magyar család nem tölti boldogságban az ünnepnapokat, mert nincs együtt a család? Mert a monarchiának új viharfészek kellett, amely körül magyar fiuk állnak, hogy a vihar ki ne törjön. És milyen kis hujja volt, hogy a magyar családok még nagyobb szomorúságban nem töltik az ünnepet, hogy az idej husvét zsolozsmáiba nem vegyül a gyilkos ágyuk ropogása, a gyászoló anyák szivettépő zokogása!

Én várok . . .

*

Én várok egy erősebb nemzedeket:
Tűzokok helyett sasokat.
Csodákat várok a földön, az égen:
Földrengéseket, villámlásokat.

*

Várom az ember fölszabadulását:
Nemzetekét, egyesekét.
A kert, amelyben a föld azoké lesz,
Akik belémerítik az ekét.

*

A szebb világot, amelyben a jóllét,
Szabadság angyalszárnyain
Tulszáll az ember napsugaras lelke
E sápadt csillag kódén, árnyain.

*

Várom a Szépség, Jóság és Igazság,
É Szentháromság korszakát.
Egy hajnalt várok, gyönyörű szép hajnalt
S kikacagom ezt a rút éjszakát.

Jánosi Zoltán.

Feltámadás.

Irta: Radó István.

Lajos lassan bandukolt hazafelé. Lépéseit lustán lépte, fejét leeresztette, lenézett a földre, úgy lépegetett lassan-lassan. Egyszerre fölötta a toronyban vastag bugással, bongással szólalt meg a harang. Fájón kongtak az ütések egyik a másik után. Nemsokára egy másik toronyból vékony csengő felett a kongatásra, belesendülve a vastag hangok közé. Most egy másik harang szólt közbe, mintha tiszta csengő női alhangot adna, oly lágyak voltak a kondulásai.

Lajos először nem törődött a harangzugással. De a hangok körülfojták, betöltötték az egész levegőt, felrepültek a magasba és végig futottak a földön. Megállították, felébresztették Lajost és ő felneszelt.

Szokatlan volt neki ez a mindent betöltő kardal. Még sohasem volt annyira egyedül, hogy a harangzugás hozzáférkőzhetett volna. Idegenszerű volt minden. A lehunyó nap rózsaszínűvé változtatta át a kék eget, a tiszta levegőt. Mellette sietve mentek el az emberek, kíváncsi örömteljes arccal s ő nem tudott semmit.

Gondolkozott, egyedül volt, nem törődött semmivel s most nem tudott semmiről, ami mellette történik.

Hallgatódzni kezdett, belenézett a vele szembejövő emberek arcába és végre elkaptott egy szót:

— Feltámadás!

Komolyan ment tovább a siető emberek mellett s belsejében kacagott, nevetett. Nevette azt az egy szót és nevette azokat, akik hisznek benne.

Nemrég valakivel beszélt és az tréfálkozva azt mondta neki:

— Nemsokára feltámadás van. És én a feltámadás napján meg fogok halni. Nagyon érdekes lesz. De még érdekesebb lesz, hogy maga engem el fog felejteni. Mihelyt megtudja, hogy meghaltam el fog felejteni. Nem mondom, emlékezni fog rám. De miután eltemettek nem is fog rá gondolni, hogy a levél, amelyet leszakít, talán attól a nedvességtől olyan szép zöld, amit már én adtam a földnek, az a por, amelyre lép, talán az én testemből való, s az a kutya, amelyet oldalba rug, én vagyok. Mindezt maga nem fogja gondolni. Pedig én meghalok és feltámadás napja lesz.

Lajos már meghallotta, hogy meghalt, a feltámadás szóra minden eszébe jutott. Nem mert lépni semerre, félt a porszemektől. A kutyákat kikerülte, félt tőlük.

Futott haza. Felszaladt a lakásába bezárkózott és iróasztalára könyökölt. Nem érzett, nem tudott, nem gondolkodott. Út.

Eternit Pala

a legjobb tetőfedő anyag, Fagymentes, Viharálló, Javításra nem szorul. Szolid árak.

Kubinyi Lajos és Társa
kizárólagos elárúitók,
DEBRECZEN, Sas-utca 3. sz. alatt.

1909/1 1-2 old.
Viepesutobol

Kiállítási csarnokot Debreczennek!

Irta: Rác Lajos dr.

Ugy értesülünk, hogy Debreczen város a Kossuth-szobor pályázatra beérkező szobortervet közszemlére tételére kénytelen lesz egy ideiglenes barakkot építtetni, mert az egész városban nem található egyetlen olyan helyiség sem, amelyben ki lehetne azokat állítani. A hír szerint ez közel 5000 koronába fog kerülni. Nem tudjuk, hiteles-e ez a szám, de aki ért ahhoz, mennyibe kerül egy ily célra elegendő és az időjárás viszonyosságait akár csak néhány hétig megbíró építmény és még annak olyan dekorálása is, hogy az esztetikai érzék sérelme nélkül lehessen benne szoborterveket elhelyezni, az nagyon jól tudja, hogy a költség az ötezer koronát nagyon majd meghaladja, esetleg megsokszorozza magát.

És aztán ez csak ideiglenes barakk lesz; néhány hét múlva szétszedik, aztán vége a nótának, de a pénznek is.

Amint látjuk, igen drága lezkepenzt fogunk fizetni, tanulságul, mennyire félferne, sőt mily szükséges volna már Debreczenben egy állandó kiállítási csarnok!

Igy ideiglenes elhelyezésnél mindég sok pénz pocskolóódik el és mégis lehetetlen ugy elhelyezni a bemutatandó anyagot, ahogy az tökéletes volna, mert számolni kell tömérdek mellékkörülménnyel.

Még a mult esztendőben, mikor iparművészeti kiállításunk elhelyezésének kérdésével küzködtünk, azt a javaslatot tettem és az illetékes, irányadó férfiakkal sokáig igyekeztem elfogadtatni, hogy építsünk valahová, de leginkább a város belterületén, vagy az Iparbank-palota hátsó hatalmas udvarán. vagy a városi muzeum telkén egy olyan kiállítási helyiséget, mely kőfalat csak körül kapott volna, benne pedig oszlopokon nyugvó csarnok-tetőzet emelkedett volna. Számítottuk a költségeket, számítottuk, meddig és mily célra alkalmazható nálunk ily épület?

Számításaink arról győztek meg, hogy ily állandó kiállítási csarnokot még

magánvállalkozásként is érdemes lenne megcsinálni, annyira biztosítva lenne költségének rentabilis kamatozása és törlesztése. Mennyivel inkább indokolt tehát, hogy közérdekből, közpénzen, középületként megépüljön!

És még sem lehetett a tervet megvalósítani! Pedig ott lett volna rögtön a kamara iparművészeti kiállítása. A kamara és az Országos Iparművészeti Társulat e kiállítás művészi kiképzésével példát kíván mutatni; vidéken a kiállítások eddig csak tárgyak összerakott tömegei voltak, művészi külsőről szó sem volt. Hogy most az iparművészeti kiállítás példát adhasson, nem kimélték a költséget és specialista kiállítás-dekorateur vállalkozókkal egészen modern installálást alkottak, elsőrendű tervező terve szerint.

Természetesen mindezen költséges munkálatok a kiállítás bezárása után szétszedendők és sok értékű anyagukat elvadosított ócska anyagként kell elpocsékolni.

Hát természetesen, ha egy állandó kiállítási csarnokban lehetett volna e kiállítást rendezni, a kamara és az Iparművészeti Társulat szívesen ott hagyták volna berendezéseiket, mely éveken keresztül használható lett volna a legkülönböző bemutatások céljaira. Lehető lett volna tehát számos ily alkalommal sok ezer koronának megtakarítása!

Egy állandó kiállítási csarnok aztán tulajdonképp nem csak évente néhányszor lett volna használható. Mert jól ismerék olyan lakásberendezési iparosokat és kereskedőket, akik időközben e helyiségeket kibérelték volna munkáik és áruiknak állandó bemutatására. Ottan lehetett volna továbbá tartani képkiallításokat is pompás elhelyezéssel.

Ily kiállítási helyiség építésénél nem kell valami óriási épületekre gondolnunk. Nálunk az a laikus vélemény járja, amely a kiállítási helyiségeket a hangverseny termekkel téveszti össze. Van oly nézet, mely a kulturpalota tervezett hangversenytermével kívánja a kiállítási-csarnok szükségletet

is kielégíteni. Pedig roppant különbség van a kettő közt. A modern kiállítási csarnok lehet könnyű épület, melynek csak egyetlen magasabb terme legyen a bejárónál, az sem kell, hogy igen nagy legyen. A többi helyiség alacsony épületszárnyakban, kisebb nagyobb tagozatokkal, folyosókkal és sok apró udvarokkal épülhetne, egyszerűen, praktikusán és olcsón. A díszítés mindig az egyes kiállítások speciális természetére szerint, a rendezők dolga.

Mindezeket azonban szinte kár is elmondani, mert nálunk aligha fogják elhinni, hogy jobb és praktikusabb egyszerre nagyobb összeget ugy kiadni, hogy az lassanként rentábilisen törlesztődjék vissza, mintsem időközönként részletekben ugy elkölteni e célra ugyanazon összeget, hogy az sohasem térül vissza.

És mégis haragszunk azért a csipős megjegyzésért, hogy a Hortobágy néma pusztájába igazságokat kiállítani céltalan fáradság?!

Debreczeni máv. munkások mozga ma.

A szakképzett munkások érdekeiért.

A debreczeni máv. műhely munkás személyzete körében nagyarányú mozgalom indult meg, az ipari világra nézve rendkívül jelentőségteljes. Tegnap délután három órakor értekezletet tartottak a „Vasutas Otthon“ helyiségében, a máv. műhelyi szakképzett iparosok kinevezése tárgyában. Kovács Péter elnökle mellett.

Az értekezleten Lakatos József előterjesztette részletes indítványát, mely szerint a máv. műhelyeiben alkalmazott iparosok, a mozdonyvezetőkhez hasonlóan kinevezésesen jutalékrendszerrel. Felsorolta az egyezményi rendszer óriási hátrányait, amely rendszer képtelen az üzemi takarékoságot minden irányban kellőleg kiaknázni, annak dacára, hogy a felügyeleti személyzet valósággal elhalmoztatik szigorú utasításokkal. Kifejtette az iparosmunkások kinevezéseinek előnyeit, ugy az intézetre, mint a vezetőségre és a munkásokra nézve, majd megvilágította annak nagy szociális horderejét.

— De van! — felelt rá egy szelid, bánatos hang. Lajos összerázkódott, mintha valami félelem tört volna rá. Körülnézett, nem látott semmit, de a hang tovább szólt:

— Van feltámadás. Van feltámadás az emlékekben. Az emlékek: én vagyok és az emlékek élnek mindig. Az emlékek kineznek, fájnak, nem hagynak felejteni. Kinezni foglak.

Lajos arca fehér volt, szemei kidülledtek, szárazak voltak egészen és teste remeggett. A hang pedig tovább szólt:

— Kinezni foglak én is. Nem tehetek róla. Bocsáss meg. Ha nem szeretted volna, nem kinezna az emlékem. De így! Nem tehetesz semmit, hogy ne legyek melletted. Ha valakit szeretni akarsz, közbitelek állók. Kinezni foglak. Mert van feltámadás. Az emlékek feltámadása.

Lajos hörögve dobta el magától a székét, és meredt szemekkel, vadul szaladgált a szobában, keresve, hogy honnan jött a hang, keresve a lányt, akinek a hangja volt...

És kereste merev szemekkel, remegve, vadul...

Azután hátratámaszkodott a karosszékben. Kabátja ujján egy porszemet vett észre. El akarta fujni, le akarta ütönni onnét, de az megszólalt:

— Elmegyek magam is. Mindjárt. Én vagyok az a porszem az ő teséből. Kikerültem a te lábadat. Felugrottam ide. Így még élek. Addig élek míg kikerülöm azokat a lábakat, amelyek rám akarnak taposni. Mindenki csak addig él. Ha valaki rám tapos, meghaltam. Örökre. Örökre.

Lajos bosszankodva elfricskázta a porszemét a karjáról. Körülnézett a szobájában. Már nem látta a porszemét. Egy kis gyöngyvirágot látott, amit a gazdasszonya ma állított be a szobájába.

Mintha az is beszélt volna hozzá.

— Tegnap adta vissza életét, lelkét a földnek. Én ma születtem az ő életéből. De nekem nincs lelke, nekem nincs életem, én nem adom át senkinek. Én elhervadok, megsemmisülök, meghalok. Ha elhervadok nem születik belőlem senki. Elpusztulok, nyomtalanul.

Lajos felugrott, de akkorra már a gyöngyvirág elhailgatott. Lajos megint meg

nyugodott egy kissé. Fel és alá járt a szobában, mindenütt kergette a harangzúgás és az az egy szó:

— Feltámadás!

Az ablakból lenézni nem mert, siető embereket látott volna. Egyszer nekitámaszkodott egy szekrénynek és fel akart nézni a megnyugtató, egyszínű, tiszta fehér mennyezetre.

A szekrény megroppant. Lajos ugy hallotta, mintha azt az egy szót mondta volna.

Egy székhez szaladt, belefogódzott.

A szekrény szólt:

— Én nem az ő testéből való vagyok. Akié volt az én mostani életem, az durva erőteljes ember volt, fenevadakkal tusázott, harcolt, hogy megmaradjon neki a földje, fegyvere, asszonya. Evmilliók előtt élt. Sok évvel ezelőtt. És én itt vagyok és ő sehol. Eltűnt. Én az ő életéből táplálkoztam, nekem magamnak nincs életem, de ha meghalok, elpusztul az ő életének a maradéka. Nekem nincs erőm, hogy a kapott életet átadjam. Hol van a feltámadás? Nincs feltámadás!

Hartstein Kálmán banküzlete Debrecen, Piac-utca 72. Telefon 568.

Banküzletem a következő üzletágakra terjed ki: PÉNZ
Birtokokra és házakra legelőnyösebb törlesztéses és váltó kölcsönöknek folyósítására. Váltó leszámítására, építési kölcsönök folyósítására, értékpapiroknak napi árbani vételére, és eladására és ezekre való kölcsönök nyújtására és mindennemű bankügyletek lebonyolítására.

Az értekezlet nagy lelkesedéssel tette magáévá ezt az indítványt és százas végre hajtó bizottságot választott, amelynek vezetőjéül, irányító elnökéül az előadót kérte fel.

Lakatos József elfogadta az elnöki tisztelet, de kijelentette minden félreértés előzetes eloszlására, hogy ez a mozgalom nem hadüzenet felsőbbbségű, mert a munkások igazságszerető, becsületos tisztességgel igyekeznek rokonszenvet kelteni tervük számára. Beszédét e szavakkal végezte: Legyen első főkötelességünk a nagytekintetű máv. mérnöki kar jóindulatu pártfogását megnyerni. Száműzzük a munkarend, fegyelem és az üzemszabályok bírálgatását, mert az különben nem célunk.

A százas bizottság legközelebbi ülésére hó 25-én, vasárnap délután 3 órakor lesz, ugyancsak az „Otthon” tanácskozó termében, melyre a bizottság tagjait, valamint az érdekelteket ezuton is meghívják.

Felirat a 39-ik gyalogezredért.

Helyezzék vissza Debreczenbe.

A városi tanács a honvédelmi miniszterhez.

Három esztendővel ezelőtt, 1906-ban a Debreczenben állomásozó 39-ik gyalogezredet a hadügyminiszter rendelete folytán Debreczenből Boszniába helyezték le. Ez az áthelyezés rendkívül érzékenyen érintette ugy Debreczen város, mint Hajdúvármegye lakosságát, mivel a gyalogezred csupa debreczeni és hajdúmegyei magyar fiukból áll, akiket az áthelyezés könyörtelenül elszakított szűkebb hazájukból.

Az áthelyezés azonban nemcsak az itthon levő családtagoknak, rokonoknak fájt, hanem elsősorban súlyos következményekkel járt az ezredbeli katonáknak, akiknek lent rendkívül súlyos és nehéz határszolgálatot kell teljesíteniök, fagyban, esőben, vad idegenben, ellenséges érzelmű nép között. Csak a sok, keserves panaszkodással teli baka-levél tehet tanúságot a magyar fiukra szakadt siralmas állapotról, amelyek egyre-másra jönnek haza Boszniából.

Annak idején városszerte elterjedt az a hír, hogy a 39-ik gyalogezred elhelyezése büntetésképpen történt Debreczenre nézve a darabont-korszakban viselt szerepéért. A hadvezetőség azonban az áthelyezésnek azt a magyarázatát adta, hogy az nem más, mint szokásos és gyakorlatban levő helyőrség változás, ami minden évben előfordul.

Igy aztán 1906. év óta nincs is Debreczenben ezredtörzs.

Az áthelyezésbe azonban sem Debreczen város, sem Hajdúvármegye polgársága nem törődött bele. Egyre-másra merült fel az óhaj, hogy a „debreczeni” ezredet helyezzék vissza régi állomáshelyére.

A közóhajnak engedve, Debreczen városa már három ízben felirt a honvédelmi miniszterhez, a hadügyminiszterhez, sőt Ófelségéhez is, melyben a 39-esek

visszahelyezését kérték. A kérelemnek azonban egy ízben sem lett fogantatja.

A városi tanács a napokban tartott ülésén elhatározta, hogy újra felír a honvédelmi miniszterhez a gyalogezred visszahelyezése érdekében. A tanács felhasználja feliratának felterjesztésére azt az alkalmat, hogy a helyőrségváltásról ilyenkor szokott határozni a hadvezetőség, továbbá, hogy a boszniai affér előreláthatólag több katonai intézkedést fog maga után vonni.

A tanács feliratában kiemelte, hogy mind Debreczen, mind Hajdúvármegye közönségének általános óhaja a gyalogezred visszahelyezése, amit annál inkább megtehet a hadvezetőség, mivel a 39-ik gyalogezred három év óta a határszélen igen terhes szolgálatot teljesített és már csak ezért is megérdemli a visszahelyezést régi állomáshelyére.

A tanács feliratát tegnap terjesztették fel a honvédelmi miniszterhez. Debreczenben igen élénk érdeklődéssel várják a miniszter döntését.

Az új szintársulat.

Szervezkedés a jövő színi évadra.

A debreczeni színház igazgatója, Zilahy Gyula az 1909—1910-iki színi évadra szervezte a társulatát. A társulat tagjai most már együtt vannak.

Az újjászervezett társulat névsorából mindjárt szembetűnik, hogy az eltávozott hat tag helyett csak négyet szerződtetett a színház igazgató. Eltávoznak Rózsa Lili, Zsigmondy Anna, Béreczy Ernő, Tallián László, Gróza Ferencz és Krasznay Ernő. Új tagok: Arkossy Vilmos, Bárdos Irma, Kardos Géza és Szilassy Etelka. A Tallián László, Győre és Krasznay szerepköre tehát betöltetlenül marad a jövő színi idényben.

Az új társulat névsora különben itt következik:

Művezetés.

Zilahy Gyula igazgató és főrendező, Irmay Béla igazgató helyettes titkár. Ferenczy Frigyes operettrendező, Békés Gyula vígjátéki és drámai rendező. Mártonfalvy György karmester, Schuster József kartinító, Sándory Kálmán ügyelő, Rácz Ernő könyvelő, Szepesy Dezső pénztárnok.

Előadó személyzet.

Arkossy Vilmos jellem és buffo-komikus, Báthory Mária, naiva.

Bárdos Irma, soubrette és népszínmű-énekesnő.

Békés Gyula, jellemszínész, drámai és vígjátéki apa.

Ferenczy Frigyes, burlesk és epizód-komikus.

Gazdy Aranka, drámai hősnő.

Gerő Ida komika, vígjátéki anya.

Gyöngyi László, tenor buffo, szalon komikus.

Gyöngyi Jolán, énekesnő.

Hahnel Aranka társalgási és jellem vígjátéki szubrette.

Horváth Kálmán, bariton népszínmű-énekes.

Huzella Irén, drámai szende.

Kardos Géza, lírai szerelmes, szalon síheder.

Kemény Lajos, jellemszínész, énekes.

Lukács Juliska, drámai anya.

Ligeti Lajos, burleszk komikus.

Lugossy Béla, drámai hős.

Nádor Zsiga, operette és síheder komikus.

Sándory Kálmán, ügyelő, segéd komikus.

Zilahy Gyula, jellemkomikus és bonvivánt.

Zilahyné S. Vilma, opera, operette coloratur.

Szilassy Etelka, operett soubrette.

Ternyei Lajos, szerelmes bonvivánt.

Torma Zsiga, opera, operette tenor.

Perényi József, másod tenorista.

Karmesterek: Mártonfalvy György, Irmay Béla és Schuster József. Sugó: Markó Elemér. Táncosnők: Percel Karola, Percel Rózi. 14 női tagból és 14 férfi tagból álló kórus. 24 tagu zenekar.

Oláh Gábor és a kollégium.

Irta: Kardos Albert dr.

Mondhatnak bármit Oláh Gáborról, mondhatják azt, hogy költészete ferde irányba tévedt, hogy prózája szertelenségbe csapkod, hogy magával elteltse bántó, hogy érzékenysége miatt szinte bánthatatlan ember, annyi bizonyos, hogy Oláh Gábor a legifjabb írói és költői nemzedéknek egyik legtehetségesebb tagja, neve országosan ismert, Debreczennek egyik nevezetessége. Az is bizonyos, hogy a sokoldalú költői tehetséggel bámulatos tudást és rendkívüli termékenységet párosít. Nemcsak lírai ere őmlik hőségesen, hanem egy nagy elbeszélő költeménnyel, a *Sainsonnal* is feltűnést keltett, sőt drámai kísérleteiben (*Csokonai emlékezete*, *V. László*, *Meztelen asszony*) sem közönséges erő nyilvánul. Írói arcképei, amelyekben irodalmunk nagyjait, *Gyulait*, *Beőthyt*, *Herczeget*, *Szabolcskát* rajzolta meg, irodalomtörténeti tanulmányai, amelyeket *Csokonairól*, *Jókairól*, *Petőfiről* írt, oly széles körű irodalmi olvasottságról, a magyar és külföldi remekírók oly beható ismeretéről tanuskodnak, azonkívül oly biztos kritikai ítéletről, hogy Oláh Gáborból bizony remélhetjük egyik legalaposabb irodalomtörténet tudósunkat és eredeti felfogású kritikusunkat.

Ennek a költő és tudós embernek, ma 28 éves férfikorában még nincs rendes állása. Szülővárosa, a gazdag Debreczen, nevelő anyja az ő és dús kollégium még nem igyekezett azon, hogy végleg magához kapcsolja. Ideiglen alkalmazva van a kollégiumi nagy könyvtárban, jobban mondva, e könyvtárnak városi segítséggel fentartott nyilvános olvasótermében. Ez az ideiglenes állapot évek óta tart. Oláh Gábor évek óta tengődik 1600 koronán, miért nemcsak a könyvtárt szolgálta, hanem tanárkodott is a gimnáziumban. Pedig Oláh Gábor nem félbemaradt ember, amilyenek a tehetségesebb költők és a különcödő tudósok szoktak lenni; ugyancsak már évekket ezelőtt becsülettel megszerezte a középiskolai tanári oklevelet, amellyel bátran kopogtathat, sőt még be is juthatott volna a legelőkelőbb állami, akár

Színház után „Angol Királynő”

Vanger Sándor

Batthyányi-utczal.—Telefon 216. sz.

Párisi mintára berendezett női divatszalon. Tavaszi és nyári újdonságok:

Készít a legelőnyösebb á. ak mellett; alkalmi és menyasszonyi toleket, costumok, színházi belépőket. Gyászruhákat a legrövidebb idő alatt

budapesti középiskolába is. De ő — úgy látszik — szíve mélyében nagyon szeretheti ezt a sokszor maga is szidalmazta Debreczent, tudománysszomjas lelke pedig jobban találja magát a könyvtár ismeretnyújtó polczai között, mint az osztályterem ismeretosztogató kathedráján. Sőt azt is elmondhatjuk, hogy az ő zárkózott egyénisége, búvárlásra hajló természete, fáradhatatlan munkakedve csakis a könyvtárban érzi magát otthon, amelyben a könyveket nemcsak kötésekről és lajstromszámokról ismeri, hanem a legtöbbjével bensős barátságot is kötött, igen sokból pedig folyton anyagot merít a maga költői és tudományos műveire. Azonkívül a könyvtárnak mindennapi apró-cseprő ügyeit is lelkiismeretesen, pontosan intézi, hiszen nappalait igazán a könyvtár falai között tölti.

Oláh Gábort tehát az úristen is könyvtárba szánta és most csak a kollégiomon áll, hogy ez a predesztináció mielőbb megvalósuljon.

Az a kollégium, melynek vagyona több millióra rug és amelynek évi költségvetése háromszézer koronán felülemelkedik, nem állhat elő azzal a kifogással, hogy egy könyvtári rendes tisztségre nem talál fedezetet, hogy Oláh Gábor rendkívüli és ideiglenes alkalmazását nem változtathatja rendes és végleges állássá, mert mostani 1600 koronás javadalmát nem bírja 2400 törzsfizetésre és 600 korona lakbérre fölemelni. Nem vagyok oly járatos a kollégiomnak szerföltött bonyodalmas pénzügyi viszonyaiban, de különben sem érzem magam illetékesnek, hogy tanácsot adjak, hogy a kollégiom melyik forráshoz forduljon az épített vagy közszükségleti alapból vegyen-e kölcsön, avagy ismét a város nagylelkű áldozatára hivatkozzék, mikor a könyvtári állást szervezni akarja.

De azt tudom, arról mélyen meg vagyok győződve, hogy a kollégiom nagy mulasztást követne el, ha az egyházkerületnek közeledő tavaszi közgyűlésén sem ragadná meg az alkalmat Oláh Gábornak végleg magához való kapcsolására. Debreczen várososa és a kollégiom eleget vétett maga ellen akkor, amidőn Szabolcska Mihályt, ezt a már annak idején elismert költőt, eleresztette a maga köréből, ha ezt a hibát most megismételné Oláh Gáborral, érzékeny vesztéséget okozna a helybeli irodalmi és tudományos életnek, de nagy csorbát ütne a maga hirnevén és művelődési érzékén is.

Egylet.

— **A Debreczeni Műpártoló Egyesület** folyó évi rendes közgyűlését a Városháza közgyűlési termében április hó 26-án délelőtt 11 órakor tartja meg, melyre az egyesület tagjait ez uton hívja meg az elnökség. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Igazgató és titkár jelentése. 3. Az 1908. évi zárszámadás tárgyalása, pénztáros és számvizsgálók jelentése, az 1908. évről a felmentés kérdésében hathozatal. 4. Tisztújítás. 5. Az 1909. évi költségelőirányzat tárgyalása. 6. Esetleges indítványok tárgyalása, melyek azonban a közgyűlés előtt legalább 8 nappal az elnökséghez írásban beadandók.

Sipulusz nem irt tárcát.

Ünnepel egy kölcsön-automobilban.

Mikor számol be a nánásiaknak?

Rákosi Viktor, az egész ország kedves Sipulusza s a nánásiak illusztrus képviselője, fel szokta keresni írásaival időnkint a *Debreczeni Független Újságot* is. Karácsony, husvét, pünkösdi ünnepén — vagy hívásra, vagy maga kedvéből — mindig eljuttatott hozzánk egy-egy gyönyörű tárcát, melyhez rendszerint az ő kedves hajdújainak életéből, multjából vette a témát. Most, hogy hirt hallottunk rég tartó gyöngéledéséről, sietünk kérni levéllel eszébe juttatni Sipulusznak, hogy közeledik a husvét s a debreczeni közönség, no meg magunk is nagyon szeretnők, ha írna valamit ünnepi számunkba.

A levelünk, amint az alábbiakból kitetszik, egy kis vándorutat tett meg, míg eljutott Rákosi Viktorhoz. Sipulusz nem volt otthon fővárosi lakásán; de nem azért fia neki Rákosi György hetedik gimnázista, hogy apjának távollétében ne tudjon reprezentálni s intézkedni, pláne, ha irodalmi dolgokról van szó. Vidám válaszelevéllel kedveskedett tehát a fiatal Sipulusz; mikor a levél április elsejei keletét láttuk, azt hitük, hogy tréfa s kohlománny az egész tartalma. Hogyne! Mikor azt írja Rákosi György VII. gimnázista ur, hogy Sipulusz, a hónapok óta gyöngéledő Sipulusz, automobil-utazásra indult!

Itt van különben a levél:

Tisztelt szerkesztő ur!

Apám pár napra egy barátjához utazott, aki a Vajda János által megnekelt híres szép váli erdőben lakik. Így egyelőre nem felelhet b. levelére, melyet az Országházból ma — ugylát zik késéssel — hoztak budai lakásunkra. Utána küldenek a levelet, de nem is tudjuk apám közelebbi címét, mert nem is vasuton, hanem automobilon utazott el Váálra, hol azonban nem a községbe, hanem valami erdei lakba szállt, hol a tavasz ébredését figyeli meg és a postával alighanem nincs összeköttetésben.

Kiváló tisztelettel

Rákosi György
VII. gymn. tanuló.

Budapest, 1909. április 1.

Erre a levélre mi újabb tárcakérő levelet irtunk Rákosi Viktornak, s arra gondolv, hogy ifjabb Sipulusz ismét kedélyes kedni fog s ezuttal még Amerikába utaztatja ki a papáját, belevettük komoly hangon a levelünkbe, hogy idősb Sipulusz mindig szokott írni az ünnepi számunkba, s meg fog haragudni, ha nem továbbítják hozzá levelünket. Ennek a levélnek aztán lett is foganatja; Sipulusz csakugyan jelentkezett, ha nem is a váli erdei lakból, hol a tavasz ébredését kellett volna figyelnie, hanem *Czegléd* városából, hol családi körben tölti a husvétü ünnepeket. Ezt a második válaszelevelet is Rákosi György VII. gimnáziumi tanuló írta, de a papa diktandójára csupán a két utóirat a Sipulusz kezírása.

Itt adjuk a második levelet is, melyből kitetszik, hogy Sipuluszt sohasem hagyja el

a jókedélye: egy kalap alatt intézi el az ünnepi tárcát, a kormányválság s a kikölcsonzótt automobil sorsát. Ime a levél;

Kedves Szerkesztő Ur!

Levelét most kaptam még és pedig itt Cegléden, hol családommal a husvétü ünnepeket az apósomnál töltöm. A napokban egy kis automobil-utazást próbáltam s a siker esetén elhatároztam, hogy autón megyek le a kerületembe (mert a vasuti utazá-ba mindig belebetegszem) De nem sikerült ugy, mint reméltem s azért husvétkor nem mehetek le a kerületembe, a Kossuth-dalárdát fogadni és üdvözölni. Innet persze nem küldhetek önnek tárcát husvételre, de arra kérem, írja meg b. lapjában egész szárazon, hogy a husvétü ünnepeket Cegléden töltöm, inkább betegem, mint egészségesen s hogy nem lehetek jelen a nánási Kossuth-szobor megkoszoruzásánál.

Igaz hive

Rákosi Viktor.

Utóirat: A jövő héten különben kitör a kormányválság, tisztul a helyzet s akkor lemegek, mert lesz mit beszámolni

Második utóirat: Megjegyzem, hogy az autó nem az én tulajdonom, hanem egy jó barátomé, kitől ingyen kapom.

A nyájas olvasó meggyőződhetett arról, hogy a megszokott Sipulusz tárcát mi mindenáron meg akartuk szerezni, s hogy az ugyanazon okból maradt el, amely okból a nánásiak váravárt beszámolója. Dehát mindkét mellőzött fél megvizsgálódhatik: mi azért, mert ha tárcát nem is, de két felhasználható levelet kapunk: a nánásiak pedig azért, mert hiszen „a jövő héten különben is kitör a kormányválság, tisztul a helyzet és Sipulusznak lesz mit beszámolnia“.

Az ezerkétszázadik jegy.

A debreceni iparművészeti kiállítás.

Ma délelőtt kelt el az ezerkétszázadik jegy a kiállításban, az állandó jegyeken kívül.

Most már gyakran lehet látni törzslátogatókat is a kiállításban. Valóban kellemebb szórakozás ezidőszert Debreczenben nem is kínálkozik művelt társaságnak, mint a kiállítás ismételt látogatása.

Ajánljuk a közönségnek, hogy érdeklődjék a tárgyak vásárlása iránt is. Ilyen tökéletes munkájú, ennyire tökéletesen művészies butorok és dísz tárgyak ilyen olcsón vajmi ritkán kerülnek ily nagy mennyiségben a közönség elé.

A kiállítás modern lakásának szobabereendezéseiről például azt hiszi a közönség, hogy szerföltött drágák. Holott valóban oly rendkívül olcsók, hogy ily árat csak ugy lehet megmagyarázni, hogy a kiállítók ez alkalommal inkább az erkölcsi sikerre törekednek, mint anyagi haszonra.

Ezt lehet mondani a többi tárgyakról is.

A katalógusban nincsenek árák, mert a rendezőség a kiállítás művészi színvonala szerint kerülte a reklám katalógusok vásári formáját. De az előzékeny pénztári tisztviselők minden tekintetben szívélyesen vannak a közönség kellő tájékoztatására.

Ugy is volna helyes, hogy minél többen vásároljanak, módjuk, tehetségük szerint, legalább valami emléket, mely visszaidézzék számukra e szép kiállításnak, sajnos, oly hamar eltűnő pompás képeit.

Brassay fényképész műterme Szent-Anna utca 5. sz. alatt az ünnep napokon egész nap nyitva lesz. 🌸

Valódi angol és hazai gyártmányú gyapjuszövetek — legolcsóbb bevásárlási forrása — **WEISZ ADOLF** DEBRECZEN, Kossuth-u. 1. Ujdonságok naponta érkeznek. Legszolidabb szabott árák

Kitört a kormányválság.

Kossuth Ferencz husvétii levele.

A trónörökös az általános választójogért.

A koalíció felbomlik.

A koalíció felbomlott, a kormány megbukott. Addig tagadták ezt a tényt a félhivatalosok, de ma már bizonyára ők is kénytelenek elismerni, mivel a válságról szóló híreket ma Kossuth Ferenc és más vezetőpolitikus is megerősítette. Wekerle Sándor miniszterelnök kedden Bécsbe utazik és benyújtja a királynak a koalíciós kabinet lemondását.

A válságról a következőket táviratozza budapesti tudósítónk:

Kossuth husvétii cikke.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, a függetlenségi párt vezére *A helyzet* címen vezércikket írt a félhivatalos *Magyarország* holnapi számaiba. A nagyfontosságú cikk a következőképen hangzik:

Nem ünnepi hangulatban írok. Az ország sorsa természetellenes és mint ilyen veszélyes.

A koalícióban, melyet a nemzeti küzdelem létrehozott, most már a széthúzó erők érvényesítették hatásukat. *A sajtó hónapok óta kormányválságot hirdet* és sok helyütt kárörömmel ujjonganak azon, hogy a kormány valószínűleg le fog mondani.

Ez a kormány az utolsó szavazásnál is nagy többség fölött rendelkezett. A korona bizalmát is bírja. Nem áll tehát elő az a helyzet, amely politikai szokás szerint kormányválságot idéz elő. A kormány mégis valószínűleg lemond, bár összességében a nemzet nagy többségét képviseli most is.

Azonban a koalizált pártok utjai szét fognak válni, mert a magyar nemzet természetes állapota nem az összetartás, hanem a széthúzás.

En aggodva látom, hogy a koalíciónak legfontosabb feladata megoldatlan maradt. Meggyőződésem szerint az új választási törvényt kellett volna megalkotni, mielőtt az ütköző pontok előtérbe nyomulnak. E meggyőződésemet nem most vallom, hanem sok hónappal ezelőtt hirdettem. Félek, hogy nagyon is igazam van.

Egyénileg nehéz szívvel, de azért vállaltam miniszteri tárcát, hogy ez a kormány o'dja meg azt a nagy kérdést, amelytől a nemzet egész jövője függ. Ime a leghazafiasabb szándék sem érvényesülhetett, úgy látszik sokat kell még a nemzetnek szenvednie, mielőtt okul saját kárán és nem lesz többé ki-

téve a legnehezebb időkben a széthúzás ösmagyar kísértésének.

Egyelőre ma még egyetértének a pártok, de azzal a szándékkal, hogy már holnap megszűnjenek egyetérteni. Ma a kartellbank az összes koalíció programja. A kartellbank az önálló banknak csak egy alakja, mely az adott helyzetben legalkalmasabb volna. — Tény az tehát, hogy az önálló bank egyik alakjában egyetértének, más alakjában pedig nem. S a bank alakja elég ok arra, hogy válságba sodortassék az ország, ha a kartellbank nem valószínűsíthető meg.

A folyamatban levő tárgyalások sikeréhez kevés a reményem, mert az osztrák felfogás szerint mindaz, ami Magyarországnak jó, Ausztriának már csak azért is rossz. Náluk azonban minden magyar nemzeti ügy előtérbe hozatala összekovácsolja a surlódó pártokat, míg ellenben nálunk elég az, hogy egy nemzeti ügy a szönyegen legyen, hogy mindjárt összeveessenek a pártok rajta. Ha az önálló bank minden formájára nézve meglebbe az egyetértés, a korona tisztában látná azt, hogy mi a nemzet akarata s akkor tekintve a király alkotmányos érzését, sokkal valószínűbb lenne a nemzeti álláspont sikere. A nemzet tisztában látná a valódi helyzetet és ennek valódi és nem feltevéseken alapuló tudatával határozhatna további magatartása fölött. Nem hiába szólítottam fel tehát nem egyszer a pártokat az egyesülésre, de a szavam a pusztában kiáltó szó volt.

Hadik államtitkár cikke.

Hadik János gróf belügyminiszteri államtitkár a *Magyar Hírlap* holnapi számába írt cikket a helyzetről. Ő is azt mondja, hogy a koalíció felbomlott, mivel a helyzet központjában levő bankkérdés eket ütött a pártok szövetsége közé. A cikket Hadik így fejezi be:

El fog dőlni a kérdés, hogy az örökség, melyet a koalíció — ha felbomlik — hátrahagy, belső szakadozottság lesz-e, vagy a nemzeti erők egysege.

A trónörökös és a válság.

Köztudomásu, hogy a készülő fuzió első sorban az általános választói jog kérdését fogja hangoztatni, mint olyat, amelyet az új rezsimnek meg kell csinálnia. Ugy értesülünk, hogy a koalíciónak ez a nagy ragaszkodása a választói reformhoz nem spontán. Az új rezsim

emberei szerettek volna megszabadulni a kellemetlen feladattól, csak hogy Bécsben nem engedték. Nem engedte a király és minden lehető elkövetett a trónörökös, akinek meggyőződése, hogy Magyarországon általános választói jog nélkül nincs egészséges alakulás.

Vége a komédiának.

Ellopták az ötletes betörőt.

A huszárok szakácsa a tettes.

Vége a komédiának, illetőleg annak a nagy operette-hajszának, amelyet a rendőrség a Gasparik-üzlet betörője ellen oly régóta folytat. Bardócz András rendőrbiztos ma elutazott Kiskunfélegyházára, ahonnan már délben táviratozott, hogy megvan az annyira keresett betörő. Ez nem más, mint Kurucz Szilveszter katonaszakács, a debreceni Vilmos huszárezred negyedik századánál.

Végre-valahára tehát mégis csak megvan az a furfangos és ravasz betörő. Pedig kicsibe mult, hogy véglegesen ki nem sikerült a rendőrség kezei közül. Mert valóban bamulatos ügyességgel menekült el a kitűnő ferfi, kijátszva az egész rendőrséget.

(Menekülés a kórházból.)

Kurucz Szilveszter katonaszakács hazautazásának estéjén követte el a betörést. Először Verik Verona nevű kedveséhez ment és itt öltött fel magára a polgári ruháját. Bizonyosan szeretőjének is akart kedveskedni valami értékes ajándékkal, azután meg hogy haza se menjen üres kézzel, — ezért eszelte ki a betörésnek ezen szokatlan, de határozottan ötletes és merész formáját.

A betörés jól volt tervezve, de rosszul sült el. Agyba-főbe verték a betörőt. Így került azután a kórházba, ahol egy kicsit még szimulálta a félholtat — azután megszökött.

Egyenesen a szeretőjéhez ment. Itt azután levetette a kórházi ruhát és a katonai egyenruhát öltötte magára. Azután a legközelebbi vonaton már haza is utazott.

(Ellopták a betörőt.)

Ezzel azután végképen ki is merült minden energiája. Az ágyának esett és a szimuláns betegből most már valóban súlyos beteg lett. Különösen gyötéri a nagy sebláza, a fején levő nagy sebe miatt.

Bardócz András biztos ilyen állapotban akadott rá. Először nem is gondolta, hogy a tettessel áll szemben. Hiányos volt előtte az összefüggés: Kurucz Szilveszter és az emlékezetes éjszakai menekült között. Csupán azért kereste fel Bardócz a katonaszakácsot hogy tőle, mint a betörő ismerősétől, a betörőre vonatkozó adatokat beszerezze.

Milyen nagy lett a meglepetése, mikor magával a betörővel találta szemközt magát akire nagyon könnyen lehetett ráismerni a fején levő vágásról.

Kurucz Szilveszter nem is tagadta a

PAGLIANO-SYRUP

Bejegyezve az olasz hivatalos gyógyszerészeti társaságban. Kitűnő kivétel az 1894-ben tartott farmaceutikai és az egészségügyi 1900-ban tartott kiállításán, ugyancsak az 1906-ban Milánóban megtartott nemzetközi kiállításán a nagy aranyéremmel.

A legjobb vértisztítószer, forgalomba hozva **Ernesto Pagliano** tanár által **Nápolyban** CALATA S. Marco 4.

— Kapható minden nagyobb gyógyszerárban. — Utánzatoktól óvakodjunk.

üvegekben, dobozokban (porok) és tablettákban (szemecskék)

ERNESTO PAGLIANO tanár NÁPOLY.

Megrendelhető a következő című gyógyszerárban: Real Apotheke Secrate Braconelli Ala (Stuttgai).

Gyapjuszövetek

árait a kedvező áralakulása folytán márczius 1-től kezdődőleg az árak 10%-kal leszállítottam.

Weisz Adolf

:: posztó kereskedő ::
Debrecen, Kossuth-u. 1.
Szigoruan szabott árak.

1309/1 1-2 old.
Viepesulobol

betörést. Bardócz biztosnak töredelmesen bevallott mindent. Egyelőre azonban nem lehetett még Debrecenbe hozni — olyan beteg. Majd, ha jobban lesz, akkor szolgál tatják ki az illetékes katonai hatóságának.

Érdekes megemlíteni, hogy mi vezette a rendőrséget nyomra. A Kurucz polgári ruhájában megtalálták egy katonatársának, Nagy Jánosnak a levelét. Kurucz ellefedte a levelet bedobni a postaszekrénybe — ez lett azután a vesztes.

A levél biztos támpont volt a nyomozásra. Így sikerült azután, de így is esett a véletlen szerencsés közbenjárására a ravasz betörő leleplezése.

Családi dráma Debreczenben.

Egy budapesti vasutas, akinek felesége Debreczenben lakik, féltékenységéből összeszurkálta a feleségét, azután mellbe lötte magát.

Szenzációs öngyilkosság történt ma Debreczenben a Csonka-utca 42-ik számú háznál. A féltékenység ördöge működött ismét és jól munkálkodott: egy rettenetes családi tragédiát bonyolított le.

Demjén Sándor budapesti m. helyi vasutas a tragédia főhőse. Debrecenből nősült, a Ferge-családból. Az asszony az utóbbi időben betegeskedni kezdett. Hazajött tehát a szüleihez. A férj nem nézte ezt jó szemmel. Sűrűn leutazott Budapestről Debrecenbe és itt azután féltékenységi jeleket rögtönzött — természetesen minden alapos ok nélkül.

Hivogatta haza az asszonyt. Az asszony azonban betegségére hivatkozott és nem akart Budapestre menni. A férj erre olyan dühbe gurult, hogy kihuzta a zsebkését és összeszurkálta az asszonyt, akinek szerencsére semmi komolyabb baja nem történt.

Azután a szomszéd szobába vonult és szívének irányította a revolver csövét. A golyó azonban nem talált jó helyre, csupán a szívburkot sértette meg.

A halálosan sérült embert a mentők a kórházba szállították. A kezelő orvosai lemondtak az öngyilkos vasutas életéről.

Színház és Művészet.

Műsor.

Vasárnap, április 11. Délután: Falu bossza, népszínmű. Este: Erdészlány, operett. Hétfőn: Délután: Csókkirály, operett. Este: Felhő Klári, népszínmű. Kedden: Gyujtató, törvényszéki jelenet, utána Tündérlak magyarhonban, népszínmű. C) bérlet. Szerdán: Cornevillei harangok, operett. A) bérlet. Csütörtökön: Nagymama, operett. Turcsányi Olga vendég. B) bérlet. Pénteken: Lili, operett. Turcsányi Olga vendég. C) bérlet. Szombaton: Koldusgróf, operett. Turcsányi Olga vendég. A) bérlet. Vasárnap délután: Debrecen a holdban, látványosság. Este: Atalanta, operett.

Turchányi Olga Debreczenben. A jövő hé: három napján színes meleg estéje lesz a debreczeni színháznak. Turchányi Olga a kiváló művésznő, a temperamentumos primadonna jön le Debreczenbe és eljátsza három elsőrangú szerepét, a *Nagymamát*, *Lilit* és a *Koldusgróft*. Turchányi Olgát nagy érdeklődéssel várják Debreczenben a tisztelői és ismerősei, akik még nem látták a bájos, szépséges művésznőt, mint asszonyt. Mert Turchányi Olga három hete asszony. Felesége *Maribázy* Miklósnak, a *kecskeméti* színház direktorának. Turchányi Olga csütörtökön, április 15-én este kezdi meg vendéjátékait a Nagymamával, pénteken a Lilit, szombaton este pedig a Koldusgróft játssza.

Locsolás

Történik husvét másodnapján. Butorokkal az izléstelenségig túltöltött szalon. Szerepelnek: a mama, a lánya, meg egy ur. Kocsirobogás az utcán, a lány kinéz.

A lány: Szent í ten, a Bezerédi Izsó!
A mama: Ki az a Bezerédi Izsó?
Az ur (bejön): Kisztihand. Bocsanatot kérek nagyságos asszonyom, hogy ismeretlenül jövök el ide, de oly jó viszonyban vagyok a nagyságos asszonyom leányával, hogy megengedhettem ezt magamnak. Én Bezerédi Izsó vagyok.

A mama: Nagyon örvendek, de pardon, nem értettem jól, hogy miben van maga a Bellával. Jó viszonyban?

Az ur: Csak képletesen értettem, nagyságos asszonyom, csak képletesen. De kérem, eldiskuráljuk a vizitem célját. (A mellényzsebéből egy elmés szerkezetű locsolót vesz elő, amely úgy néz ki, mintha óra volna. Rengőtet, bizonytalan illatu folyadékot locsol a lányra, meg a mamára.)

A lány (ugy néz ki, mintha ősi záporosóban esernyő nélkül sétálna): Nagyon kedves, Bezerédike.

A mama (ugy reszket, mint akinek borotválkozás közben a nyakába csurgatják a vizet): Köszönjük, nagyon szépen köszönjük.

Az ur: Kérem, kérem. Husvétkor az ilyet megteszi az ember, de a nagyságos asszony bájos és szeretetreméltó lányához még karácsonykor is eljőnnék locsolni.

A mama (ugy reszket, mint akinek a jól táplált hátán is csorog a víz) Belluska, adj a Braun urnak...

Az ur: (közbevág): Bezerédi, nagyságos asszonyom, Bezerédi.

A mama: Adj a Bezerédi urnak egy tojást.

Az ur: (szellemesen) Ne azt, mert nem szeretem a tojást. Csak velővel. De bonbonnal nem. Inkább esedezem egy piros szegfűért. A piros az énszínem.

A mama: (Olyan tekintettel, mint ahogy az anyósok néznek) Pardon va'ami kérdek a lányomtól

Az ur: Tessék.

A mama: (sugva) Mennyi fizetése van ennek?

A leány: (kissé hangosan) 120 forint.

Az ur: Téved Belluska, most már 130.

A mama (nagyon kedvesen): Adj a Bocska urnak...

Az ur: Pardon, Bezerédi.

A mama: A Bezerédi urnak két piros szegfűt. Külömben add oda azt a rózsaszínűt is. Meg azt a fehérét is, ugysem jön már senki hozzánk. Add csak oda. És most egy kicsit magatokra hagylak. (Kimegy.)

A lány: (Nyakába ugrik az urnak) Édes Dórikám, nagyon szerettek.

Az ur: Én is nagyon, csak nem tudom, hogy mit csináljak a mamával?

A lány: Miért, hiszen 130 forint fizetésed van!

Az ur: Van ördögöt. Hazudtam, mint egy álmoskönyv. Még mindig csak 60 forintot kapok.

A mama (aki végszóra jön): Már megy Braun ur?

Az ur: Bezerédi, kérem, Bezerédi.

A mama: Hova viszi azokat a szegfűket Braun ur (Nyoma'élisan) Braun ur?

Az ur: Nekem tetszett adni.

A mama: Nem lehet, hiszen még jönnek hozzánk.

Az ur: Csókolom a kezét, nagyságos asszonyom (elmegy).

A mama: Ezt a tacsót meg sem fogod látni az utcán.

A lány: Igeni kedves mama. Az ur kocijának a robogása hallatszik. Tovább nincs.

Laie.

A nők és a művészet.

Irta: Istvánffy Gyula.

Az asszony és a művészet szoklat meg a finomabb dolgokra. Nincs kitünőbb iskolája az életnek a nő által gyengéden otthonossá tett művészetnél. A legdurvább kedélyt báránynya teheti a nő s a művészet, a természet művészkedésének e remeke. A francia forradalom egy szörnye elhallgatott minden vádat, de mikor a Louvre felgyújtásával vádolták, ez ellen tiltakozott. Ez a francia típus, a báj, a raffinált kéjek hazája... Nálunk is akkor fog igazi kultúra és boldogság lenni, mikor a nők az otthon nem papagálylészek, de a művészet bevitele által „home“-má, otthonná fogják tenni. Már el kezdték a nők hazánkban is. Még ugyan sokhelyt talmi ez a nemes luxus.

Látunk gyönyörű berendezéseket, toilletteket, kifogástalant. Sz az asztalon könyvet, a falon képet, amelyért meg kellene büntetni a szerzőt s vevőt. A nő és a művészet otthonukat olyanná teheti, amelyért szívesen lemond még a félművelt is a kávéházról s a káryáról...

Legyen az otthon menyországunk s a nő benne s általa az oltár... ahová imádkozni, hálát mondani s bajunkban kérni vágyódunk.

Az asszony és a művészet az, amely csak finomságokra, szépre, jóra sarkal. Azért és neki és érte mindent.

Meg az a brutális, részeg is, aki megveri asszonyát, gyöngéd lesz mikor csókol.

Debreczen a faj-kultúra városa. Erős, egészséges, puritán és tiszta faj. Sétáljunk egyszer körül korzóján, a déli órákbar: egy darab Páris. Kifogástalan női szépségek, ragyogó élénk jókedv, egészséges, üde gyönyörű fogak. Tüzes szemek. Csont, izom, formás teltség... itt még a koldus is jól áll.

Gyönyörű utcák, terek, palotasorok kulturhangok, gyönyörű fogatok azokban jól ülni tudó emberek, au o korzóján a legszébb, legutolsó toillettek izlés divat, divatos legutolsó divatu sinai (chinas) formájú kalapok, a legkivánatosabb pihent, jól táplált szépségek ereje, sőt nemcsak ilyen rendes szépségek ilyen gyémánt tüzes fényű szemek tulajdonosai, de pikáns természetű rit-

Becses tudomására hozom az igen tisztelt közönségnek, hogy megérkeztek a szebbnél szebb tavaszi és nyári hazai és angol **gyapju zszövetek** a legszebb kivi elben **legolcsóbb szabott árak** Számos látogatását érve, kiváló tiszteltel

Kohn M. Miksa
posztókereskedő Halvan-u. 7.

Gummigallérok és köpenyek megérkeztek Halmágyinál

kaságok: nap-nap után megcsodálok egy úde, gyönyörű vénuszi alakú, bájos, a leg- raffináltabb párisit is kielégítő öltözeti tü- neményt, akinek fiatal úde arcát hófehér haj környezi.

Üzletei, kirakatai, kaszinói, egylethe- helyiségei, hivatalai valóban pompások.

Érdekes kereskedelmi iskolájába most a kényelem tündérei meséket illusztrálnak, azt hogy egy jó asszony mellett e földi életben is birhatunk egy-egy darabkát a menyből. De nem folytatom tovább, mert úgy megszerettem Debrecent, hogy a vég- telenségig tudnék írni felőle.

Istvánffy.

HIREK

— **Lapunk legközelebbi száma a husvétii ünnepek miatt szerdán hajnalban jelenik meg.**

— **Husvét a debreceni templomok- ban.** A husvétii ünnepek alkalmával, a re- formátus templomokban a következő rendben tartatnak meg az istentiszteletek:

Ünnep első napján délelőtt a Nagy- templomban prédikál: Dicsőfi József lelkész, Kistemplomban Szarka Boldizsár s.-lelkész, Kossuth-utcai templomban: Könyves Tóth Kálmán lelkész, Ispotály-templomban: Szele György lelkész. Csapókereti imaházban: Kovács János vallásánár, Homokkertben: Sár- közy Lajos főiskolai senior, városi szegény- házban: Hajdu Zsigmond püspöki titkár. Délután. Nagytemplomban: Földessy József 4. th., Kistemplomban Sárközy Lajos főis- kolai senior, Kossuth-utcai templomban Kürthy Károly 4. th., Ispotály-templomban Molnár Ferenc 4. th.

Ünnep másodnapján délelőtt: a Nagy- templomban prédikál Sárközy Lajos főis- kolai senior. Kistemplomban Földessy József 4. th. Kossuth utcai templomban Molnár Ferenc 4. th. Ispotály-templomban Kürthy Károly 4. th. Délután: a Nagytemplomban Molnár Ferenc 4. th. Kistemplomban Kürthy Károly 4. th., Kossuth utcai templomban Sárközy Lajos főiskolai senior, Ispotály tem- plomban Földessy József 4. th.

A katólikus templomban: Husvét vasárnap reggel 6 órától kezdve eledelek szentelése. Istentisztelet ugy ezen nap, mint a következőn, ugy, mint vasárnapokon és ünnepeken rendszeren.

Az ágost hitv. evang. templomban: Husvét első napján délelőtt 10 óraker az istentiszteletet Materny Lajos fősperes végzi. Az istentisztelet után Urvacsora lesz. Délután 3 óraker Oláh Károly teológus prédikál. Husvét második napján d. e. 10 óraker Hudák János segédlelkész végzi az istentiszteletet, melynek végeztével a temp- lomban egyházi közgyűlés lesz. Délután 3 óraker ima

A görögkatolikus kápolnában. Ünnep első napján: délelőtt 8 óraker ünnepélyes szent mise, mely alatt az evangélium több nyelven olvastatik, az ünnepi szentbeszédet mondja Szalay József kegyesrendi tanár. A szent mise után megáldatnak a husvétii ele- delek. Délután 3 óraker ünnepi vécsernye, 4 óraker rózsafüzér ájtatosság. Hétfőn, ün- nep második napján 6 óraker reggeli isten- tisztelet; 9 óraker szent mise, délután 3 óraker vécsernye, 3 óraker rózsafüzér ájtat-osság. Kedden az ünnep harmadik napján az istentiszteletek sorrendje ugyanaz, mint a második napon.

— **Ormody Lajos jubileuma.** Méretei- ben a tervezettől elütő szűk körben de igaz melegséggel ünnepelte meg az Első magyar általános biztosító társaság itteni főügy- nöksége negyvenedik évfordulóját annak, hogy vezető: Ormody Lajos vezértitkár a főügy- nökség élén áll. Az intézet huszonöt főügy- nökségének vezetője, valamint a helybeli főügynökség tisztviselői külön külön egy remek csoportképet készíttettek és azt ad- ták át az ünnepeltnek meleg és igaz szere- tettől áthatott beszéd kapcsán szombaton délután. Az ünnepelt mélyen me hatva vette át a tisztelet és szeretet érzelmeiből fakadt ajándékot és szép szavakkal köszönte meg az érzelmek megnyilvánulását.

— **Egyházmegyei közgyűlés.** Az alsó szabolesi református egyházmegye e hó 14. és 15-en tartja meg szokásos tavaszi közgyűlését a vármegyeháza nagytermében. A közgyűlésen azok az ügyek kerülnek tárg- yalásra, melyeket az egyházkerületi köz- gyűlés elé visz az egyházmegye.

— **A várandós királynő.** Hágából táviratozzák: Vilma királynő lebetegedését a husvét utáni első napokban várják. A mi- nisztereket értesítették, hogy a királynő hus- véttől fogva akadályozva lesz abban, hogy az állami iratokat személyesen írja alá.

— **Hajdumegye az aradi vesztő- helyért.** Az a lelkes felhívás, mely hetek- kel ezelőtt jelent meg a lapokban az aradi vesztőhely megváltására nézve, nem maradt visszhang nélkül. Kovács Gyula Hajduvár- me nye alispánja saját hatáskörében 65 ko- ronát gyűjtött össze a nagy célra. Ez ösz- szeget az alispán elküldte tegnap Arad vá- ros tanácsának.

— **Ünnepi istentiszteletek az izr. templomban.** A debreceni izraelita hitköz- seg előjárósága értesíti a tagokat, hogy a Deák Ferenc-utcai templomban a Peszaeh- ünnep utolsó két napján az istentisztelet a következő időben fog kezdődni: vasárnap este egynegyed 7 óraker, hétfőn délelőtt 9 óraker, délután 4 óraker, este fél 7 óraker. Kedden „Mazkirral” egybekötött „Hasko- mah” reggel fél 7 óraker, a délelőtti isten- tisztelet 9 óraker, a mazkir és az ezt meg- előző hitszónoklat délelőtt fél 10 óraker.

— **Az Iparoskőr jubileuma.** Az Iparoskőr jubilaris ünnepélye, mely április 18 án folyik le, mind nagyobb arányokat ölt. Pénteken délelőtt 10 óraker a választmány e tárgyban ülést tartott, melyen elhatározták, hogy az Iparoskőr diszközgyűlésére és egyéb ünnepségeire is meghívja Debreczen város notabilitásait. A diszközgyűlés április 18 án délelőtt 11 óraker az Iparoskőrön diszter- mében tartatik meg. A diszközgyűlés tárgyai: 1. Megnyitó beszéd, tartja Biczó Gyula elnök. 2. Az Iparoskőr husz nótéves törté- nete, felolassa Tóth János dr. 3. Diszbeszéd, tartja Serly Ede diszelnök. 4. A diszközgyű- les berekesztése: Biczó Gyula elnök.

A jubilaris ünnepély délután öt óraker veszi kezdetét, a Bika-szálloda disztermében. Az ünnepély műsora: 1. Nyitány, Rácz Károly zenekarától. 2. Ének, előadja a városi dalárda. 3. Ünnepi beszéd, tartja Szávay Gyula. 4. Dóczy-nóták: Bárdos Irma. 5. Humoros felolvasás: Nagy Vilmos. 6. Ének: Horváth Kálmán. 7. Gordonka hangverseny: Tóth János dr. 8. Kabaret- számok: Gyöngyi Jolán és Gyöngyi Izsó. 9. Ének, előadja a városi dalárda. A műsor után társasvacsora és tánc lesz. Belépti-díj: I-ső hely 2 korona, II-dik hely 1 korona

20 fillér. Állóhely 30 fillér. Családi páholy 5 korona. A belépő-jegyek a tánca is ér- vényesek.

— **Az Andaházi Intézet gondnoka.** Ismeretes, hogy a Szilágyi-Andaházi intézet gondnoka, Csiky Lajos lovag, theologiai tanár lemondott ezen tisztségéről. A város ideiglenesen betöltötte azt az állást, azonban véglegesen a törvényhatóság legközelebbi közgyűlésén fog az új gondnok személyében dönteni.

— **Dinamitmerénylet egy vonat ellen.** Devaról táviratozzák, hogy Meri- sor állomáson tegnap hajnalban az 5514 számú vonat ellen dinamitmerény- letet követtek el. Amidőn a vonatot a merisori állomásra behaladt, a bejárati váltó mellett domb mögöl egy oláh ember előugrott és valamit a vonat elé dobott, ami a sinen átgurult. A követ- kező pillanatban nagy robbanás volt hallható. A vonat ekkor hirtelen meg- állt. Megállapították, hogy a merénylő dinamittal fel akarta robbantani a vona- tot, de a töltény tulesett a sinen és le- gurult a töltésről. A merénylő a sötét- ségben emekült. Buvóhelyén dinamit- darabokat, elhasznált gyufákat találtak. Az utvonat és a vonat sértetlen maradt. A merénylőt nyomozza a csendőrség.

— **Debreczeniek Nagyváradon.** A bihari főispán, Glatz Antal kedves levelet in- tézett tegnap Weszprémy Zoltán főispánhoz. A levélben jelzi, hogy Nagyvárad város leg- újabb monumentális épületét, a vigadót, melynek diszterme 2500 embert képes ma- gába fogadni, május 8-án fogják fényes ün- nepélyek között felavatni. A bihari főispán ugy Debreczen, mint Hajdumegye törvény- hatóságát hívja meg erre az ünnepélyre s azon reményének ad kifejezést, hogy a két szomszédos törvényhatóság részéről minél többen fognak Nagyváradra átrándulni.

— **Pranger flának katasztrófája.** Londonból táviratozzák: Pranger udvari tanácsosnak, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkárának harminc éves fia, a ki egy londoni banknál volt alkalmazva, tegnap leesett lováról és azonnal meg- halt. A lova a Hyde-parkban megbokroso- dott s egy hatalmas ugrással levette lovasát. Pranger vezértitkár azonnal Londonba utazott.

— **A Csokonai-kör, Letzter József.** Letzter József ez, a mi országos híru fény- képésünk több, a Csokonai körre értékes képet ajándékozott, amelyeket ittléle alatt Csokonai ünnepségekről és relikviákról ké- szített. A kör legutóbbi választmányi ülésén foglalkozva az ajándékkal Letzter Józsefhez a következő átiratot intézte:

— A Csokonai-kör választmánya f. hó 5 én tartott ülésében nagy örömmel fogadta azon Csokonaira vonatkozó izléses kivitelü fényképeket, melyeket Letzter ur a körnek volt szíves ajándékozni. A becses ajándékért amely a kör ereklyetárában helyeztetett el, a kör és a magam nevében őszinte köszö- netet nyilvánítva maradok kiváló tisztelettel (társi Kálmán a Csokonai kör elnöke.

— **Hajsza egy szökött tolvaj után.** Hét vármegyében híres a Fekete Demeter neve, azt azonban éppen nem lehet mon- dani, mintha valami kellemesen hangzik, — különösen a rendőrség fülébe, mert a rend- őrségnek számtalanszor meggyült már a baja Feketével. Mert Fekete legény ám a talpán!

70,000 drb

cement tető cserép jutányos áron kapható, esetleg kis mennyiségben is

LUKÁCS VILMOS és TESTVÉRENEL
DEBRECZEN, Hatvan-utca 5. szám. — Telefon 308. szám.

HRABÉCZY FÉST, MOS, TISZTÍT
DEBRECZEN, SZÉCHENYI-UTCA 42.

1309/1 1-2 old.
Viepesulobol

Ha ma Debreczenben követett el valami be-
törést vagy lopást, holnap már bizonyosan
a bihari, vagy szatmári csendőrség kutatja
a nyomát, Természetesen bűn nyomta már
a lelkét, míg végre ő kelme is hurokra ke-
rült. A debreczeni rendőrség azonban —
ugy látszik — nem nagyon vigyázott rá,
mert Fekete elszökött a bűnügyi osztályról.
Nosza, megindult utána a nagy hajszá! De
beletelt egy pár hét, míg elfogták a hetedik
határban. Most, hogy meg ne szokhassák,
átadták a kir. ügyészségnek.

— **Dr. Katona Mihály** sárospataki
homeopata orvos ismét rendel Debreczenben.
Főbb 15 én egész nap és 16-án d. e. 11 óráig
Darabos-u. 55. sz. alatt, a hol különösen
tűdő és gyomorbetegségek szívesen látogatják
a sikeres gyógyításairól híres orvost.

— **Vesztett ember a hajón.** Budapesti
tudósítónk sürgönyzi: A mohácsi hajóval jött
Budapestre Szabó János ottani gazda, hogy
a Pasteur-intézetbe fölvetesse magát, mert
néhány héttel ezelőtt egy veszett kutya meg-
harapta. Utközben a szerencsétlen emberen
kitört a veszettség és mindenkit meg akart
marni. Az emberek rémülten menekültek. A
dühöngőt csak nehezen lehetett megfékezni.
Budapesten átadták a mentőknek, akik be-
szállították a Pasteur-intézetbe.

— **Művészeti fotográfia.** Olvasóin-
k egyikike azt a kérdést veti fel, hogy miér-
nem alkalmazkodnak fényképészeink a
modern irányhoz? Ha nem is gyakran de
mégis elvétve találkoztunk emberekből fényké-
pészekkel, kik felforva szakmájuk helyes
oldalát, mindenben a keresztelen és egyszerű
egyszerűségnek visszaadására törekednek. Al-
kalmunk volt egy helyi jeles fényképészeink-
nél egy egész csoport modern irányú dol-
goikat látni s nem nyilatkozhatunk eléggé
elismerően ama meglepő hatásról melyre
ezek a képek ránk voltak. Németthy József
fényvirdájában már teljes alkalmazásban van
az új irányú felvételezés melynek igaz kö-
vetésében nem kevésbé érvényveszt elven is
nevű fényképészeink kiváló szaktudása és fi-
nom ízlése. Az állandó kirakatai a cégnek
mindég újabb és figyelemre méltó dolgokkal
vonzák a nagyfőnökséget.

— **Dalestély.** A debreczeni munkás-
dalegylet régi szokása szerint husvét első
napjának estéjén dalestélyt tart a Bika-szál-
loda dísztermében Veres Tóni zenekarának
közreműködésével. Ugy a gondosan össze-
állított műsor, mint a kiváló zenekar műkö-
dése biztosítékot nyújtanak arról, hogy a
jelenlevők kellemes estét töltsenek. Belépő-
díj: 1 korona 50 fillér. Kezdeté este nyolc
órákor.

— **A hazai iparnak** igaz dicsőségére
vállik az „Andrényi sec”, melyet már mesze-
re az ország határain túl is ismernek. Ki fő-
birnévére, nagy népszerűségére rá is szo-
gált a pezsgő, mert zamataja, illata páratlan
s hogy mennyire tiszta és finom, azt mi-
sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az
orvosok lábadozó betegeknek „Andrényi

Sec”-et rendelnek, hogy erősből jenek. Je-
les minőségét a pezsgő első orban annak
köszönheti, hogy a legnemesebb szőlőfajok
válogatott borsáiból készül, ráadásorban,
hogy legjobbnak bizonyult francia módszer
szerint állítják elő.

— **Eljegyzés.** Djuba Jakab halgyári
pintér holnap, vasárnap este tartja eljegyzé-
sét Szatmáry Rózsika kisasszonnyal, Szath-
máry Gergely István-gözmalmi alkalmazott
leányával.

— **Hunnia.** Alig néhány hete, hogy a
Piac- és Csapó-utca sarkán megnyílt ez a
modern versenyműterem, amely bámulat s-
oleső árban gyönyörű kivitelű képeket készít.
Hogy nemesek árban, de művészetben is
méltán viseli a versenyműterem elnevezést,
bizonyítja az a szép kirakat, amely a Csapó-
utcán, a műterem kapuja mellett két oldalt
lett elhelyezve. Csupa ösmerős k pompás
képei. Nemkülönböztetve méltó feltűnést kelt az
az óriási nagy csoportkép, amely szintén a
Hunnia műterem produktuma és amely a
piac-utcai Nizzai virágcsarnok kirakataiban
van elhelyezve Kontsek Géza magkereske-
désének 60 éves jubileumára készült az az
óriási méretű kép, mely csaknem az egész
kirakatot elfoglalja, bizonyítékul a fényké-
pészet haladásának és e szakma művészi
fejlődésének városunkban.

— **Házasság.** A debreczeni állami
anyakönyvi hivatalban ma a következő pár
jelentkezett házassági kihirdetés végett:
Hajdu László ref. máv. fogalmazó Rajczy
Anna r. kath., Dimai István r. kath. hon-
védhusz rőrmester—Nagy Margit Irén róm.
kath., Minich Antal róm. kath. vasuti mun-
kás—Wolt Zsuzsanna róm. kath., Németi
János kőműves segéd—Faragó Juliánna re.,
Szabó S. Bálint ref. bérlő—Hatvani Juli-
anna ref.

— **Havi részletfizetésre** kapható a
Schvartz-féle papa üzletben a városbázsal
s emben, mindenféle hangszerek, fegyverek,
Browning Pistolyok, láce-övek fényképező
gépek és Meidinger kályhák. Ügyörök fel-
vérenek.

— **A nap halottal.** A tegnapi nap
folyamán a következő haláleseteket jelentet-
ték be az állami anyakönyvi hivatalnál:
Holló Józsefné ref. 78 éves, Nagy Mihály
méntelepi kovács 28 éves, Ferenczy Margit
r. kath. 13 hónapos, Kun Istvánné ref. 83
éves.

— **Népesedés.** Az elmúlt hét folya-
mán a debreceni állami anyakönyvi hiva-
talba 61 születési esetet jelentettek be, eb-
ből 35 fiú és 26 leány. Ezzel szemben 32
halálozást jelentettek be. Így tehát Debrecen
város lakossága az elmúlt héten 29-el szá-
porodott

— **Osztálysorsjáték.** Budapesti tudó-
sítónk sürgönyzi: Az osztálysorsjáték mai
huzásán a következő számú rsjátéssjegye
nyertek:

400 000 koronát nyert:	6614.
15000 koronát nyertek:	37745 47567 123345.
10000 koronát nyertek:	96780.
5000 koronát nyertek:	7297 18565 56571.
2000 koronát nyertek:	1671 3414 10068 109.3 19830 19830 20595 21558 22314 36034

42050	48307	44850	52648	56480	70489
76740	78872	81088	83721	87124	90687 97878 112877.

1000 koronát nyertek:

29	1174	1419
2804	2857	6019 8445 8866 9551 12158
15925	20278	28799 29880 30042 30954
33006	39018	40428 46046 47382 49158
51086	52754	64321 64992 70157 70643
71087	73510	77973 82594 84095 84175
86974	96980	87662 87976 93088 93168
96685	99090	99469 106889 110364 110586
110641	111432	111975 116363 118042.

500 koronát nyertek:

3218	12767
30226	13697 17570 17759 20049 20056
12658	20848 20961 23218 28824 30848
31184	31191 34767 35483 37110 37289
39772	42919 43631 54176 44422 45827
47340	48753 49672 55967 57805 57860
6346	61109 62008 62380 65245 70476
71826	77669 80400 82691 84934 91304
92149	94946 96157 96165 98285 99211
105651	110560 11517 113349 115128 118002
119924	120421 121457.

A többi kihuzott számok 200 koronát
nyertek.

— **Aki husvétkor szép és olcsó ké-
peket akar az keresse fel a fel a „HUN-
NIA” verseny műtermetplacoz és Csapó
utca sarok.**

Dr. Tihanyi Béla az összes gyógytu-
dományok tudora, a budapesti I. belgyógyá-
szati klinika volt orvosa, belgyógyász, orr,
gége és fül orvos rendel d. e. 8—10-ig d. u.
1/3 8—4-ig Piac-u. 73.

— **60.000 darab külföldi bélyeg rit-
kóság érkezett a Harmathy antiquariumába**
Füvészkert-u. 14. kaphatók fél és negyed-
áron.

— **Köztudomásu,** hogy husvétii illat-
szerek, locsoló különlegességek legolcsóbban
szerezhetők be a Központi drogueráriában
városház épület Piac-utca 20 sz. Illatszere
ujdonságok kirakatát mely va'óban feltűnést
kelt megtekintésre ajánljuk t. olvasóinknak.

— **Husvétii levelezőlapok** legnagyobb
választékban Antalffy Józsefnél.

— **Fráter Lóránt** dalműsorának zseb-
könyve 2 koronáért kapható lesz a napok-
ban. Előjegyzéseket elfogad Aczél antiqua-
rium. Telefon 575.

— **Eredeti husvétii öntözők,** illatszerek
nyulak, barányok, tojások és mindeféle al-
ka mas husvétii ajándék tárgyak a legol-
csóbbak Mentze Henrik áruházában Kossuth
utca 4. szám.

SPORT.

Football. A debreceni tornaegyletnek
football-szakosztálya felkéri mindazon egy-
leti tagokat, kik a football-csapatba belépni
szándékoznak, vasárnap, illetőleg hétfőn dél-
után 2 órákor a sporttéren tartandó trainingre
megjelenni sziveskedjenek.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ
ÜDIT-GYÓGYIT

Orvosilag ajánlva. Debreczeni főlerakat
Grünberger és Glöck cégnél Csapó-u. 6.

Herkules gyomorkeserő

Sinkovits Sándor

a legjobb gyógyital. Kaun Lipót és fia Budapest. Kaphatók
Cservenyák Bertalan, Fauerstein Mór, Kormos V. Klein P.,
Harstein Vilmos, Király János, Buray József, Szöllösi Zózsef
uraknál. **Képviselet Láng Miksa Debrecen, Hunyadi-u. 8.**

műkertésznél 10 ezer darab elsőrendű virág kapható a hus-
vétii ünnepekre. Széchényi-kert 15. és a virágpiacon a szin-
házzal szemben. **Telefon 512.**

Építkezési, csato názási és gépészeti vasöntvények gyár-
tására — bármely anyagu gépalkatrészek előállítására —
gazdasági és ipari gépek szakszerű javítására — általá-
ban minden géplakatos, kazán és műkovács munkák
végzésére — legjobban berendezett, legmunkabíróbb és
legolcsóbb is a

„Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság”
Gyártelep: a Hadházi-utczában. Raktár: Péterfia-u. 73. szám.
Telefon 466. sz. **Telefon 467. sz.**

Kiváló szőlőmalmok, borpresek, borszivattyúk, kert-, udvari-, községi-kiszivattyúk és kertii fűcskendők gyártásáért többszörösen kitüntetve

Feltámadás ünnepén.

(Csiky Lajos, theol. akadémiai tanár.)

Derű után sötét ború, sötét ború után fénylő világosság.

Vidám zajgás után mélységes csönd, mélységes csönd után zengő üdvriadalom.

Bizony, bizony ez a keresztyén világ nagyhetének a színe, a képe, a hangja!

Virágvasárnapján Jéruzsálem felé közeleg Jézus, és a mint a biblia beszéli: „a mely sereg elől és hátul megyen, kiált vala, mondván: Légy segítségül Isten a Dávid fiának. Áldott legyen, a ki jött az Úrnak nevében! Légy segítségül Isten, ki vagy a magasságban.“

Imé, itt a derűnek a színe, a képe! Imé, itt a vidám zajgásnak a hangja!

Majd eljő a gyászos nagypéntek napja Judás áruló csókjával, a Kajafás főpap által végzett kihallgatással, Péter tagadásával, Poncius Pilátus ítéletével, Jézus megostoroztatásával, gúnyoltatásával, — bánatos golgothai útjával, rettenetes keresztre feszítetésével, mélységes gyötrődésével, Isten akaratába belenyugvó halálával, — s mindezek után a bánat néma gyászával, a rémület meghunyászkodó hallgatagságával, amott a jó barátok szívében, emitt az ellenségek lelkiösmeretében.

Imé, itt a sötét borúnak a színe, a képe! Imé, itt a mélységes csönd hangtalan hangja!

És azután eljő a hétnék amaz első napja, melyen lón nagy földindulás, mert az Úr angyala leszállott a mennyből, s elvevé a követ Jézus koporsójának ajtajáról; vala az ő tekintete mint egy villámlás, és az ő ruhája fehér, mint a hó, és megmutatván a sírt, mondá az ahhoz járult szent asszonyoknak: „nincsen itt, mert feltámadott, a mint megmondotta. Jöjjetek ide, lássátok a helyet, a hol feküdt az Úr.“ És fölzendült az ének Jézus tanítványainak ajkain, s a hit, az édes öröm, a hívő tudat szárnyain szállt-szállt a boldog evangéliom hangja: „Feltámadott az Úr! Valóban feltámadott!“

Imé, itt a fénylő világosságnak a színe, a képe! Imé, itt a zengő üdvriadalomnak a hangja!

A nagyhetnek fénypontja, tűznek a lángja, erőnek a lelke, hitnek a győzedelme, reménységnek a valóra válta a husvét, a feltámadásnak, a Krisztus feltámadásának e nagy ünnepnapja.

E husvétot ünnepli most a keresztyén világ mindenütt a földnek kerekességén. Arra szentelünk ünnepet

„Mert Jézus meghódoltatta
Ama félelmek királyát,
Megnyitván sírjának száját.“

Arra szentelünk ünnepet, hogy ama mennyei király, az idvezítő Jézus legyőzte a félelmek királyát, a halált, s diadalmasan kikelt a halál éjszakájából.

Arra szentelünk ünnepet, hogy

„Nincs már szívem félelmére
Nézni sírom fenekére,
Mert látom Jézus példájából,
Mi lehet a holtak porából.
Szűnjetek meg kétségeim,
Változzatok félelmeim
Reménységgé, örömökké,
Mert nem alszom el örökké.“

Arra szentelünk ünnepet, hogy Krisztus a maga dicsőséges feltámadásának tényével beplántálta az emberek lelkébe az emberek feltámadásának nagy hitét, ezt a boldogító, ezt a szent tudományt, a mely megérteti velünk azt is, hogy mi csakugyan Isten képére és hasonlatosságára teremtett valóságok vagyunk.

Feltámadunk, feltámadunk valósággal mi is! Elvettetik rothadandó test, feltámasztatik rothadatlan.

Hiszen a forgandó gondolatok világában hányszor és hányszor feltámad az eszme, hogy mint cikázó villámsugár hasítsa át a szellemvilág egy-egy helyen elsötétetett égboltozatát!

Hiszen a természeti világban évről-évre, sőt napról-napra, óráról-órára látjuk, mint folyik a nagy alkotónak keze alatt, műhelyében az örök feltámadás fönséges munkája, hogy az enyészetet miként váltja fel abban a virulat, a sötétséget a világosság, a telet a tavasz, a halált az élet!

Hiszen a családokban az eltávozott apák helyét a fiak serege foglalja el; hiszen az ősi gyarmatosok helyére új gyarmatosok jönnek. A világ halad előre, s a dolgok körforgásában a régieknek mind újra való föllevenedését szemléljük.

A nemzetek egymás közti érintkezésében sokszor meghal a békességnek lelke, s nehéz csaták vívódó zivatarában dül közöttük az ellenségeskedés fekete szelleme, — de, imé, megjelenik köztük a fehér ruhájú husvétai angyal, s elül a harci zaj, kibontakozik göngyölegéből a békesség zászlója, — s feltámad, óh bizony ismét feltámad közöttük a testvéri egyetértésre törő szív szava és tiszta érzése.

Ünnepeljünk tehát, ülünk boldog, vidám, szép husvétünnepet!

A halottaiból feltámadott Krisztus a békesség szavával köszöntött be tanítványai közé.

Lakozzék a mi házaikban, a mi szíveinkben is édes, csöndes, drága és boldogító békesség mindenkoron, de különösen e szent napok alatt, a feltámadás e nagy ünnepén.

Képeretkezési vállalata olajfestmények és aquarell fényképek bekerezését izléses kivitelben a legolcsóbb árban elvállalja.

BLATTNER GYULA Debreczenben,
Piacz-utca 69. sz. — **Telefon szám 468.** —

Épület és diszmű ügyvezési vállalatát ajánlja az építész és építető urak szives figyelmébe.

Magdalai Mária.

— Legenda. —

Az égboltozat szeliden borult a Jezrael sikságán fekvő Naim fölé, mint egy fehér felhő csipkével szegélyezett sötétkék kárpit. Az alacsony, fehér házak előtt gránát-almafák bontogatták égőpiros virágaikat s a homokos tereken olajfák hintették szét édes illatukat. Az utcákon és tereken emberáradat nyüzsgött, miként a kaptárban a méhek s az aggok dörmögése, a férfiak zengő szava, a gyermekek gögicsélése és az asszonyi nevetés zenéje kiszűrődött a sivatagba.

Az alacsony boltajtókban kaftános héber kalmárok álldogáltak, míg a kapuk előtt meztelen lábu fekete rabszolgák lebzselték. A rácsos ablak mögött néha egy-egy női arc jelent meg, mint valami fehér árnyék. A nagy fekete szemek tekintete végigsiklott az alatt nyüzsgő sokszínű turbános fejen, melyek között megcsillant a római legiónáriusok sisakja és mellvértjük vasa.

A római kenturiók mögött vitakozó görög rhetorok tógáját lobogtatta a szél, míg a házak mentén sötétruhás öreg asszonyok apró gyermekeket sétáltattak. Az utakon itt-ott fehér leplekbe burkolt fiatal nők haladtak át; némelyik gyümölcsös kosarat vagy olajjal telt kőkorsót hordott karsu vállán. Egyik-másik haragos pillantást vetett a vörös skarlátfátylakba öltözött leányokra, kik virágot tűztek hajukba és merészen mosolyogtak Pilátus prokonzul katonáira, meg a gazdag római patriciusokra. Csinosak voltak a táncos görög leányok és színesek, mint a paradicsom-madarak s gondatlan nevetéssel röpködtek a hallgatag fehér asszonyok között, mint a tarka lepkék a fehér liliumok sorában.

A nap megtette körutját az égbolton és félig már elrejtőzött a sivatagban Galilea nyugati sarkán, mikor a vidám ünnepi zaj tetőpontra hágott. A lezárt ablaktáblák felnyitást és a házakból ifjak, öregek és fátyolosfejű asszonyok özlöltek ki az utcára.

Egy futóvirágoktól megtelt márványtáblás házacská küszöbén magas női alak jelent meg. Hajlékony alakját feketeselyem burnusz fedte, mely alól csak szandálos hófehér lábai villantak elő. A karsu bokákat szinarany láncok fonták át és a lábujjak körmei is arany színűre voltak festve. A nő feje is fekete fátyolba volt csavarva, amelyen keresztül is úgy csillogott a haja, mint az olvadt arany. A nő kilépett a kavicsos utra, de előbb visszazólt a küszöb mögött kuporgó ráncosképű rab nőhöz:

— A fiura vigyázz, hogy ki ne szabaduljon az utcára.

A nő szava meleg volt, mint a déli szellő és édes, mint a hárfa hurjának a zengése, a járása pedig könnyű és libegő, mint a szélről sodort rózsalevéle.

Boldogan, könnyű szívvél és céltalanul barangolt az utcákon és pajzánul örült, hogy egyszer elrejtőzhetik sötét leplei alatt. Ismeretlenül halad el a gögös patriciusok és gazdag héber úzerek között és maga mögött hagyta a görög lányok fecsegő hadát, akiket annyiszor sápasztott el diadalmas szépségével és győzelmes hódításaival.

Elgondolkozva haladt át egy téren, mikor a mellékcútából különös zaj hatott hozzá. Megállt a tér közepén és kíváncsian tekintett körül. Durva bőrszaruk nyikorogtak a kavicsos és napsütötte, kerges kezű férfiak, meg szűrkeruhás, bánatos arcú asszonyok jöttek ki a térre. Némelyiknek a köntöse idegen viseletre vallott és a szava mutatta, hogy Galilea határán tülről jött. Sok asszony sovány és beteg gyermeket hordott a karján, a férfiak pedig nyomorék és világtalan embereket vezettek kézenfogva.

Egyik fal tövében néhány bélpoklos kuporgott és ezeket messze elkerülték a többiek. A szomorú szegény emberek özszeverődtek a tér egyik oldalán és alázatos áhitattal néztek ki a Kafarnaum felől húzódo utra.

A fekete burnuszos nő a tér közepén állt s csodálkozó iszonyattal nézett végig

rajtuk. Már éppen menni készült, mikor a tér másik oldaláról éktelen zsvaj hangzott fel. A csillogó római katonák, az illatos vizekbe fűrésztölt patriciusok és a virágos görög leányok kegyetlen nevetéssel hajszoltak maguk előtt egy rikító selyembe öltözött torz kis alakot. A pupos gyermek vézna öklével reszkette hadonászott és gyérhaju fejeről nagy verejtékespek folytak koravén, fonnyadt arcára. Sirva és zihálva nézett végig a csufoló hadon s szűk melle hörgöve emelkedett, míg szeméből egyre hulltak a tehetetlen düh könnyei. A katonák megpacskolták a fejét, a görög lányok pupját csipdesték, míg a patriciusok hahotázva kérdezték:

— Kié vagy, te szép fiu?

A pupos zagyván és értelmetlenül felelt és mikor egy katona feléje dőött kardjával a düh sikoltásával vetette magát rájuk. Harapot, karmolt, mint egy vadállat; végre hirtelen tajtékozva esett össze és úgy vergődött a földön, mint akit a tisztatlan lélek marcangol.

Ebben a pillanatban a Kafarnaum felől utról egy kis csapat kanyarodott be a térre. A leáldozó nap fénye előmlött rajtuk és a sugárözönben legelő egy fehér chitonos magas alak jött, akit tizenkét szűrkeruhás férfi követett. A fehér chitonos arca szelid volt és szomorú s szemében elmult és eljövendő ezer évek tudása világolt. Lassan jött az előmlő alkonyati fényben és léptei nyomán elcsendesült a panasza, elszunnyadt a fájdalom.

A tér közepén megállt és tekintetét a cifra tömegre szegezte. A dolyfős patriciusok lehajtották fejüket a görög lányok piros arca elszíntelenedett a festék alati és a katonák megrettenve húzódtak hátra.

A fehér chitonos férfi lehajlott a földön fetregő gyermekhez, végigsimogatta portól és könyvtől szennyes arcát és szeliden szólt:

— Kelj fel gyermekem.

A pupos fiu tántorogva egyenesedett fel és egy pillanatra a simogató kézre hajította homlokát. Aztán észrevette a fekete burnuszos nőt, aki csak néhány lépésnyire állt tőle. Hozzárohant és mialatt göröcsösen kapaszkodott a karjába, reszkette kiáltotta:

— Láttad őt, anyám? Ezt volt a Messiás!

A fehér chitonos férfi tovább haladt az uton, a nőről a földre hulltak a fekete leplek és az elcsendesült tömeg előtt állt rózsaszínű fátylaiban maga a megelevenedett hajnal. Kéblét és hátát rubin, smaragd és topázzal kirakott aranyháló borította, míg fejeről királyi paláznál is ékebben hullt le földet seprő aranyhaja.

A tömegben egy pillanatra az igézet moraja futott keresztül és a patriciusok esengve szólógtatták:

— Magdalai Mária, jöjj velünk!

Mária sápadtan és megrendülve nézett maga elé s karját tiltó mozdulattal emelte fel. Könnyázott pillantását lassan körülhordozta a cifra tömegben és messze csengő hangon válaszolt:

— Ti csufoltátok és megkínóztátok a fiamat, ő pedig magához emelte és letörölte könnyeit. A Messiás ő valóban és én követem őt.

Ezzel gyorsan beburkolta hófehér testét és aranyhaját a fekete leplekbe, kézenfogta a pupos gyermeket s megindult az uton a Messiás nyomában. És mikor meglelte őt a vendégszerető farizeus asztalánál, letérdelt lábai elé, melyeket alabástrom-edényből nádrusszal kent meg, úgy, hogy a ház megtelt a kenet illatával. Aztán lebontotta hosszú aranyhaját és letörölte vele a Messiás lábait. Majd könnyázott arcával a földet érintve, halkán könyörgött:

— Uram, bocsáss meg nekem.

Mire a Messiás megérintette a magdalai asszony homlokát és szeliden szólt:

— A te hited megszabadított téged; menj békével.

Magdalai Mária felegyenesedett, megfogta a pupos fiu kezét és lehajtva fejét, alázatba merült szívvél kilépett az ajtón.

Rubenscu Augustia.

Husvét.

Föltámadásunk édes ünnepére:

Szivemnek egy borongó, bús reménye

Ujult erővel új életnek indul.

— Ne félj hazám, nem nyomhat el a gazság,

A meggyalázott örök szent igazság

Harmadnapon kiszállt a sírból!

Körülled is Judások alkuvása.

Vetik a kockát a felső ruhádra.

Pilátusod a kezét mosogatja . . .

Bősz farizeushad agyarkodik rád,

S ácsolván kárörömmel a keresztfád,

Nem gondol a husvétli napra!

Ne félj hazám, van Isten az egekben!

Minden igaz, magasztos győzelemben

Az Ő kezének mozdulása látszik . . .

Ünnepi hittet, bizva gondolok rád:

Igaz ügyednek — bár keresztre vonják —

Húsvétja sem késhet sokáig!

Szabolcska Mihály.

A pillanat.

A piazza Victor Emmanuelén vidám tömeg hullámozott. Fiesole felől az olajfák édes illatát hozta a szél, a tér közepén, a városi zenekar a Tosea forró melódiáit játszotta.

A csillagos éjszakában az andalító ezüstös illat, a szilaj zenével ölelkezve keringett, suhant a régi paloták és templomok sötét, fantasztikus sziluettjei között.

Lea és Zuzann egy parányi asztal mellett ültek. Lea szomorú volt. Sürgőnyt forgatott az ujjai között és a zafirkék égre nézett.

— Gyerünk — szólt Zuzann — éjféli van. Reggel hétkor már indul a vonatunk. Lea öt percig hallgatott, aztán panaszosan szólt.

— Azt hiszem, a papa ismét kombinációba vett valakit.

Zuzann diplomatikusan mosolygott.

— Nem tudom, az apák néha éppen olyan kiszámíthatatlanok, mint a gyermekek. Aztán imponáló nyugalommal hozzátette.

— És, ha úgy lenne is? Huszonnégy éves vagy — Lea közbevágott.

— Van egy millió hozományom és nem akadtam még emberre, ki engemet akart volna, nem pedig a milliómat. Valahányszor rám néz valaki, mindig az az érzésem van, hogy lelke mélyén a pénzem csengésében gyönyörködik.

Zuzann, ki félig a társalkodónő, félig a barátnő, félig az anya helyét töltötte be Lea mellett, szigoruan szólt.

— Ismét visszatérsz a rögeszmédhez, hogy téged nem magadért szeretnek. Ez lélekgyilkolás. Azt hittem, meggyógyít Firenze. Azt hittem, ennyi értékű dolog között fölfedezed a magad értékét is.

— A jó tulajdonságaimat? Azt hiszem, ha a papa csupán a jó tulajdonságaimmal biztatná a kérőimet, mind megszöknének. Ez a tudat csöppet sem fölemelő. Nem képzeled mennyire kívánom a szegénységet, akkor legalább biztos lennék a dolgomban.

— Bolond vagy — szólt Zuzann meggyőződéssel. A szegénység izléstelen valami s megtámadja a jellemet, mint a testet a láz. A szegénységtől igyekszik szabadulni mindenki, mert az széttepi az illuziókat, melyek szépnek hazudják az életet. A szegény ember úgy jár a földön, mint élő szemrehányása a bűnös társadalmi rendnek. Most pedig fizessünk. Késő van és ez a két fiatal ur, velünk szemben, félórája le nem veszi a szemét rólad.

— Tévedsz — szólt Lea — nem félórája néznek bennünket, hanem egy hete.

Zuzann megütközve tekintett Leára, miközben a hűsítőket fizette a vörös frakkos pincérnek. Aztán karját a leány karjába öltve, lassan távoztak a piazzáról.

Lea sóhajtott.
— Sajnálom itthagyni Firenzét. Nem szeretek elutazni. Azt hittem, itt maradhatunk még tíz napig. Megyek, elbucszom a szobroktól.

A piazza della Signoria olyan volt, mint az arany tóba süllyedt város.

A palazzó vecchio mint a vén, fáradt sas pihent. A loggiákban a fehér szobrok megbabonázott némasággal, mozdulatlanul néztek egymásra.

A tele hold hűvös, arany sugarai a karsu torony fölött hullámzottak.

Élő embert nem lehetett látni. A két leány áhitatos csöndben nézte a titokzatos várost, káprázatos pompájában. Aztán Zuzann kivonta kezét a Lea karjából és fölment a szobrok közé, elbucszni Menelaosz és Patroklosztól.

A leány egyedül maradt a tér közepén. Az aranyhullámok körülölelték, hozzá tapadtak és úgy tetszett, mintha a hajából is omlottak volna. Olyan volt Lea a különös világításban, mint a quattrocento egyik legendás szentje.

Még a titkolt vágyódás és szomorúság is ott volt a szemében. Gyönyörűsége, melyet a piazza megkapó képe szerzett neki, szentimentális bánattá változott.

Átérezte első csalódásának minden kegyetlen keserűségét. Ezt a csalódást egy szeretetreméltó léha fiu okozta neki négy évvel ezelőtt és azóta Lea úgy tekintett a férfiakra, mint ugrásra kész ragadozókra, kik bármely pillanatban tönkre tehetik nyugalmát és boldogságát. A lelke szomjazta a szerelem tüzes borát, de a beteges kétsége, hogy őt csak ráadásnak tekintik a vagyonára, örökös szomjazásra kárhoztatta. Nem mert szeretni.

Szerette volna lerázni válláról vagyonának nyűgét, aztán így szabadon elindulni a világba, keresni a párját, ki csak őt akarja, magát — magáért.

Soha sem lesz erőm megtenni, gondolta. Lemondó mozdulatot tett a kezével.
— Ne mozduljon — szólott ekkor egy halk, könyörgő hang mellette angolul.

Ijedten fordította meg a fejét. Szeme két nagy csillogó szemmel találkozott, mely szomjasan gyönyörködött keccses testének formáiban és szép arcélében. El akart menni, de ez a rajongó valaki, ki észrevétlenül került melléje, félnék határozottsággal utját állotta és ezt mondta neki:

— Utasok vagyunk mind a ketten. Ha szólanunk egymáshoz, nem várhatunk holnapig, mert a holnap elsodor bennünket egymástól. Ne féljen tőlem. Azt akarom mondani, hogy ön a legszebb nő, kit életében láttam. A testének a finom vonaljai harmóniában vannak a lelke érzéseivel. Én fanatikusa vagyok a szépnek és mindig fogom önt látni, amint szomoruan mereng a legszebb éjszakában. Ne féljen tőlem. . . Művész vagyok és rajongó. Én ösmerem önt és tudom, hogy nem fog hozzám szólni. Látom ezt a vállá hajlásáról és finom karjáról. De attól a gyönyörűségtől, hogy én szóljak önhöz, attól nem foszthatom meg magamat. Meg kell mondanom, hogy az ön szépsége gondolatokat ébresztett bennem. Az ön fiatalága diadalmas, mámorító szimpompát mutatott nekem. A szomorúsága nagy és mély érzésekre indított. És ez dicsősége önnek, hogy föl tudta rázni a lelkemet, mert én Howard Hope vagyok.

Az önértetes beszédű férfinak lángolt a szeme és érdekes arcán végtelen szeretettel teljes kifejezés volt. Lea részben kábultan, részben ijedten hallgatta. Aztán ismét menekülni akart, de Howard Hope még most sem engedte.

— Tudni akarom a nevét, hogy szólithassam, ha rá gondolkodom.

Most már önértetes volt a hangja és szerényen parancsoló. Lea bizonytalanul tekintett reá. Most látta először, hogy szép ez az ember. Nyugtalanítóan szép.

— Nem sok, amit kérek. Ön nem ad nekem mást cserébe, csak a nevét, azért, hogy én odaadtam önnek egy pillanat minden érzését és rajongását.

A leány elmosolyodott. Ezt gondolta:
— Ez az ember őszinte és nem néz bennem mást, csak magamat. Ez jutalmat érdemel.

Halkan, egyszerűen így szólt:

— A nevem Lea.

Aztán Zuzannhoz menekült.

Mielőtt fehér alakja elveszett volna a fénylő arany homályban, — egyszerre vízszatekintett.

Leának a lelkébe mélyen belevésődött ez a kaland. Gyakran gondolta, hogy ez az örült angol, ez a fanatikusa a szépnek, volt az eggyelven ember, ki minden utógondolat nélkül rakta lábához hódolatát. És mikor, tíz évvel később, férjével, az udvari tanácsossal a Howard Hope kiállításra robogott, finom, színes izgalommal gondolta végig ennek a viszontlátásnak az eshetőségeit.

Az ujságban azt olvasta, a híres mester is megérkezett.

Az asszonyok nem felejtik el azt az embert, ki szívéből mondta nekik, hogy szép. A fantáziájukat pedig izgatja a félben maradt kaland, mint a könyv, melynek elveszett az utolsó fejezete.

Lea is azon töprengett, mi történik, ha ők másnap találkoznak? Talán soha sem hagyták volna el egymást.

És most? Ráösmert? Az lehetetlen! Vajjon emlékszik-e arra a firenzei éjszákára? A férfiak hamar felejtnek. A férfi nem marad hű az emlékeihez. A férfi csak önmagához tud hű lenni.

Kis, bánatos szemrehányás rejtőzött a szemében, mikor a műcsarnokba belépett. A hűtlenség vádjá ugyanis, mellyel az egész férfi nemet illette, csupán a mesternek szólt.

Nyugtalan kíváncsisággal tekintett a csoportokba verődő férfiakra. Végre fölfedezte a művészt, ki páratlan izléssel fogadta éppen akkor a kultuszminiszter elismerését.

Lea úgy találta, hogy ez az elegáns angol alig hasonlít ahhoz a rajongóhoz, aki neki tíz évvel ezelőtt utját állotta.

Talán nem is ő volt, gondolta. Szórazottan tekintett a képekre. Különös, sápadt színek és finom vonalak simulak össze minden festményen. Hope azt szokta mondani, hogy ő a lelkek festője, a gondolatokat érzékíti meg, a láthatatlant teszi láthatóvá. Hosszasabban kellett a műveit tanulmányozni, hogy megértse az ember az ő erejét.

Lea lassan körbe ment a teremben, hol itt, hol ott megállott egy kicsit. Csodálkozott vagy vállat vont.

Egyszer azonban, egy kép előtt, piroság öntötte el az arcát. Nagy vászon volt és ez volt aláírva: Soha.

A kép a firenzei piazza della Signorát ábrázolta esti világításban. A loggiák fölött egy fehér ruhás lány alakja veszett bele a csillogó homályba, ki után, mély szomorúsággal egy sötét ruhás férfi tekint.

A leány visszanez és Lea úgy találta, hogy ez a visszanező arc hasonlít az övéhez.

— Nem felejtett el — gondolta diadalmasan. Aztán oda fordult a férjéhez.

— Ernő, akarja, hogy a holnapi esténkről egész Budapest beszéljen? Ha igen, akkor hívja meg Howard Hopeot.

Az udvari tanácsos szerette, ha beszéltek róla és meghívta a festőt.

Lea, ki kissé tartózkodó és hideg természet volt, szokatlanul érdeklődve várta a vendégét. A tiszteletére azt is megtette, hogy teljesen megváltoztatta a külsejét. A csipke toalettje helyett, melyet erre az estére rendelt neki az őra, leányos fehér ruhát vett föl, nagy szőke haját egyszerű fonott kontyba tűzte a fejére.

Az udvari tanácsos elcsodálkozott, amikor meglátta és így szólt:

— Mi történt magával? Éppen olyan, mint tíz esztendővel ezelőtt, mikor megismertem. Csakugyan, most látom, hogy nem változott azóta semmit.

Lea örült és kételkedett.

— Ezt ő fogja megmondani, — ötlött eszébe. Rögtön megfedte magát ezért a gondolatért, aztán — tovább fűzte.

— Fogja-e ismét mondani, hogy én vagyok a legszebb nő, kit életében látott. Emlékszik-e a nevemre, melyet ajándékba adtam neki? Tíz hosszú esztendő telt el vajjon azóta, vagy csak tíz rövid év suhant el nyomtalanul? Ha akkor el nem szakadtam! Ez a gondolat makacsul visszatért ismét. És ha most folytatnók ott, hol félbeszakadt a vallomás? Az asszony a tükör elé állott. Ideges volt, nyugtalan és türelmetlen. Máskor szebb vagyok, gondolta és mikor érkezni kezdtek a vendégek, szórazott mosollyal fogadta őket.

Végre megérkezett a festő.

— Köszönöm, Mister Hope, hogy elfogadta a meghívásunkat. — szólott az asszony zavartan.

Mister Hope visszaudvariaskodott, aztán egymásra néztek, aztán — nem történt semmi. Lea keserűséget érzett. Mintha akaratlanul megbántotta volna ez az ember. Egy percig arra gondolt, hogy ott hagyja és nem beszél vele többet egész este, a másik percben a karjába öltötte a karját és bevezette a kis szalonjába.

Itt Hope megcsodálta az üveg alatt őrzött kis Tanagrát és bókot mondott Stein bárónénak, a Lea barátnőjének. Aztán a háziasszonyhoz fordult és elragadó szeretetreméltósággal szólt:

— Tudja, asszonyom, hogy én már ismerem önt?

Lea összeresztent.

— Ön irigylésre méltó harmóniában él az izlésével. Ön művészettel válogatta össze a nippjeit és a barátnőit. Az asszony izlésének a legnagyobb dicsérete, ha azt mondják róla: szép barátnője van.

— Fanatikusa vagyok a szépnek, — szólott Lea csöndesen és lopva Howardra tekintett.

— Brávo, asszonyom, ez éppen olyan dicsőség, mint szépnek lenni.

Egyszer csak azon vették magukat észre, hogy ketten maradtak.

Ekkor Lea nekibátorodva így szólt:

— Szeretem az ön képeit. Különösen egyet, azt a firenzei éjszakát, melynek a neve: Soha. Ez ébresztette bennem a legtöbb gondolatot. Minden asszonynak volt az életében egy pillanat, mikor így visszanezett. . .

Howard kicsit elmerengve tekintett az asszonyra.

— Jól mondja, ez a kép egy pillanat emléke. Egy fehér ruhás leányt láttam egy éjszaka Firenzében. Bájos jelenség volt. Csupa tisztaság és csupa öntudatlan vágyakozás. Sokáig megmaradt a lelkemben a képe. Azt hiszem, bele is szerettem akkor az ő titkos eltűnésébe. Még ma is örülök, ha van egy szabad pillanatom, mikor rá gondolkodom. Azt hiszem, ez a leány volt a legtökéletesebb szép nő, kit eddig láttam.

Lea dobogó szívvel kérdezte:

— És csak egy pillanattig látta, nem igyekezett újra megtalálni?

Howard Hope élénken tiltakozott:

— Isten őrizze. Kétségbe voltam esve, hogy másnap szembe jön velem és észreveszem, hogy nem is olyan szép, mint gondoltam, mint hittem, mint akartam. Az ember őrizze az első szép benyomását a másodiktól. . . Az elmúlt pillanat meghalt, nem ismétlődik soha, mint meghal és nem ismétlődik a fiatalág.

— Igaza van, — szólott a szép báróné, ki az utolsó szavakat meghallotta.

— Igaza van, — szólott Lea csöndesen és szomorúan. Fölfalott és átment a másik terembe. Mielőtt eltűnt volna a vendégei között, megállott és visszanezett.

Ekkor Howard Hope egy pillanattal azon töprengett, vajjon kihez hasonlít ez az asszony?

Vándor Iván.

Áruló kuruc.

Írta: **Benedek János** orsz.-gyűlési képviselő.

Levitézlett kuruc,
Most gyászmagyarocská;
Nemrégibe párdúc,
Ma pákosztos macská;
Ki hazádat védted,
Mint kölykét a farkas,
Most konc van előtted:
Nyalogasd és — hallgass!
Jól tetted kenyeres,
A hol nincs, ne keress.

Kiverted házából
A szülő anyádat,
Te magad beálltál
Talpnyaló kutyának;
Sunyi lapulással
Tűröd a korbácsot,
Csak vessen a gazdád
Maradék kalácsot.
Jól tetted kenyeres,
A hol nincs, ne keress.

Parázna németnek
Eladtad a mátkád;
Nem rettegéd érte
A nagy isten átkát?
Csak hogy uraskodjál
A kerítő pénzen.
Van még szemed, a mely
A máséba nézzen?
Jól tetted kenyeres,
A hol nincs, ne keress.

Címekezt kapsz, rangot,
Cicomás cafrangot,
Magyar neved mellé
Idegen sallangot.
Fitogtatod nyeglén,
Mint tollát a páva:
Te vagy ma a császár
Legcifrább lakája.
Jól tetted kenyeres,
A hol nincs, ne keress.

Magyar Kanaánnak
Nyomorg a népe,
Koldusbot, vándorbot
Remegő kezébe.
Mit neked ország, nép?
Csak magad lakjál jól:
Vásd ki a falatot
A koldús szájából!
Jól tetted kenyeres,
A hol nincs, ne keress.

Az áruló falat
Torkodon akadjon;
Cifra ruhád ketté
Testeddel szakadjon.
Eből gyűlt szeredék
Nem száll maradékra:
Vesszen az áruló
Gonosz ivadéka!
Jól tetted kenyeres,
A hol nincs, ne keress.

Ády Endre.

— Irólí arckép. —

Ády Endrét a baj tette azzá, ami. A magyar dalköltészet tiszta patakjába valami nem tiszta mellékágot vezetett; a mi egészséges hangunk kiáltó vagy andalgó ritmusába a halk zokogás, a maga elébe morgás, a keserű nekibúsulás új veretű szavait lopta be. Országok rémülnek el, ha köruttra indul a fekete halál, vad elszánások, gátemelések gördülnek szomorú diadalut-

jába; Ády belépőnek elkialtotta: én a Halál rokona vagyok, az eleve elrendelés zúg fájdalmas kiáltásomból — bezzeg, lett is nagy megdöbbenés, óvó intézkedés, kiátkozás, de csodálatosképen: zászlója alá esküvés is. Kihimzett palástja sok szürkeségbe fáradt szemet meghabonázott, tódultak utána, új Messiás után új tanítványok; csak azt nem gondolták meg, hogy az élet célja nem a halál, s aki Ády Endrét követni akarja: át kell élnie az ő keserves életét s örömvesszétten hullani valami nagy feketeségbe vele együtt.

Ha a műveltség az volna, aminek Ády hirdeti: halálfa, mely virágzik, akkor ő csakugyan új század magyarjainak szólaná szaván. Itt azonban tömörebb igazságokat tudunk az ő féligazságánál, mert a műveltség, a műveltség hajtása, mindig a fölemelésnek, az erőnek, a haláltalanságnak igéit írta föl lobogójára. Természetesen, mindenki úgy dalol, ahogy tud: a megostorozott ember jajszava olyan zsoldár, amelytől az egészségeseknek feje és lelke fáj. A lehangoló hatásokat kerülnék, a halálnak még a nevét sem szeretjük virágzásunkban emlegetni; a haladóknak biztatás, himnusz kell, temetési zsoldár pedig nincs művészet. Ády bajosan lesz az előre törekvők énekese; ő félig sem élet, félignél több halál. Költészete annyira tendenciózus, hogy lassanként modorossá válik, akkor pedig el van jegyezve a Múlásnak. Nem átalított visszamenni a görög mitológia régiségtárába, egy nekünk örök idegen hangot ütni meg az Athén. Thaiszok, uzsorás Khiron, agg Nero álcázott használatával. Még a bibliát mindnyájan értjük. Shakespeare-t is jobban értjük, mint az Anatóle France-on át hozzánk jutott Thaiszokat. A szimbolumnak akkor van megrázó ereje, ha az átvitel csaknem valamennyien tisztában vagyunk. Ádyt legnagyobb ereje, szimbolizmusa buktatja meg leghamarább.

Költészetét alig lehetne megérteni az élete nélkül; össze is vannak nőve, mint fa és virága, mint tett és gondolat. Erdély hátráról kerekedik föl. Debrecenben kezdő írói pályáját. Biharban vivja első csatáit az étellel és a hatalmasokkal. Testébe szakad egy rettentő betegség, veri piros ostorával a szerelemvágy s ez a két hatalom örök átka, pedig testvére, egymásnak. Jó sorsa vagy balsorsa kiveti Párisba, a világ szívébe, ott kap új szint, új jelentést különben gyökeres magyarsága. A betegség egyszerre nemcsak földi baj, hanem ihlető is lesz nála: beteg ember olyan, mint a finom huru hangszer, minden parányi illetést fölfog és visszazeng, de minden bántás háromszorozva háborog végig rajta. Csakhogy ez még nem elég; a baj elviselhetetlen, mert öntudatunk hóhérolóbb az eleven husba metszésnél. Ezt a nagy jajgatót el kell altatni valahogy. Ádynál bormámor lesz a bajok altatója; de a mámor megint belejátszik bolondul, hivatalosan az eleven hangszer idegzetébe, teketébbre, duhajabba, vakmerőbbé színezi hangját és különös ködökkel borítja be a félig tudatos szavakat. Révületekből táplálkozik képzelő ereje, de álmos voltában nem mindent jegyez föl, sok jelt félreért, másokat meghamisít, átugrik szakadásokat, csak a fájásig fontosokat kiáltja el; innen van sok dalának Carrière festményeihez hasonló ködön átrémlése. A nagy bajok ősanija, a szerelem is föltűnik a háttérben, fátyolozottan, álarchan, mint egy fekete-piros szobor. Az ember-állat ósvágyának meztelen szavait csálja ki a haláldalolásra született ajkáról. Közben az életnek aranycsengése is beszól követelő aljassággal s a keserűségnek Judás-zavával. Fölrémlik a Holnap ismeretlen arca jövők ködében, ez siettet, ez meret, hamar-szavakat csal ki a sok bajjal viaskodókból. S mikor minden kész volna az előrevágtatáshoz: a ködök vándorának elébe huzza mélységű fekete árkat a halál, abba bele kell zuhannia. Ez a végső döbbenés az életsiratásnak, a számotvetésnek nagyszerű dalait veri ki Ády lelkén; s ezzel együtt az egész zenedarab, amit Ády költészetének mondunk, beteg szépségek, csonkaságok, erők, semmiségek, színek és szür-

keségek zűrzavara lesz. Csak egy szől ki belőle vezérszólamként tisztán: az En. A dalolónak sajátosság, eltorzult, nyakas, duhaj, uriaszkodó egyénisége.

Mikor a bajnak, a mámornak, a szerelemnek, a pénzkivánásnak, a holnap elébe törtetésnek és a halálnak hatszoros összefonódásából előáll az Ády költői egyénisége: célt tűz maga elé, akaratlanul is. Ugy tesz, mint a középkor költője: akit levág, megénekl. Az életnek hat szomorú fölönvását eljátsza s azután megírja. Ő, a halál rokona, egyúttal költője is az utjok szakadot-taknak. Ő, a mámorba temetkező, hores szívű dalolója is a mámornak. A kinjait, vére hullását gyér aranyakra váltó ember: egyúttal merész, keserű hirdetője a pénz-hatalomnak, ennek a legujabb művészi témának. Az előrevágyás régi örökség, minden költő a holnapra apellál; ebben Ády épugy konzervatív, mint Petőfi, vagy Csokonai. A halál előtt, a nagy fekete talány előtt, szintén ezredmagával áll Ády; keserű magamegadása az őskeleti Nirvánába oszló, első halálénekesek szavát döngi vissza, az örökegy emberi sors jogán. A szerelem nagyon is állati nála; a Léda szobra mögött egy határozatlan, talán több személyt összeható asszony áll. Újabban az istenkereső ember szava mélyíti és nemesíti költészetének művészien profán hangját.

Ez a minden illetre visszazengő lélek nemcsak lírai, hanem asszonyos is valamennyire. Ády hiszterikus, siránkozó, rossz nyelvű, elpuhult, illatot és selymet szerető, bókot kívánó. Ez az asszonyiassága szólja magát el sok becéző sorában, egy-egy férfiatlan szavában, közvetlenségében, hajlékonyságában. Sokszor úgy kezdi versét, mintha délutáni csevegést folytatna valakivel. A Magyar Pimodán-ban maga vallja, hogy cafrang rajta a nehezére eső férfiaskodás. De az a szem, amellyel az életet nézi, férfiasan szomorú szem. Megtört lelkének fekete tükörében gyászunk látszik minden. Ezen a világon csak a pénz üdvösségadó; míg cseng az arany: ur a nevünk, ha elfutnak a gyér aranyak; semmik vagyunk. Galád az élet, galáddá teszi az embert; Krisztusát is eladja Judáspénzen, mert az életnek ilven ára van. Nagyot akarnánk, gyönyörű álmaink születtek, idők kovásza vagyunk — nem ér semmit, mert a lelkünket is kivették uzsorára. A vagyoni jólétnek ez a boldogság-alapul való látása, a mindennapi kenyér döntő fontossága nemzetek és egyének előretörésében: nagy szociális gondolat Ádynál, bár még csak embriójában. Míg ez a realízan költői tétéle a jövőbe mutat, a tegnaphoz csatolja erősen kalvinista hitvallása: az eleve elrendelésnek s ezzel az örök rabszolgaságnak gyászos kánona. Öröklött vonás nála a földhöz tapadás; asszony, bor, pénz: ezek a megfogható istenek az ő istenei. Ády mélyen belát a maga nagyító lelkén keresztül nemzete sorsába, társtalanságunk, erőtlenségünk zokog abban a keserű felkiáltásban: „Mit ér az ember, ha magyar?” De soha nem állott a belső felemelkedésnek azon a fokán, melyről Petőfi a világ minden rabszolgá népének hirdeti a szabadulás hajnalát. Ády mindig lefele néz, rögtöt és sirokat lát, nem csillagokat; ha néha föltekint az égre: nagy Kéz rötta tilkos betűk lángolnak le rá, de mire kibetűzné értelmüket, letörli a kéz és ujjakat ír föl. A nő hatalmát valahogy sejtí: csak hogy egyéni balszerencséje sötétebbik oldalát mutatta meg ennek a hatalomnak, az asszony tragikusan játszott bele az ő sorsába, testébe. Mégis hirdeti: életünk háttárvetője két asszony, az indulásnál anyánk, a megérkezésnél szeretőnk, Mária és Veronika; ami köztük van, az az ut Golgotajárás. Az a boldog, aki magában áll; ha meghal, senki nem fáj utána. A halál rokoni vagyunk, elindultunk és megállunk; görget bennünket a perc, az ő dolga: merre, mivégre.

Költő szeme: a képzelet; itt válik meg, milyen mélyre lát s milyen színben lát. A képzelet tüzeit az érzések forrósága gyújtja föl; az idegeken át zajlott viharok természete határozza meg rendszeren a fantázia milyen

voltát. Testvér alkotónak bozszegődik a megfigyelés, vagy belső értelemben: a meg-látás. Petőfi lobogó érzése lobogó képeket ont; ég alatt járása a természetnek eliesett titkaival gazdagítja képzeletét. Ujabbán mostohábbak a költők a természethez; szívesebben festik a városok köveit, kíváncsiabban néznek önnön lelkükbe, mások lelkének szakadékaiba, mint esőndes tavakba. A támadó képek rendszerint városi jelleműek, az Aranyék pusztai vagy természeti képével szemben. A formák, vonalak biztossága kivesszőben; szeretik a fény és árnyék Rembrandtí játékát, a színek uralmát. A Nietzsche bizarr, ragyogó stílusa megindította a színek tobzódásának hadjáratát; a képzőművészekkel ismerős Wilde arany és bíbor színkáprázatokban dúsul; Annunzio pedig szavakkal festője lett színekben gazdag hazája történetének. Ady Endre képzelete, bajokkal rakott életéből, halálos érzéseiből magyarázva, beteges, kihagyásos, egyszerű volna; de olvasmányai színek szeretőjévé tették s a feketét vegyíti bizarr módon az arannyal, a pirossal. A képzetkapcsolásoknak, távol eső fogalmak hirtelen rokonításának nagy mestere. Ebben annyira vitte, hogy verseit a könnyen olvasók nem is értik, vagy félreértik; a homályosságot növeli szimbolizmusa. Ismert szólásokat szinte Petőfi mérsékléssel teremt át költői képpé s csaknem mindig szerencsésen. Például ez a három szó: „A burg fehér asszonya,” ilyen összetett képpé fonódik képzeletében: lelke ódon, elhagyott vár, örök köd; csak néha gyulnak ki ablakai, a nagy fekete szemek, ilyenkor lelke fehér asszonya jár a várban s az ablakokon kinevet: Lé-dájának az eszébe jutását így érzékíti. Ismert szólásmód fundamentomára rakva jósolja az új idők magyar költészetét egy régi népdalunk keretében: „Felszállott a páva a vármegye házra.”

Hogy mindent elevenít, cselekvősit, abban csak Csokonai és Petőfi unokája, sőt minden nagy költő. Adynak is él az ősz, kacagva szalad Páris boulevardján. Él a temető, mely nap-nap után közeleg feléje. Élnek az álmok, ezek a fűge fickók, akik örületekbe hajrázzák éjfélenként. Él a Duna, aki világitókat vall neki mámoros fővel. Él a csend, a tiz öles óriás, aki agyonroppantással fenyegeti. Él maga a bormámor is, mint hiborpalástos nagy ur, aki haláira itatja a vele találkozókat. Élnek a trágár dalokat dudoló szelek, az ablakán kopogtató részeg hajnalok. Sőt alakot ölt nála a fiatal Bűn, a fekete Álom, a Halál, a piros csodás Élet, a Holnap; azért nagy betűkkel írja Carlyle módjára a nevüket is. Csokonai és Nietzsche kétségtelenül hatott rá; csak úgy, mint a sokat felhányt Baudelaire és Verlaine. Csokonaitól eltanulja a szavaktól való megmámorosodást, a keccses asszonyiasságot; talán a bor hatalmának merész törvénynyé tétele sem születik meg Csokonai példája nélkül. Ha pedig Adynak ezt a versszakát olvassuk:

Becsókolnék Léda szívébe
Egy ékes nárcisz-ligetet,
S mint kaland-utján egy Zeusz,
Befeküdnék a közepébe,

önkéntelenül is a Lilla-dalok erdejében keresgélünk hozzá hasonlót. De Nietzsche hatása még komolyabb. Adynak első kötetbeli versei fakó színűek, elnyújtottak, erőtlenek. Szókinése nem is kincs, szegénység; ujjnak, merésznek semmi nyoma benne. A későbbi Adyból csak a bánat ismerős itt. Az *Uj versek*, a *Vér és Arany* első sorban a költői formának és nyelvnek újságával, merészségével kapta meg az embereket. „Ültem már partjain a Gondnak.” Ki hallott ilyet eddig? Az, aki Nietzsche Zarathustráját már Ady előtt is olvasta. Egy táncdalát így kezdi Zarathustra: „Szemedbe pillanték a minap, óh élet: aranyat láték csillogni éjszakai szemedben; aranyos csolnakot láték csillogni éjszakai vizeken; sülyedő, merülő, újra intó, aranyos himbáló csolnakot.” Az áttételes jelentésnek, a színragyogásnak, az sméltések zenéjével való gondolat és han-

gulaterősítésnek s a jelzők tobzódásának egész ősz-Adysága visszhangzik e pár sorban. Nietzschevel sokat bibelődik a Magyar Pímodában is; fölhozza újszerű nyelvéből ezt a sajátos adatot: Nietzscheről egy francia orvos kiderítette, hogy memoriaja fogytán, paralizise nőttén lett egyre szédítő mélységek fölött járóbb és újszerűbb a nyelve. Ady hozzáteszi a maga nevében: „A poétában se képesség a nagy távolhelyek játszi áthidalása, az új ige, a bátor szókelés, az ismeretlen ihleték átköleszése, hanem muszájos koldusság.” Érdekes a Nietzsche palástjával takarózás. Ady költészetének föl-fölvillanó bibliaisága sem egészen kálvinista eredetéből szakad; Zarathustra formája bibliai forma, talán ezzel is hatott rá az Én kultuszában szintén példaképen előtte álló Nietzsche.

Ady érzésvilága tág, ő maga parcellázza fel hat birodalomra; ujjában hetedikkel gazdagítja Istenről szóló dalai. Ez az érzésvilág gazdagsága kisugárzik képzeletére is; a természet képei neki analogiák, lelke mozgalmait jeleníti velők vagy példájokra. Hogy új mélységeibe ástott volna az emberi léleknek: nem igen mondhatjuk, hiszen már előtte megvált minden érzéskör, amelyben dalol. Ujjának tetsző a magyarság halálos sorsának erős hangsúlyozása, a nyugat felé vágódás, de különösen a Pénz mindenhatósága. Fantáziájának beteges túleröltése modorosságra vetemíti; régebben tele vannak versei a roncsolás szakadatlan képeivel: véres hus kapcsok, szívbe vájó ujjak, maró ajkak, csóktól véres ajkak, égő tüzes sebek, tüzes daganatok. Sokszor inkább orvosi meghatározások, vagy kórházi szó-tárba való szólamok, mint művészi szépségek. Modorossá, unalmassá válik a csók szóinak elnyövésig használása minden fogalomra: csók kisasszony, csókpalota, csók-labirint, ájulásig csók hona stb. A betegesség futtatja a *furcsa, trefás, szent, bus és fény* jelzőket is. Talán a hangulatkeltés túlzott akarásából, talán Nietzsche hatása alatt, garmadával ontja egy-egy fogalom elé vagy után a jelzőket. Zarathustra a pillantást csak négy szóval jelzi: nevető, kérdő, olvasztó, himbáló; de Ady a képre nyolcat pazarol: forró, hideg, hívó, tolvaj, megadó, üszkös, vidám, meredt kéz. Igaz, a költészet hime a jelzők, de ez már sok. Bizonyos, hogy ürességet is palástol az ál-gazdagság örve alatt.

Ady legnagyobb érdeme a nyelv megújítása, jobban mondva gazdagítása még nem ismert összekapcsolásokkal, fogalmak újszerű jelzésével. Azt mondja: a szó neki opium, melyből pogány titkokat szív. Csakugyan szerelmes a jól zengő szavakba, mint némelyik szobrász a fehér márványba; sokszor azt lehetne mondani: a szavak keltik nála az érzést. Az ő szavai szinte kétszeres életet élnek: a régi fogalom takarója alatt egy második élet dobog; kriptájává nem lesz azért egyik sem az értelemnek, csak arcát elfedő fátyollá s a félig eltakart értelemnek ez az izgató nem tudjuk kicsodasága hatalmas forrongást ver föl a fantáziánkban. Ady föltétlenül művész abban a tekintetben, hogy a kíváncsiság lépcsőjén érdemes titkok ajtajához csalogat el bennünket, bár legsúlyosabb dolgait épen cionmátlan egyszerűségükkel zuhantatja a lelkünkre. Hiába mondja magáról, hogy az álmok fejedelme, hiszen alig van nyersebb, szinte véresebben eleven stílusa magyar írónak, mint neki; már pedig csatakiáltással és hörgéssel nem lehet álmokat festeni. Óhlyos magyar igéket soroz be a nép szájáról költői használatának tarka csapatába: lohol, babrál, hőköl, inal szinte nemesi jogot nyernek szótárában. Egyszerű szavak mélyülnek értelemben, Adynál ez az ige: „megáll,” azt jelenti: lemond az életről, vagy elfáradt az életben; „him” azt teszi férfi; „ős Bizony,” azt teszi: az örök emberi romlás; „zabolások” alatt érti a multba ragadt, ósdi, konzervatív mozdulatlanokat; „röze-dalok” pedig az ő szomorú lelkében föl-föllobogó érzéslángok, amelyekből versek születnek.

Előadásmódja drámai, szakadozott. Csaknem minden verse jelenít, lejátsszat valami belsőt, még pedig fejlesztve. Lirai tragédiák ezek a szakgatott felkiáltások, siral-mak, átkok, melyeknek hőse maga az író. Festőiséggel, sőt szoborszerűséggel vési lelkünkbe alakját: csapó esőben, szőlőlevelekkel koronázva lépked fölfele az ellant évek szőlőhegyére; napverte pusztán, lila ég alatt lohol; vagy zöld automobilon vág-tat Lédájával a földi harcban; vagy járja holdfény alatt az erdőt, jó Csönd herceg előtt bandukolva; ül a Gond partjain hegedűtelenül; birkózik véres asztal mellett má-mortornában az ősz Kajánal; futkos az aluvó Csókpalotában, áll szomorú Lázár-ként a dusak palotájának támaszkodva; vagy hideg sívasakat szorit, leborulva őszí erdön a muzsikálva közelgő Halálgép előtt. Dalok tüzes szekerén vágat a Holnap elébe, át szürke életen, át barna halálon. Lépked lohol, vágat, bandukol, birkózik, futkos, leborul — csupa mozgást jelentő ige, a drámaiságnak már természetes jelentésével is elősegítője.

Ady a versformákat is összeforgatta, tördelte, szeszélyes hangulatainak engedelmese kifejezésére. Szereti hosszú sorok után a csonkán lecsapódó rövidket; valami tompa elzengést ad ezzel gondolatainak; leejtő vagy lemondó gesztusa ez a lelkének. Sokszor elhagyja a rimet s ilyenkor rendetlen csapatokként kergetik egymást a sorok, társtalanságukban széthullanak. Adynak igazán az a rim, aminek Wilde mondja: nemcsak a metrikai szépség anyagi eszközje, hanem a szenvedélyek, gondolatok lelki része is, mely hangulatot kelt, eszméket ad. Arany Jánosnál is kilehetne mutatni, hogyan teremtenek rimrokonságok újszerű szó vagy mondatfordulatokat. A rim kényszerűsége művészi szépségek szabadságának lesz a szülője. Ady szereti a három soros versszakokat; az elsővel és harmadikkal össze-öleli a középső sikebb sort, a kezdetet beléolvastva a végbe. Az ölekezést még a versalakokban, a rimelhelyezésben is szereti a nagy ölekező. Új formákat tanult a franciáktól, de talált ki maga is. Sokszor cserben hagyja művészi tudatossága, vagy kevés a belső parancs, ilyenkor nagyon zörömbölnek a sorai.

Hiába rejti a szimbolizmus fényes palástjába gondolatait: a finom burkolaton kiülközik a nyers igazság s látjuk a költő vergődő szívét és eltorzult arcát. Ady vonakodik attól, hogy életét öntse át versekbe, mint tette Petőfi; ő inkább utözengését adja a lezajlott viharoknak. Mégis elárulja magát nem egyszer s életre szóló adatok keverődnek a művészi kigondolások közé. Minden költőteményének határozott értelme van, hiába kiáltották ki róla, hogy a *Fekete zongorá*-ban érthetetlen nagyszerűt adott. Ha nem a maga megtöretett testét-lelkét érti Ady az alatt a fekete zongora alatt, melyet vak mestere, az Élet, tép, cibál: akkor maga sem tudta, mit akar. Pedig ő mindig tudja, mit akar. Az értelem költője a szó leghidegebb jelentésében, mert egy pont elhagyását is céllal, megfontolással teszi. Költészetének épen e miatt inkább az írókra, a műveltebbekre lesz hatása; népszerűséget neki nem jósolhatunk. Úgy áll majd ez a szomorú fiú elszigetelt bizarrságában, mint a gyilkos tavakból kifejlő csodás virágok; a szakembereket ritkaságával, furcsaságával izgatja, csalogatja; de a virágot szedő boldog szerelmesek és mindennapi népek elkerülik. Megtört lelkeknek bus őszí elringatója, fáradtának egy nagyobb fáradalommal vigasztalója, új utakat keresőknek csalogatója. De mint ember, mint költő: egyszerű típusa harmoniatlan, óból ujba áthajló korának. Nyelve új, gazdag mezőt jelent a magyar költészet történetében. S ha eddig voltak egész, töretlen nagy magyarok: Ady talán az első összetört magyar.

Olah Gábor.

Debreczeni polgárok.

— A „Polgári kör” jubileumára. —

Körbe körém debreczeni polgárok,
Volna e nap egy-két szavam hozzátok.
Egy-két szavam, nem amolyan lármázó,
Csak amolyan szelíd ujjal hárfázó.
Ég a világ, zeng a zene,
Ránk tekint a multak szeme,
Belenézek, elmondom, hogy mit látok,
Körbe körém, ide mellém.
Szólok a mult mese-nyelvén,
Hallgassátok, debreczeni polgárok.

Ezt a földet, amelyet úgy szeretünk,
A jó Isten osztotta ki minékünk,
Árpád apánk erre küldött s mi jöttünk,
A délibáb játszadozott előttünk.
Hol azt néztük, nézegettük,
Hol az oláht veregettük,
Hej, még most is vissza-vissza sóvárog,
Pedig él a hire annak,
Hogy mit egyszer elfoglalnak,
Fogják azt a debreczeni polgárok!

Elkivánta tőlünk mégis akárhány;
Teszem azt: a rettenetes tájár kán.
Aztán a sok török basa s beglerbég
S nem is tudom sorát, számát, ki nem még.
Sok egyenes fej legurult,
Sok nyárs, karó vérbe borult,
De ki nézte, hogy a holló mit károg?
Földbe tértek a halottak
S helyeikre felállottak
A hűszívű debreczeni polgárok.

Ha kibirták tatárkának haragját,
Praktikának, taktikának sem adják.
Itt hiába mesterkedik, nem kell a
Csalafinta kataszter és parcella.
Óvák lesz ez mindörökre,
Mig puhitón az ős rögre
Verejtékük hulló cseppje szivárog,
Mint a fák mély gyökerekkel,
Ugy fogják át erejökkel
E földet a debreczeni polgárok.

S mit tettek még? Várost raktak maguknak.
Városukban mesterkedni tanultak.
Egyik felük a kenyeret aratta,
A másik a munkát fúrta-faragta.
Szerszámukkal remekeltek,
Kalmárkodni útrakeltek
S népek jártak tanulóba hozzájuk,
Felfogták ők az új időt,
De úgy éltek, mint azelőtt,
Az egyszerű debreczeni polgárok.

Czifrálnak nem szerettek sohasem,
A pakfongnak nem kellett a neve sem.
De hogyha a tudományt vár kellett:
A kékbéli zsebekből az már telt.
Könyveket irt nem egy bátor
Professzor és prédikátor
S születtek itt istenes szép zsoldárok,
S ha ki hárfán Vitéz-kedett,
Köben, ércben tettek jelet
Annak a hű debreczeni polgárok.

S ha a tájon kuruczok átvonultak,
Vagy az órák 48-at kondultak.
Akaadt ló a Hortobágyon gazdástul,
S ma Tiszántul, holnap meg már Dunántul!
Tudta azt a fejedelem
És a német veszedelem,
Hogy lehet ott magas hegy, vagy mély árok,
Átugratnak árkon-bokron
Megtanulták ezt már otthon
A megedzett debreczeni polgárok.

Néha-néha, rendjein az életnek
Soraikba csoda elmék tévednek.
Holdvilágos nagyot merő lángelmék,
Kik rájok a világ rosszat rákennék.
Hát bizony itt éven álltal
Nem élünk mi holdvilággal
S lelkünk sem a felhők báján kóvályog,
Földön állnak, gyalog járnak,
S hogyha néha meg is állnak,
Haladnak a debreczeni polgárok.

S ha már meg van bor, búza és békesség,
Ráfordulnak, hogy a dolguk végezzék.
Kört csinálnak nem a mának, holnapnak,
A körükkel félszázadig megvannak,
Annak teltén összeülnek,
A multakba elmerülnek,
S írás se kell, parola se kell náluk,
Benéznek egymás szemébe
S azzal újabb 50 évre
Szerződtek a debreczeni polgárok.

Körbe körém, ünnepülő polgárok,
Ez az egy-két szavam volt csak hozzátok.
Egy-két szavam, nem amolyan lármázó
Inkább olyan szelídeden hárfázó,
Ég a világ, zeng a zene,
Ránk tekint a multak szeme,
Körbe körém, ide mellém,
Szóltam a mese nyelvén
Ti hozzátok, debreczeni polgárok.

Szávay Gy.

Katonai emlékek.

— Novibazári képek. —

I.

Most husz éve. Ősz volt, a vén hegyek tetején köd ült, a völgyben zúgtak a Lim sebes vizei a sziklák között, egy apró hegyi város minden hajnali regényessége feküdt a tájon; ám mindezzel senki sem törődött, mivelhogy a szellős Novibazárból ezen a napon indultunk haza felé. Azászlóalj összeállt a táborudvaron. Az embereknek némely része már három éve lent szolgált, más része két esztendeje, egy része pedig tizenhárom hónapot volt otthagyzandó az élethől. Szóval a zöldparolis negyvenhatosok készültek utnak eredni, helyettünk már ott voltak a piros parolis nagyváradi harminczhetesek. Az emberek egy része a távozás előtt barátságos korhelykedést vitt véghez a szomszéd Prjepoljén, amely a viz tulsó oldalán feküdt, ezeknek vörörkarikás volt a szemük, mintha sirtak volna a nagy végbucsu alkalmával, pedig csak nem aultak. Az is jó foglalkozás; nem aludni ilyen jókora gyalogut előtt, különösen mikor igazán mindenét magával viszi az ember. De hát már mindegy, ez így történt, azért a rendes időre mindenki a helyén állt, azután vezényszó, őrségi tisztelés, a katonatömög a kanyargós uton kigyóvonásban megindul és halad. Csend van, részint mert hapták van, részint mert a dob sem szól; ha szólna is, hiába szólna, mivel hogy ott dobszóra lépést tartani ugy sem lehet.

Tehát halad csendben a társaság, csak lelkében ünneplő a hazamenetelt. Kellemes utazás. Csak Sarajevoig kilencz nap az ut megfelelő pihenőkkel s azután jön meg a vasut. Holnap ennél fogva még bizonyosan nem érünk haza, de hát azért csak menjünk. Haladunk. Ahol a Limbe a játékos kedvű Zselaznicza beleszakad, a török tiszték filagóriát állítottak, ott a bucsu üdvözlősei gyanánt pezsgőspalaczkok durrognak. Becsület, jó szó, tisztesség, az a Keleten mind ritka madár, mint az araszos szalonna, a pezsgő azonban mindenhova, a pokol végére is eljut, hogyne jutott volna ide, ahol szerfölött uralkodott a barátság, parancsszóból.

Innen felfelé kellett menni egy hegyre, jókora kődarab, bánatában hullajthatta el a teremő isten, annak a tetején meg kellett

állni. Részint mert nem kutya az ember, hogy örökké tudjon szaladni, részint pedig, mert bérczről visszanez a vándor. Visszaneztem én is, mint a többi és ekkor az volt a gondolatom, hogy nem utoljára látom én ezt a kies völgyet a minaretekkel, amelyekből a harang délben le szokott járni ebédelni. Hogy mink majd még egyszer ide eljövünk. Ha baja lesz a királynak az ittvaló néppel, ugys bizonyosan csak megint minket küld vissza ide, mint akik már ezen a tájon ismerősek vagyunk. Akiknek itten czimboráink vannak és ősmérjük a népeket.

Ez a gondolat nem aludt el: a tájékra egyszer mégis csak vissza kell menni. Vagy legalább is kellene. Le lehetne vinni a gyerekeket, mondván nekik: nézzétek, az apátok itt hordozta valamikor a puskát, továbbá azt az alkalmas kardot, amely kardnak rövid, kenyérvágó késnek pedig hosszu. A világ is haladt már azóta odalent, ahol lefelé menet a vasut elmaradt, jó postakocsik vágatnak, a pompás utakon mindössze egy napig kellene csak utazni apró lovacskákon. Valóban, erre az utra külön számitások történtek, amelyek részleteikben már annyival is inkább kidolgozottak voltak, mert sok éven át terveződtek. De mindig elmaradtak. Mert van eset rá a polgári életben, hogy az embert eléri egy kis fölösleges idő. De hogy fölösleges pénz és fölösleges idő egyszerre érje el az embert, az nem történik meg sok em. Így hát huzódtak tovább a tervezetek, mignem egyszerre csak hire érkezik:

— Vége a novibazári kirándulásnak. Oda most már csak utlevéllel lehet menni. No, akkor csakugyan vége. Az utlevél belekerül valami tíz koraába s vajjon megér-e annyit az egész Novibazár . . .

II.

Élt abban az időben Novibazárban egy derék férfi, bizonyos nevezett Bogulovics, polgári foglalkozására nézve rabló. Nem jövedelmes ipar ott lent az utonállás, mert a nép szegény s valami sokat nem lehet tőle elvenni, ám Bogulovics azért a kevés haszon és nagy forgalom alapján állandóan folytatta a rablási gyakorlatot, elvette az utastól a kevéske árpalisztyét, a ruháját, dohányját s elvette az életét: egy egész sor gyilkosság terhelt a lelkét, ha volt neki. Így Bogulovics apránként följutott a rablókapitányi sarzsira s a fejére a kajmakám, a kerületi előljáró kitzte a szokásos Napszokat. (A Napsz a Napoleon d'ornak az értelmes megrövidítése.)

A mi utbiztosító őrzáraitainknak nem akadt utjába Bogulovics, inkább másfelé kalandozott, amerre a mi fegyvereink nem jártak. Így a török csendőrök feladata maradt, hogy a derék urat élve vagy halva előkerítsék. Egy ideig hiába keresték, mert hol a hegyek között, hol a limparti bozótokban könnyen el tudott bujni az üldözők elől. Egyszer mégis csak rátaláltak, jó messze, kint. A járókelő nép adta nekik titokban tudtul, hogy Bogulovics bent van elbujva a vizparti sumárban, alighanem lehevvert és alszik.

A captiék nem mertek bemenni utána, hanem az egyik találmra belelőtt a sumárba. A lövésre az alvó buvhelyéről fölugrott s amint a feje kilátszott az embermagasságu bozótból, abban a pillanatban megkapta az arczába a halálhozó lövést.

Idáig a dolog egészen közönséges rablótörténet. Most jön a másik része. A captiék lelőtték Bogulovicsot: jó. Kijár érte nekik a bizonyos mennyiségű Napsz: jó. Csak hogy a kajmakám nem hiszi el nekik csak ugy szóbeli jelentés alapján, hogy csakugyan Bogulovicsot lőtték le. Hátha más, kisebb hírű és csekélyebb tekintélyű rablót lőttek le, akit vitézi tettei még nem emeltek arra a magaslatra, hogy szépszámu aranyak legyennek a fejére kitzve? Ez mind igaz, s ha most már holnap estig beszélünk is erről a dologról, csak oda lyukadunk ki, hogy ide bizonyíték kell.

Nálunk ilyen esetekben „a bizottság kiszáll”. Ott ilyesféle bizottságok nincsenek. Ott a dolognak a fordítottja áll, nem a bizottság száll ki, hanem beszállítják neki a lelőtt embert. Erdemes-e azonban egy hit-

vány olyan végre hanen erre magáv test p van,

nal átv szantc hozzá a testé tán jó harczt táboru vitte arca dagad feje é mint a ut szé látni.

ján, f dött F népe sek és em nyok csendé tott, is zódva rabló

bevitté hogy s ugy gyorgo nem l ember hosszu fejjel rendit koztan kor az semmi

uralko megvo küldöt érdem neven napján nyire lehet. nyájáb s a ba nem meg J kalács a mi a rozó k voltak szép s zecske napján a káve

A bor lásuk öröklő tét. A az iste titokba a rum viz ke

E ott va nák á nagy p néztem most a ilyen pénzü nyal fia fajta o Az elfo s meg hisz az kvater az egé

vány testet, mint ez a Bogulovics is volt, olyan messzire cipelni? Nem érdemes. Elvégre ugy sem az egész test a bizonyíték, hanem csak a fej, mivelhogy az aranyak is erre voltak kitzíve. A logika úgy hozza magával, hogy csak a fejet kell bevinni, a test pedig maradjon ott a bozótnak, ahol van, keselyűk és farkasok harminczadjául.

A derék pirossipkások az elméletet azonnal átvitték a gyakorlatba. Handzsárralenyiszszantották a rabló fejét, vágtak az erdőben hozzá egy alkalmas karót, arra rászúrták, a testet pedig ott hagyták a bozótnak. Azután jöttek hazafelé, diadalmas, győzelmes harc énekeit dalolva. Épp ott haladtak el táborunk előtt, büszkén. Az előljáró csendőrvitte a fejet a karón. Bogulovics éppen az arca husába kapta a golyót, a hus megdagadt, a fogakról fölvonódott Bogulovics feje épp oly rémesen vigyorgott a karón, mint ahogy azt ebirtás alkalmával az országot szelén agyonlőtt kutyák teteménél lehet látni.

A csapat áthaladt a Lim rozoga hídján, folyton dalolva. A tulsó oldalon kezdődött Prjedolje külvárosa, a Vakuf. Annak a népe már hírlivette a dolgot, örömvöltések és sikoltozások hangzottak, gyermekek és emberek s a nem török vallásbeli asszonyok zagyva énekes lármával haladtak a csendőrok nyomában: e szegény, elhagyott, istenhátamögötti földhözragadt nép tozódva így örvendezett azon, hogy utonálló rablólovagjától megszabadult.

A csendőrok ezután a Bogulovics fejét bevitték a kajmakám elé. Ugy hallottam, hogy a ház előtt a karót a földbe beszúrták s úgy mutogatták elrettentő példaul a vigyorgó fejet napokon át. Csak hallottam, nem láttam s így nem is bizonyos, mert az emberek ott is sokat beszélnek, ha a nap hosszu. Csak az bizonyos, hogy olykor a fejjel álmodom. A többi ugynevezett „megrendítő látvány“, amelyekkel az életben találkozom, sohasem kísért. De a rablófej olykor az álmok között megjelenik, nem szól semmit, csak nevet a karóról:

— Kakoje si jos?

III.

A két katonaság közt elég jó barátság uralkodott, tisztak és legénység egyaránt megvoltak békén. A szultán érdemrendet küldött a mi őrnagyunknak, a király szintén érdemrendet küldött a bimbásinak. A király nevenapján ők is ünnepeltek, a szultán nevenapján mi is „kivilágítottunk“, már amennyire barátokat és sánczokat kivilágítani lehet. Tilos dolog volt ugyan egymás kaszárnyájába járni, de azért történtek látogatások s a barátok csöndes karácsonyi ünnepén nem egy jó cimborá Musztafa, Achmed meg Juszuf falatozta azt a kakastejjel süttöt kalácsot, amit áldottkezű édesanyák küldtek a mi alföldi rónáinkról az idegenben táborozó katonafiunk. Ázsiai, anatóliai emberek voltak akkor ott török részről fegyver alatt, szép szál komoly gyerekek, akiknek pénzecske nagyon ritkán járt ki, de ételt kaptak napjában ötször is s egyre-másra főzték a kávé.

El lehetett velük mulatozni is olykor. A bort nem szerették, nemcsak mert a valásuk tiltja, hanem a sok évszázados átöröklődés nyomán utálták, akár csak a serfést. A pálinka azonban hozzájuk is betette az istentelent sulyos lábát, a rumot itták, titokban, a pad alatt tartván a kocsmában a rumos üveget, míg az asztalon csak a szikviz kevelykedett.

Egyszer a vendéglőben, már amilyen ott van, a szomszéd asztaltól a török katonák átküldenek, barátság szempontjából, egy nagy pohár bort. Illik elfogadni, csak azt néztem, hogy ugyan miféle nevenapja lehet most a padisahnak, hogy a szomszédoknak ilyen világos aransárga színű borra is van pénzük, mikor nekünk, akiket pedig arannyal fizetnek, meg kell elégednünk az olcsóbbfajta ott termelt crna vinával, a „fekete borral“. Az elfogadott poharat azonban ki kellett üríteni s meg is kellett köszönni a barátságot, pedig hisz az szódavizzel kevert rum volt s ezt kvaterkázta nagy poharakban — adj isten az egészségükre.

Volt a Limen egy rozoga hid (ugyan, mint a hetilapok fényképeiből látom, most is ott van), annak a tulsó végén állott két torony. Félül folyosóval voltak összekötve. Az egyik torony előtt állott a magyar őrség, a másik előtt a török őrség. Így álltak a fölnszinten egymással szemközt igen szigorú formaságok között. — odafönt pedig a folyosón átjártak egymáshoz kártyázni.

Egy napon, mint minden más napon, állnak egymással szemközt az őrok, az őrség meg bent hever a toronyszobában. Török részről egy ember állt kint, nálunk a szabályok szerint kettő: egy a puskával, egy meg puská nélkül. Ez az alábbi csak aféle avizóőr, arra az esetre, ha a puskást valami baj érné szolgálatközben, átvegye a hivatalt és előkiabálja a többi embert. Azt mondja az a katoná a töröknek:

— Öhetnek, Juszó.

A Jusuf ugyanis ebben a világban, ahol a legtöbb török család egykori renegát szláv, így Juszóvá átrázosodik.

— Hát őgyél, — mondja amaz, mivelhogy ők a barátkozás révén hamar megtanulták magyarul azt a néhány szavat, ami éppen szükséges volt.

A magyar a vászontarisznyából előveszi a kenyeret meg a szalonnát s falatozni kezd.

A török rábámul, megborzong s utálatában ráköp a magyar katonára.

Ez a török katoná ebben a pillanatban az ottomán császárság nevében leköpte az egész osztrák-magyar közös armádiát! Szolgálatban!

A másik pillanatban a magyar fegyveres őr elbődíti a Gewehr heraut, az őrszobából az altiszt minden embereivel kugrik s fegyverre kap a török őrség ellen. Onnan meg a derék Ahmed bascsausz ugrik ki s kapdostat a legényeivel a fegyverek után.

Igy álltak aztán egy ideig egymással szemközt török altiszt meg magyar altiszt, forgatván elméjükben azt a kérdést, hogy ki vezényeltessen először tüzet.

Azonban egyik sem tette. Arra ment egy okosabb ember s leintette őket, mondván, hogy ne komédiázatok, csacsik. Császárok jussa ez, hogy összeveszítsék a népet, nem káplároké. A káplárok ezt belátták, a fegyvereket a kezeikből letenni vezényelték s az őrségek felső, összekötő folyosóján átmentek ismét egymáshoz kártyázni.

Tömörkény István.

A favaszi utca.

Amikor a tavaszi utcán

Szent sejtésektől szép az alkony:

Ott, a hajnalos szívű nép közt

Lassan megy egy különös asszony.

Sötét ruhája, bús alakja

Kiüt a víg, sokszinű sorbul

Önkéntelen kitér előre

Mind és aztán utánafordul.

Csókos párok összerézzennek.

Dér hull szívükre dermedetten

A kacaj elhal s amaz asszony

Lépte tompán hördül a csendben

S halálos sejtésekbe húny el

Az illatos, tavaszi alkony:

Szánó, téli mosollyal ajkán

Lassan megy a szomorú asszony.

Kuthy Sándor.

Testiség.

— Esztétikai vázlat. —

A testiség, mint irodalmi jelszó s majdnem mint irodalmi irány, épen napjainkban jutott el az akkreditáltságnak ahhoz a fokához, amely után további fejlődés aligha, csupán visszaesés következhetik. Száz s egy oka van ennek. A szágelyedik az, hogy a testiség jelszavát is, mint minden oly normát, mely nem örökszép vagy nem örök-

igaz, kikezdi az idő s lestlyeszi a másodrendű mértékek: a fel-fellobbant s kihamvadt tendenciáknak, a népszerűségüket vesztett divat-irányoknak csöndes társaságába. Nem akarunk mi e miatt sirató énekbe fogni, aminthogy nincs is keseregni való azon, hogy ez a jelszó halaványulóban van; azután meg ma még, mikor a testiségnek szinte egyetemes (bár, mint látni fogjuk, meghamisított) a kultusza, kissé korai is volna gyász-tort ülni felette. Mi csupán arra akarunk rámutatni, hogy ennek a jelszónak mért kell lassankint elfénytelenednie s mért kell néhány évtized alatt ép úgy az elavult irodalmi rekvizitumok közé kerülnie, mint ahogy háromezer év óta, amennyi ideje irnak, száz más jelszó beleveszett a homályba. Ezt a célunkat aztán úgy próbáljuk meg elérni, hogy, igen röviden, fényt vetünk el-sőbbben e jelszó születésére, máiglani sorsára, végül pedig jellegzetességeit tüntetjük fel s meg fogjuk állapítani, hogy épen e jellemzetességek, épen a lényege miatt kell sirba dőlnie a testiségnek.

A csirája e kultusznak a klasszikus őshajdaiban pattant ki már, természetesen azon okból, mert az emberiség gyermekkorának művészei: irók, képirók, képfaragók nem keresgéltek sokat s nem rángattak elő raffinement-nal utjelző irányokat, hanem odafordultak a Szépnek, az ember teremtése óta készenálló, első forrásához: az emberi testhez. Homeros, amikor nem szundikált, lángban égve dicsőítette az emberi testet; s azt merném mondani, hogy az ő s Vergilius bozontos mellű s rengeteg izmu legényei (régében a férfitest becsesebb akt volt a nőnél), akik a kissé szemtelenséget Ovidius szerint mindig *cum feruida erectione* álltak a nők elé, tipikus koramásai bármely új naturalista író egy-egy érzéki alakjának. Hogy pedig a szobrászok s festők mennyire a testnek, a test szépségeinek s a bacchana-le-ig menő szenvedélyességnek voltak hív szemléltetői, arról egészen fölösleges beszélni. Mindenki tudja, hogy még a későbbi cinquecento mestereinek nagy alkotásain sem reszketett, vonaglott s mertlt kéjbe annyij bujasággal az emberi test, mint a görög művészet mesterműveiben.

A római világban, főleg az utolsó császárság korában, már közeledek teljes diadalához a testiség kultusza. A jelszó népszerűsége itt is természetes: a mindenkor művészet a mindenkor viszonyokhoz simul elsősorban. A római élet pedig, mint a fenti értelemben vett művészeti milió, maga volt a testiségnek féktelen hajszolása. Hiszen Nero kápolnát emeltet a testnek, akár később a franciák fogadalmi templomot az Észnek.

Az „erős kereszténység“ a maga szigoru lelki szabályaival tagadhatatlanul visszadobta a testiség kultuszát s könyörtelentül kongatta felette a halálharangot. S mert az antik korban ez irányzat elérte fejlődésének legmagasabb fokát, hát el is tűnt volna ezután. Hogy a XIV—XVIII. Lajosok korában új életre kelt mégis, annak szerintünk az is oka lehetett, hogy az elhatalmasodott s ellen-szenvenessé vált klérus még akkor is anatómával sujtotta s indexre vetette a testiséget, mikor azt, mint művészeti vagy irodalmi jelszót, rég elfelejtették az emberek. S akár-mily bizarrnak tessék is, mi betudnók bizonyítani, hogy a testiség, frappans módon mutatva az ok s okozat egymásrahatását, épen ott s akkor kezd feltámadni, terjedni s hódítani, ahol s amikor legkeményebb átokkal átkozzák s legélesebb vesszővel verik. Anatole France-nak egy adalékára hivatkozunk itt: amikor a francia udvar etikettjeit s belső életét Chagrin biboros reformálta, azon időkben az udvarbéli hölgyek egyremásra szülték a senkigyermeküket. Azt pedig Anatole France nélkül is tudjuk, hogy az avignoni remete-pápaságnak erkölcsújító rendeletei — csupa reformatio in pejus! — majdnem életébe kerültek a pápaságnak, mely a vérnek csak kötelességet s minden jogot egyedül a léleknek akart juttatni.

A cinquecento-t mellőzzük e helyen; főleg azért, mert a testiség, mint norma, e korban messze mögötte marad a ma is s

talán e világ végeig legegységesebb művészeti kultusznak: a Szép kultusznak. Egy kis ugrással elszaladunk hát a XIX. századba, s itt is csak röviden időzünk, annyit említünk meg, hogy a testiség e korban már nem mer vagy nem akar saját nevében föllépni, hanem a verizmus, naturalizmus, szadizmus, hedonizmus, pláne legujabban a szanyinizmus álneve alatt bujkál, s míg így már a cimkeresésben is gyöngeséget s ószinteséghianyt mutat, azalatt lényegében is sorvadni kezd, a divathozta kényszerűségből idegen tollakat sem ártall magára aggatni, lassanként meghamisítja magát, s ismételjük, néhány évtized múlva teljesen el fog tűnni a vezető jelszavak sorából. Természeti törvény, hogy csak az a szervezet életképes, mely önmaga fen tudja tartani magát.

A testiség kezdetben csak az emberi test szépségének s ezzel kapcsolatban a testi szerelem magasztalásának állott szolgálatában. Az antik írók s művészek, de még a Rousseau kortársai is ebben a vonatkozásban voltak naturalisták. Az ő embereik is kéjelegnek, de nemes természetességgel s decens módon; s mialatt egy-egy ókori époszban vagy drámában nyílt színen ölelkeznek s forradnak egybe az emberi testek, korántsem szűl ez annyi visszatetszést, mint például szegény Wilde-éknak selyempaplan és hótél-függöny mögé bujtatott új-hedonizmus. Nausikaa, mikor gyönyörű testét a tengerparton szerelmesen leleplezi, ugyanazt a művészi képzetet kelti bennünk, mint a Praxiteles s társai műalkotásai, melyeken ég ugyan az emberi szenvedély, de egyszerűen, természetesen és szépen. A mód, ahogyan a testiség kifejezésre jut, az tehát a határozó. Én úgy érzem, hogy művészebb szép alig lehet annál a Veronese-képnél (a velencei dominikánusok őrzik), melyen a szerelmes fiatal asszony násza estéjén egy hirtelen mozdulattal megoldja övét s feltárja teste minden szépségét az ura előtt. És viszont azt hiszem, hogy Andrejev Leonid, a testiség egyik új apostola, művészi értelemben hazudik, mikor Masinkájával, ki szerelmében csalódott s kit vére hajt, sorrajáratja a falu összes kunyhóit s meglátogatja éj idején még a faluszéli pecéit is. Csaknem ezzel páros művészeti hazugság a Szanyin is, s Arcubasev és társai ugyancsak merész legények, mikor a szabad szerelemmel, a test buja vágyaival lélektani problémákat próbálnak megoldani. Ez természetesen csak azok előtt sikerül nekik, kik a művészi Szép meglátására nem elég műveltek s akiknek vére mindjárt bizsergésbe jön, mihelyt a női testből csak egy négysszögcentiméternyi oly bórdarabkát is meglátnak, melyet rendszerint ruha fed. A legnagyobb hazugság pedig az, mikor ezek az új apostolok azt mondják, hogy nem a test a szép, hanem az, amit a test végez: a lihegés, a kéjes csuklás, a láznak kiverődése a testen s — csak hogy nem az izzadás, a görcsök, a szerelem betegségei s az anyagsere. Ez mind — magyarul mondva — nyavalygás, utálatos nyavalygás, de nem testiség s nem művészet.

A kultuszt, melyet ismertetni próbáltam, ezek miatt gondolom én halálraítéltnek. A futuristák ugyan, a Marionetti-tábor minden egyéb ostobasága dacára, mintha egy dologban igazat hirdetnének: ők élesztgetni, megmenteni igyekeznek a testiséget és pedig új, nemes, művészi eszközökkel. Talán sikerülni is fog nekik. Én azonban mégis azt hiszem, hogy hiábavaló már minden fáradság: a múlt század végén s e század elején sikerült már annyira megmételtyezni ez irányt, hogy ne bírjon sokáig élni. A közönség ma él-hal érte s tapsol neki. De ez a taps élénken emlékeztet arra, amellyel Danton közzöntötte a vérbeborult jakobinus-had a guillotine lépcsőjén. Lélekharangszó, temetési ének! A közizlés a meghamisított testiséggel jóllakott s a mértéktelen élvezet után elmaradhatatlanul következik a csömör.

Dr. Gál Zoltán.

Versek.

Írta: K. Mihelyi Elvira.

I.

Tavaszi

Valami fáj . . . valami éget . . .
Mondhatlan vágytól remegve félek . . .
Napsugár fényében didergő lán
Véremben perzselő sugár cikáz.

Tavasznak jöttére minék is vártam
Álmoknak szárnyán miért is szálltam
Lombhullató őszben, virágos tájra,
Piros virágra, orgona ágra?

Csalogató napfény, bűbajos álom
Hervadó virágra mért is vágyom?
Mint az álmaim lehullnak szegények . . .
. . . Valami fáj . . . valami éget . . .

II.

Sejtés.

Még dér csillog az akác száraz ágán
Még ablakomon jégvirág virit,
Még csitítgatom halkán szálló dalban
A szívem forró lázas vágyait.

Még szürke ködben lassu ragyogásban
A felhők mögött bujdokol a nap,
De én már érzem rózsák fakadását
A szellők szárnyán felém szállanak.

Óh jöjj, óh jöjj te bűbajos virágzás,
Óh ittasítsd meg szomjas lelkemet!
Az illatodnak édes mámorában
A szívem minden bántást elfeled.

Vagy fuss előlem!! Hátha hervadást hoz
Az álmokra a tavasz . . . kikelet . . .
Csak hadd álmodjam téiben napsugárról!!
Mig lelkem vágyva fájón megremeg . . .

III.

Sok virág . . . fehér virág . . .

A kertemben egy rózsafába
Belevestem a nevedet.
. . . Ugy fáj a fának . . . Fájalmukban
. . . Megremegtek a levelek . . .

. . . Kikelet volt s a rózsafáról
Felém hajlott a téli ág . . .
S ujjongva hallgatta titkomat
A sok virág . . . fehér virág . . .

De aztán ősz lett . . . Sötét bánat,
Titkos gyász . . . a lelkemen rág . . .
. . . Megtörve, hervadtan hullt elém
A sok virág . . . fehér virág . . .

Debreczeni színésznők

a színügyi bizottság tagjairól.

*

(Husvéti nagy körkérdés.)

A színügyi bizottságnak
melyik tagját szereti leg-
jobb és miért?

*

Amint jön a karácsony, még a gyermekeinknek sem vesszük meg addig az ajándékainkat, míg valakiket nem körkérdeztünk. Amint jön a husvét, összevására-lunk rengeteg tojást és befestjük különböző színűekre. Ha holnaposok vagyunk, akkor frész- vagy frász-színűre, ha ellenben nincs meg az a kiváltságunk, hogy érthetetlenek lehessünk, akkor piros-színűre. Az idén, a

háboru miatt való nagy drágaság, azután meg az eredetiség kedvéért nem vettem meg a tojásokat, hanem egy kérdéssel, egy körkérdéssel leptem meg a debreczeni színésznőket, akik fényes médiumok a körkérdézősködésekre és nincs az a kérdés, kivéve a számtani kérdéseket, amire meg ne tudnának felelni. (Avval, azt hiszem, mindnyájan tisztában vagyunk, hogy az összes színésznők megbuknak — számtanból felsőbb leányiskolás korukban.)

Tehát az én tojásaim, amelyeket a rövidség kedvéért nem festettem be, a következő kérdésben jegezesedtek ki:

A színügyi bizottságnak melyik tagját szereti legjobban és miért?

Olyan a kérdés, melyet, ezt bevallom, a kíváncsiság váltott ki belőlem és olyan a kérdés, melyre csak őszinte feleletet kaphatok.

Elegánsan és stilszerűen jelentem meg a színésznőknél, akik, tartozom kijelenteni, kivétel nélkül igéző pongyolában voltak és kivétel nélkül elragadóan kedvesen fogadtak és végül kivételesen, kivétel nélkül otthon voltak.

Mindenki meglepő készséggel felelt a kérdésemre, talán épen azért, mert a felelet csak őszinte lehetett. A feleleteket minden sorrend nélkül itt közlöm.

Legjobban Tóth Pistát szeretem, mert ő soha nincs ott a színügyi bizottság ülésén.
L. Rózsa Lili.

Soha nem fordult elő még, hogy valamilyen kérdésben meg ne egyeztünk volna az urammal. És ha őt megkérdéznék, ő is azt mondaná, amit én. Hát persze, hogy Márk Endrét. De arra, hogy miért szeretjük Márk Endrét legjobban, az uram sem tudna megfelelni.

Zilahy Gyuláné.

Melyiket szeressem, melyiket szeressem? Egyformán kedves nekem Komlóssy Arthur is, meg Komlóssy Dezső is. Azaz, hogy most már tudom, hogy a kettő közül melyiket szeretem. A színügyi bizottság egynehány tagját, de — Nagypáradon.

Zsigmond Anna.

Mielőtt Debreczenbe jöttem, azt mondta nekem az elődöm, Jeszenszkyne, hogy Burger Péter dr.-t szeressem. Hát én szeretem, szeretem, de mit csináljak, hogyha már nem tagja a színügyi bizottságnak Burger dr.? Így aztán nem szeretek senkit a bizottságból, mert azt mondta Jeszenszkyne, hogy okvetlenül ragaszkodjam az orvoshoz.

Gazdy Aranka.

Én Kenézy Gyula dr.-t szeretem legjobban. Azért, mert ő is szereti a gyerekeket, meg én is.

Gerő Ida.

Nem tudok köztük választani. Elragadó urak egytől-egyig. Csak egy közös hibájuk van. Szilágyi Imrén kívül, mindegyik azt hiszi, hogy ért mihozzánk. Nem hozzánk a nőkhöz, mert ezt igen kevés hiszi, hanem hozzánk a színésznőkhöz. És emiatt nem hiszik el nekem, hogy én drámai szende vagyok. Pedig bizonyisten az vagyok.

Hahnel Aranka.

Fejér Ferencz dr.-t szeretem. Olyan erélyes bajusza van neki. Ő a legideálisabb tagja a színügyi bizottságnak. Kétszer jár egy héten színházba és kétszer egy évben a bizottsági ülésre. Vaskövetkező ember.

Huzella Irén.

Még Kenézy dr.-nál is jobban szeretem Végh Gyulát. De, ezt a gyöngeségemet pírulva vallom be, nem mint színügyi bizottsági tagot, hanem mint férfit szeretem. Imponáló deli alakja csupa aczél.

mégegyszer Gerő Ida.

Talán Vecsey Imrét legjobban. De talán mégsem. Talán Magoss Györgyöt jobban. De talán Márk Endrét legeslegjobban. Ő olyan szép népszínműveket tud rendezni a bizottsági ülésen, hogy olyat még az apám se ír. Pedig ő csak tud írni!

Gyöngyi Jolán.

Hauer Berczit szeretném legjobban. Gyűjtöttem is neki szavazatokat, hogy beválasszák a színügyi bizottságba, de nem ért semmit. Így aztán Tüdős János dr.-t szeretem. Tetszik tudni, aki czvikkert hord, az ért a színüghöz.

Báthory Marcsa.

Én még kezdő vagyok, de már se szeretem a színügyi bizottságot. Ugy bántják ezt a szegény jó direktort, pedig oly jól játsunk mindnyájan, hogy a Vigszínház elbujhat mellettünk.

Barabás Ella.

Egyetlenegy nőtlen tagja sincs a bizottságnak, hát én senkit sem szeretek. De ha már mégis muszáj szeretni, hát akkor Domahidy Elemért. Ő olyan fiatal és már is színügyi bizottsági tag.

Lukács Juliska.

Vecsey Imrét. Ő oly szép mezzo-szoprán hangon tud bennünket dicsérni. Ki nem hiú nyáron?

Radó Anna.

Végül, hogy teljes legyen a névsor és hogy legyen két érdekes felelet is (bocsánatot kérek Önöktől, akik eddig feleltek) táviratilag megkérdeztem Bárdos Irmát és Szilassy Etelt, az ujonnan leszerződöttet primadonnákat, akik orriási meglepetésemre szóról-szóról egyforma következő választ küldték:

Jó színész nő vagyok és odaadón fogok munkálkodni művészetemmel a kulturán. Mindegyik színügyi bizottsági tagot szeretem.

Ezzel az interju véget ért.

Most még csak azt kell kijelentnem, hogy egyetlen egy színésznőt sem kerestem fel a kérdésemmel és hogyha meg is kérdeztem volna őket, mindegyik egészen más felelt volna.

Lais.

Siralomházban.

*A siralomházban ülő elitáltak,
Utolsó nap kapnak mindent, amit kérnek.*

*Ma legyen mindenök, holnap úgy is lógnak
Egy nap és vége lesz minden földi jóknak.*

*Kinnt kalapácsolják az akasztófaikat
Ők meg benne mulatnak, duhajul nótáznak.*

*Keresztül nagy ködén rózsaszín márnak
Felejtik, hogy holnap sorba' lógni fognak.*

*Igy felejttem én is a holnapi napot
S a siralomházban egy nagyot mulatok.*

*Mámorban, csókolva, egyet utoljára
Rá se gondolva az akasztófára.*

*Akasztófájára kegyetlen Vénységnek
Ölelő karjára a csókoló Télnek.*

Vértesy Gyula.

Vetélytársak.

A vonat berobogott. Megállt. . . Elsőnek a leány ugrott ki. Keskeny lakkecipős lábaival topogott az aszfalton.

— Mamus siess. . . Kérlek mamus. . .

Az asszony mosolyogva libbent le a lépcsőn. Gyönyörű szép volt, még mindig. Azok közé a boldog halandók közé tartozott, kinek feje felett nyomtalanul suhan el az idő.

Egy fiatal ember is várta őket. Az asszony legutolsó barátja. Hatalmas, délceg, elegáns ember, szőke hajjal s olyan férfiasan hódító arccal, minőt a leányok első ideáljuknak alkotni szoktak.

Mikor az asszony meglátta, boldogan integetett feléje.

— Zoltán, — Zoltán, kiálltotta bájasan kacagva, nézze a lányomat. Most hozom a nevelő intézetből. Ugy-e szép kis lány?

A fiatal ember elnézően mosolygott.

— Daán Zoltán vagyok, mondotta meghajtva magát a leány előtt.

Anyka hidegen, de etiketszerű udvariassággal nyújtott kezét a fiatal embernek. Gyönyörű kezei voltak. Az anyja filigrán ujjai valóságos vörös szakácsné kezek voltak a leányhoz képest. Egy olyan kéz, ami az első látásra meglep, felháborít, de csodálatot teremt maga körül. Daán Zoltán is minderről megfledkezve nézte e kezeket.

Aztán a kijárat felé tartottak. Az asszonyka folyton csacsogott, folyton beszélt hallgatag leánya mellett s aztán kacagott oly édesen, oly bájosan, mintha egy ici-pici ezüst csengő csilingelne. A vonatnál ólalkodó népség, irigy csodálkozással hallgatta ezt a nevetést. Minden bámuló szem meg volt győződve arról, hogy ez a három ember a legboldogabb halandó a világon.

Beültek a kint várakozó kocsiba. Anyka és anyja szemben Zoltánnal. Az asszony még mindig beszélt, az új kalapokról, melyeknek lehajtott szakajtó formája elragadóan fog állni az ő gömbölyű baba arcához. Aztán a ruhákról beszélt, meg a princesse kostümjéről, melyet a szabóné elrontott. De a fiatal ember már nem nagyon hallgatott rá. Nézte a leányt, ki kissé hátradőlve a kocsipárnáin, félig behunyott szemmel gondolkodott.

Szépnek, csodaszépnek találta ezt a hideg arisztokratikus teremést s egyik pillanatban olyan vágyat érzett karjaiba szoritani. Érezte, hogy ez az egyedüli lény a világon, kit szeretni tudna.

Anyka gondolatai pedig kalandoztak túl a hegyeken, a svájci kis intézet falai között. Eszébe jutott minden gyengébb érzés, mely oda fűzte. Látta a szobájába behajló hatalmas rózsát, a sötét erdős, szirtes hegyóriásokat és távolabb a fehér havat a hegy tetőn, melynek színe szürkületkor összeolvadt az ég színével.

Merengéséből anyja szavai rázták fel.

— Anyka, csak nem alszol?

Anyka megrettenve nézett fel anyja ragyogó, boldog szemébe.

— Talán fáradtnak méltóztatik lenni? kérdezte meleg hangon Zoltán, örülve, hogy ő is szólhat hozzá valamit.

— Ej-ej, gunyolódott a szép mama, hát úgy látszik én még ma is fiatalabb vagyok, mint te! Engem nem tört össze az utazás.

Anyka feljebb ült a kocsiban. Már nem hajtotta hátra fejét. Szemeiben megcsillant a dac tüze. Hát csak azért is! gondolta.

Beszédbe elegyedett Zoltánnal. Kikérdezte Pestről az utolsó utcáig. Elmondta, hogy három éves kora óta nincs itthon. Érdeklődött minderről. Aztán beszélt Svájcra, a nevelő-intézetéről, az utcákról, színházokról, hol ő 15 év alatt csak hatszor volt. Az üzletekről, hol minden rémítően drága. Aztán a társnőiről, kik imádták. . . Nem fogyott ki a témából s Zoltán oly önfeledt boldogsággal hallgatta, hogy a szép asszony kényelmetlenül kezdett fészkelődni helyén.

Végre a ház elé gördült a kocsis s az asszony megkönnyebbülten sóhajtott fel.

Anyka megértette ezt a sóhajt s elborult arccal ugrott ki a kocsiból. Sietett fel a lépcsőkhöz, mert úgy érezte, hogy szíve megszakad a pillanatnyi fájdalomtól.

Hiszen nem vetélytársnak képzelte ő az anyját, hanem anyának, ki egyetlen gyereke érdekét tartja szeméi előtt. Érezte, hogy könybe lábad a szeme.

De akármilyen borús kedvben volt, mikor a szobalány bevezette szobájába, visszahökkenett egy pillanatra. Meglepte a pazar kényelemmel bebutorozott szoba. A világoskék falak és a plafond arany csillagaival. A hatalmas függönyös ágy és a fehér márványkályha. Ilyent ő nem mert álmodni a svájci kis szobájában.

De mikor magára maradt s beleszólt kissé a fejedelmi pompába, körülnézett még egyszer. Üresnek, hidegnek, kihaltnak találta otthonát; sehol egy ruhadarab, egy elejtett szalagocska, mely azt árulná el, hogy itt egy leány él, küzd, vívódik, szenved. . . Sehol, semmi. . .

És hirtelen, mint egy felvillanó villám tűnt eléje az intézeti meleg bucsuzkodás. A kisasszonyok könyes arca s a növendékek kisírt szemei, kik mind avval bocsájtották utnak: — Aztán írjál, sokat írjál! — S mikor még egyszer körülnézett a kis fehérre meszelt szobájában, mikor még egy szárat leszakított a piros muskátliból, mely egy pár cseréppel mindég állt ablaka között, olyan boldogtalannak érezte magát.

. . . A hatalmas ablakon már kevesebb fény hatolt be a szobába, csupán egy hosszú fehér esett rá a fehér utazókosárra, melyet észrevétlenül helyeztek el a szoba egyik sarkában.

Szürkült. A főváros szomorú alkonya észrevétlenül lepte meg a leányt. Odament az egyik ablakhoz, melyen át a havas Dunát és a hófehérbe öltözött budai hegyeket lehetett látni. Anyka szomorúan gondolt arra, hogy anyja még csak nem is kérdezősködött utána. Pedig rég itthon van már.

Lassan megindult az ajtó felé. Megnyomta a kilincset s kilépett a küszöbön. De a másik percben majd hogy össze nem ütközött valakivel. Felnézett. Daán Zoltán állott előtte boldogságtól sugározva.

— Kedves Anyka kisasszony, mondotta remegő hangon, nékem jutott a szerencse, hogy önnek egy hirt vigyek. Még pedig, hogy öltözzön fel hamar, mert színházba mennek.

Anyka bár hidegséget szimulált, a szívében valami remegés felét érezte. Ezt akkor tapasztalta legelőször, mikor a kormányzó fiát madártávtól megszerette s az ablak alatt elkocsizni látta. Soh' sem beszélt vele, azt sem tudta néma-e, vagy jó nyelve van, de azért szerelmes volt bele, mert a kormányzó fia volt.

És most másodszor érez remegést a szívében.

— Az imént, folytatta Zoltán, — le nem véve szemét a leányról — el sem tettem bucsuzni tőlem. Talán megbántottam valamivel?

— Oh dehogya, kiálltotta elnevetve magát Anyka, hiszen alig egy órája ismerem.

— Elég hosszú idő ahhoz, hogy megbántsam, mondotta mélabusan a férfias Zoltán, de rövid arra. . .

Nem fejezte be mondatát, de Anyka kitalálta amit mondani akar.

A folyosó tulsó feléből közeledett a szép asszony, már teljesen fölöltözve. Arca elsötétült, amikor a fiatalokat ilyen kedélyesen diskurálni látta. A fehér túlcsipke és selyem között valósággal csunyának tűnt fel ez a kis szerelmes mama.

Mikor Anyka meglátta, besurrant a szobájába s hozzá fogott az öltözködéshez a szobalány segítségével.

Egy negyed óra mulva már teljesen fölöltözve megjelent a salon küszöbén, hol Zoltán a bámulat kiállításával fogadta.

Azután kocsira ültek s mindhárman az operához hajtottak.

Ez idáig nagyon szépen ment. De vesünk egy rövid hónap mulva egy diskkrét pillantást a szép asszony szobájába, hol

őnagsága, nem éppen a legideálisabb poszturában ült. Tudniillik sirt. Sirt olyan keservesen, hogy az ember önkénytelen szánalmat érzett iránta, habár nem is ismerte bánatát.

De ezek a csendes könyhullatások nem soká tartottak. Hevesebb tünetek mutatkoztak, melyeknek hatása alatt őnagsága törni, zuzni kezdett. Aztán ledobta magát a jó, puha, illatos perzsa pamlagra és tépte a haját fájdalmas dühében.

Szegényke! Azt hitte, hogy az egész világ harmincöt éves csinos özvegyekből áll, kik kezükben tartják a szépség gyepeljét. Pedig vannak még, akik kiemelik őket ebből a nyeregből, a szép, üde, rózsás arcú, viruló leányok.

— Oh istenem, zokogta keservesen, hiszen még egy hónapja sincs, hogy itthon van. . . És már is. . . már is bele szeretnek mind. . . mind. . . Még Zoltán is. . . És feleségül kéri. . .

Itt már fuldoklott a sirástól. Szinte szánalmasan szomorú látvány volt ez a szép szerelmes kis mama, kinek egyetlen leányát, az ő szerelmes lovagja akarja feleségül venni.

— Nem, nem, jajdult fel, végigdobva magát a pamtagon, nem bírom ki. . . Leroskadok, meghalok, megőrülök. . . Hiszen a gondolat is őrjítő. . . Anny és Zoltán. . . Nem ez lehetetlen, én beszélek vele. . .

Abban a pillanatban, mintha egy titkos parancsszót teljesített volna, Anny állott a küszöbön.

Viaszfehér arccal, tágranyilt szemekkel meredt az anyjára s szivdobogva hallgatta annak utolsó szavait.

Anyja még mindig a pamtagon feküdt, Anny nesztelen léptekkel, mint egy suhanó árnyék ment a díván felé. A letűnő nappal egy szürke árnyéka vibrált hófehér ruháján. S amint ott állt a pamlag előtt, kezét egy önkénytelen reflexmozgás felemelte s megérintette az aludni látszó asszony arcát.

Az felnézett. Szemei üresen bámultak a leányra. Mintha egy ismerős vonást kutatott volna arcában — de nem látott. Végre a kezére nézett, azokra a gyönyörű hófehér kezekre, melyekről Zoltán azt mondta, hogy ha száz évig él sem lát több olyan kezét, mint azé a leányé. Hisz ez volt az első, ami megtetszett rajta neki.

Felugrott olyan indulatosan, hogy Anny önkénytelenül hátra lépett. Az asszony ledobta magát lánya elé a földre s oly keserves panaszos sirás között nyögte: — Anny, édes kicsi leányom, ne vedd el tőlem. . .

A leány hátrahúzódott az ablak felé, de anyja csuszott utánna a térdén, végre felbukva pongyolájában előre esett tompa zuhanással.

— Nem teszed meg, jajdult fel kétségbeesve, Anny a boldogságomat rabolod el. . . igen azt. . .

— Anyám, sikoltotta a leány megboradva, én holnap reggel, mielőtt még felkelsz visszamegyek a zárdába. . .

Egy önfelelt, boldog kiáltás volt rá a válasz. Egy békítő felszabadított fogoly halálosan, boldog hörgése. Aztán leejtve fejét a földre, elájult.

Anny eszméltre térítette anyját, lefektette ágyába s óvatosan kiment az ajtón. Két kezével fogta fejét, mert attól félt, hogy kettészakad mint egy túl fűtött kazán. Szobájába érve, pakkolásához fogott, bár oly fáradt volt, mintha egész nap testet őrö munkát végzett volna.

Nem vette észre, hogy anyja nesztelenül ajtajához jön s benézett a szobába.

A nagy csillár nem volt felgyujtva. Csupán egy szál gyertya lobogott az asztalon. Az asztal mellett állott a nagy fehér utazó kosár, mely előtt térdelt Anny és pakkolt. S amint a félig megtelt ládára nézett, olyan érzés fogta el, mintha egy szeretett férfi emlékét pakkolná hófehér ruhái közé, s elvinné azt a messzefekvő svájci kis zárdába, mint egyetlen boldog emléket az életből.

Az anyja megsemmisülten állott az ajtóban. Szinte elfeledkezett még léleketet is

venni. Aztán felkapta fejét s visszaesett szobájába. Egy pillanatig tanácstalanul állott ágya előtt, hallgatta a szél sivitását, s arra gondolt, hogy néki most tenni kellene valamit, de aztán visszabujt ágyába s álig magára huzta a takarót.

— Kisasszony kérem, szólalt meg a szobaleány az ajtóban, Daán ur a salonban van s a kisasszonyt kéreti egy perczre.

Anny felnézett. Csodálkozva tekintett az órára, melynek mutatója hetet jelzett. De azért intett a lánynak, hogy megy.

— Legalább még egyszer beszéljek veled, gügyögte magában.

Lassan felállott s megigazgatta haját, pongyolája ránczait s aztán elindult a salon felé.

Fáradtan vonszolta tagjait. Oly levertnek, összetörtnek érezte magát, mint egy virág, melyet agyonverdes a jégeső.

Mikor a salonajtóban megjelent, Zoltán elébe sietett s a lány kezét ajkához vonta.

— Milyen szép ma, mondotta halk, bensőséges hangon.

Anny fásultan hallgatott. Most hogy oly közel s mégis oly távol látta maga előtt boldogságát, rettenetes csüggedt hangulat szállta meg. Leült egy karosszékbe s hátrahajtotta fejét. Felette egy piros csipkeernyős lámpa égett, melynek reflexe halvány pírrel vonta be arcát.

Zoltán csak nézte, mint egy szép szellemet, rettegve, hogy eltűnik mint egy visió. Aztán megszólalt halkán, nagyon halkán:

— Anyka! nem szólt ma édesanyja semmiről?

Anny elmerengve nézett a szoba tulsó felébe, hol a mistikus homályban csak sejteni lehetett, hogy hol állnak a butorok.

— De igen — mondotta gépiesen, s kitekintett a viharos éjbe. A Duna haragos hullámai felett éles sivitással nyargalt át a szél.

Zoltán lázas szemekkel nézte a leányt. — Én holnap megyek vissza a zárdába, fejezte be mondatát, mintha leczkét mondott volna fel.

Zoltán olyan robajjal ugrott fel, mintha puskával lötték volna a levegőbe. Hangja fuldokló volt amint megszólalt:

— Ki mondta azt?!

Anny szomorúan tekintett rá. Felkelt s lassu léptekkel az ablakhoz ment. Odaát a budai oldalon egyenkint gyultak ki a lámpák s mint egy-egy feltűnő csillag helyezkedett el a sötét estben.

Anny megfordult. Háta mögött állott Zoltán, ki remegve ismételte kérdését: „Ki mondta azt?”

— Az anyám akarja, mondotta hidegen vállat vonva.

Egy hirtelen szél belevágott az ablakok közé, megrázta annak üveg tábláit; aztán átfutott a kátyhába s a hideg fütellen csövekben tánczolt, fűtült rémesen. S mintha az is azt a refraint mondta volna folyton:

— Az anyám akarja. . .
Fagyos lehellet kezdett terjedni a levegőben s Anny fázósan borzongva huzta összebb keblén a pongyolát. Hallgattak mindketten. Valami zsbasztó némaság kötötte le nyelvüket, hogy ne birjanak szólni. Mindketten érezték a türhetetlen önkényt, mely közéjük tolakodott.

Végre Anny kezét nyujtott Zoltánnak s erőltetett víg hangon szólalt meg:

— Későre jár Zoltán. Isten veled. Talán az ég akarta, hogy ez így történjen. . . nem is annyira a mama.

De mikor a fiatal ember kezét kezében érezte, kimondhatatlan bús érzés szállotta meg. Hát mit is ér már az ő élete? Hát érdemes néki élni? Hiszen elveszik tőle azt, akiért néki élni érdemes volna.

Kezét fogva állottak a sötét, rózsaszín homályu szobában s a férfi ugyanazokat gondolta végig, amit a leány. Czeltalannak találta egész életét.

Két ember, akik nem bírják a társadalom bilincseit lerázni a vállukról.

Zoltán megrázkódott.

— Anny, kiáltotta elkeseredve, ennek nem szabad így befejeződni.

A leány szeme megesillant. Most már nem törődik semmivel. Jöjjön aminek jönni kell.

— Anny, ha maga holnap elmegy, én is megyek. A pályaudvaron találkozunk. . . szökünk. . .

A leány megdermedve, szinte önkívületben kérdezte:

— Hová? . . .

— Ne féljen szivecském, mondotta Zoltán lágyan, megsimogatva a szőke fejet, az anyámhoz viszem. Még ma sürgönyzök néki, hogy várjanak.

Megbeszéltek mindent pontosan s mikor elváltak, megcsókolták egymást jogosan, bátran. . . hiszen soká kellett várniok erre az alkalomra.

— — — — —
És másnap reggel, a csodaszép, de még sötét hajnalban, eltávozott a két lény a szép asszony házából, kiket legjobban szeretett ebben a hideg világban. Az egyik, hiszen a lánya, a vére volt, s a másik!?! hajh. . . Azt talán jobban meg fogja siratni.

Sa'gó Margit.

A fehérség felé.

Mindnyájan a fehérségbe megyünk,
Mi, pirosan előbuggyant források,
Tarka fényplánták, sötét füstvirágok,
Mi végül mind, mind fehérek leszünk.

Feketeség minden színek ősanija.
Fekete mélyből jönnek a vizek,
A lávák, eszmék, vágyak, a hiték;
Minden élet csókját az éj foganja.

És minden megy, megy a nagy fehérségbe.
Mint napfényen hullott esőt, tarka vászon,
Fehérül fürt, ajak, s a lüszin álom,
S a sötét szív kiféheredik végre.

S végül mindent behavaz fehér béke,
Sötét rajongást és piros ígéket.
Könnjünk, vérünk fehér párává réved
S fehéren úgy jutunk az Ur elébe.

Bodor Aladár.

Az asszonyok irodalompartolása.

*

Még csak most simultak el nálunk a Szanin-ügy hullámai és a tengerentúlról érkezik most egy hír, hogy ott is keresztshad-járatot indítottak a nagyobbára erkölcselen irodalom ellen. Farley newyorki érsek elkeseredetten harcol, hogy a színházak műsorán levő, a szerinte minden jó erkölcsöt arcúlvágó darabokat betiltassa. Szó sincs róla, a „Sappfo“, „A tiltott gyümölcs“, „A kakuk“, mind olyan darabok, amelyekhez az irodalomnak nagyon kevés köze van. Igen ám, de ezzel szemben Charles Burnham igazgató azzal védekezik, hogy őt a közönség kényszeríti ezeknek a daraboknak az előadására. Még pedig az asszonyközönség. Megtörtént például, hogy egy ur hetven koronáért biztosított magának páholyt a „Sappfo“ előadására, mikor hirleni kezdett, hogy a rendőrség be akarja azt tiltani. Mikor aztán a tilalmat visszavonták, azzal vitte vissza a jegyet, hogy „ha a rendőrség is megengedte a darab színrehozatalát, akkor felesége nem kíváncsi rá, nem lehet érdekes“.

Ez az. Az asszonyok, akik nálunk is leghűbb olvasóközönsége a „Fidibus“-nak, akik a kávéházban ezt sietnek legelőbb biztosítani maguknak a jó habos mellé, akik ezt adják a kezébe a magukkal cipelt leánykáiknak, úgy látszik, a tengerentul is csak akkor szeretik az irodalmat, ha minél keve-

sebb benne az irodalom, de annál több a malaczság. Ha „Rómeó és Julia“ van műsoron, akkor a színház egy esti bevételére ezer korona, ellenben a „Sappho“ hetenkint nyolcvanezer koronát hoz. Ezek az adatok mindennél ékebben bizonyítják, hogy az asszonyok minden ugynevezett művészi mivoltuk és esztétikai felülemelkedettségük mellett a lelkük legmélyén mennyire közönségesek és durvák maradnak. Ők azok, akik Shakespeare munkáiban aláhúzzák az erős kitételeket, akik Zolát azért veszik a kezükbe, mert „pikantériát“ vélnek találni és a Vede-kind „Tavaszi ébredés“-éből csak a padlás-jelenetre kíváncsiak. Ők mindebben „olyant“ látnak, mert azt akarnak látni. Őket az mulattatja, az ő szórakoztatásukra olyasmikell. Az író sohasem írna durva, vagy akár csak félremagyarázható dolgokat, de rákényszeríti az asszonyközönség, amely szelid, búvájos mosolylyal kérde, ha egy új könyvet lát: „disznóság?“ Ha nem az, akkor nem érdekli, mint ahogy nem érdekli a színház sem, ha komoly, irodalmi dolgokkal próbálkozik.

Az asszonyközönség, amely ma oly léha, oly könnyelmű gondolkodású lett és élete nem más, mint körtánc a tiltott utakon, azt akarja, hogy a színpadon is az történjék, amit ő csinál. Nem szereti, ha fölrázzák, ha fölkaradják a lelke legmélyén szunnyadó érzéseket, nem szereti, ha úgy állítják szembe önmagával, hogy a bűn rít arca vigyorogjon rá az önmaga képmásában. Azt akarja, hogy dicsőítsék a házasság leple alatt meghuzódó, elrejtett prostituált életét, mint szépet, mint jogos, mint dicső dolgot állítsák elébe.

Az író pedig, akinek élnie kell és aki egész életén keresztül nem lakhat jól álmaiból és nem sütkérezhetik a lelke tüze mellett, lassan-lassan megalkuszik önmagával, megalkuszik a hitével, füstre teszi a szépet, az eszményit, amelyet keresett, amelylyel lelkében az irodalomba indult és ír azt, amit várnak tőle, ír olyat, amelytől önmaga undorodik legjobban, ír olyat, aminek van piaca, amit ugyan hangosan szidnak, de titokban elolvasnak.

Bizonyította ezt nálunk „Szánin“, amelyből rövid néhány nap alatt elfogytak az összes magyar és német példányok, pedig csak hitték róla, hogy pornográfia, bizonyítják ezt a zsufolt házak a „Vigyázz a nőre“ előadásain, valamint Newyorkban „A tiltott gyümölcs“ óriási sikere. Hiába akarják hát a moralisták az írók homlokára a szégyenbélyegyet rásütöni és hiába akarják őket tüzzel-vassal támadni mindaddig, amíg az asszony azt mondja a rendőrileg be nem tiltott darabra: így már nem érdekel, mert nem lehet eléggé pornográfia. Nekem olyan erőset adjatok, ami még a férfinak is arcába kergeti a vért.

Mindaddig, míg van fogyasztó, addig van kínálat is. Amíg vannak, akik kívánják azt, ami malaczság az irodalom jegyében, addig lesznek olyanok, akik megírják őket, mert élni és enni akarnak. Próbálja meg a közönség és ne látogassa a színházat az ilyen előadásokon, hagyjon tüntetőleg üresen minden helyet, akkor meglátja, mi lesz. Ūritsék ki az asszonyok szekrényeikből egy napon az ő minden kritikán aluli olvasmányait és vegyenek irodalmi színvonalú könyveket, meglátják, hogy majd akkor az írók fognak-e még olyanokat írni, ami a szép ellen hétszeres bűn . . .

Nem, és újra nem az írók, a színigazgatók a bűnösök, hanem a közönség, főleg pedig az asszonyközönség. Őket térítse meg előbb Farley püspök, aztán majd rákerülhet a sor a szerzőkre is.

Trencsén várában.

Büszke lak egykor, most mohlepte kőrom,
Árva madárnak búvhelye rég,
Küzdve a vésznek ezer rohamával
Szép vagy, fenséges romban is még!

Rendítlén vészben szilárdan áll ormod,
Reá csatázó villám, ha ront.
Nem érzi tested, mit lázas munkával
A kapzsi ember lábadból bont.

Lelkemszegetten, eltűnődve állok,
Elfojt egy bántó, zordon gondolat:
Küzdve a célért, elbukik az ember,
Te üres létben élsz évszázakat!

Inniquity.

Azt hiszed . . .

Azt hiszed epedve vágyódom utánad,
Azt hiszed egy percre sem hagy el a bánat?
Azt hiszed, szomorú nékem éjjem, napom?
Hidd el, semmi más, csak unalom, unalom . . .
Nincs nekem más bajom!

Azt hiszed, Te tudtál adni boldogságot?
Szerelmes mámort, gyönyört: napvilágot?
Azt hiszed, az elmúlt perceknek varázsa
Éltemben nem talál még gyönyörűbb másra?
Elűnünk, hejh, mindent, mit csak nyujt ez
a föld . . .

Játékúlvoltál csak s játékszerem eltört . . .
S míg utánad jő egy másik kis játékszer,
Eszembe jutsz néha, egyszer tán vagy kétszer.

Azt hiszed, epedve vágyódom utánad,
Azt hiszed, egy percre sem hagy el a bánat?
Azt hiszed, szomorú, szomorú nékem éjjem,
napom?
Hidd el, semmi más, csak unalom, unalom . . .
Nincs nekem más bajom!

Klári.

A kétszinű asszony.

Hát az bizonyos dolog, hogy el lehet rejtetni a durva, önző lelket, a rideg, szeretetlen szívet, a szelid, szerény, finom, érzékeny szavaknak átláthatatlan takarója alá. Kivált ha azt egy üde, piros arcu, karcu, liliumtermetű leányka teszi nem kisebb dologért, minthogy mindezen jótulajdonságok árarcza alatt megszerettesse magát egy ideálisan gondolkozó gavallér és gazdag ifju ural.

Ha sikerül! Őh akkor megszabadul a kiállhatatlanságig szigorú nevelő anyától s megnyeri az édes, a felséges, a gyönyörű szabadságot.

Egy némely naiv, libaészjárású barátja ugyan azt mondja, hogy a szabadságnak, flirtelésnek örökre vége van, a házasságnak, ha rózsából font is, de mégis csak rabtartó lánczai fölvetelével . . .

— Oh de butácskák vagytok, mosolyog magában Káldi Szanda — hiszen csak ha férjhez megy valaki, akkor szabad igazán minden tettében, de hát annak a szabadságnak élvezéséhez merészebb, modernebb észjárás kell, mint amilyen a legtöbb együgyű, erényhősnő járványban szenvedő libában van.

Kell hozzá óriási adag bátorság is, de legfőbb dolog, segítségül hívni a szelid, szerény, finom, kedves és érzékeny szavaknak győzhetetlen, hatalmas vas páncélba burkolt gárdáját.

Káldi Szanda „nagyon jó párthiet csinált.“

Maga is meg volt lepetve, midőn az ura gyönyörű négyesen vitte haza az ósdi, kastélyszerű házba, amelyet gyönyörű park vett körül, melynek vége beleveszett a fenyves erdő rengetegébe. Köröskörül szindus hegyóriások állottak őrt a kedves kis tanya nyugodalmas csöndje felett, s kicsinyke vizesés muzsikás moraja altatta édes álmodásba a szív érzéseit.

Káldi Szanda, az új menyecske, meg-lepetve ismerte be, hogy itt olyan menyországba jutott, melynél szebbet legcsapongóbb képzelete sem alkotott s hogy nem kívánja szabadságát érvényesíteni.

Egészen más élete is volt ám itt, mint mostoha anyja házában. A szigorú öreg asszony mellett alig volt valami mulatsága. Napestig himzéssel, vagy efajta lélekölő kézimunkával volt elfoglalva s rá ért gondolkodni róla, hogyan fog magának kellemesebb életet teremteni — minden áron.

Sikerült! A kicsiny vizesés halk muzsikája édes álmodozásából a valóságra ébresztette, az ura tárt karokkal várta ott s Káldi Szanda fogadkozott magában, hogy soha, soha nem fog engedni a szabadsága felhasználását sürgető démonnak.

„Körös vizén van egy malom,
Bubánatot őrnek azon,
Nekem is van egy bánatom
Hej! oda viszem, lejáratom!

Hé! gróf ur, de jó kedved van! — kiabálnak a düllöngző emberre az oláh munkások. Nevetgélnek is egy kicsit a rongyos urformájú emberen, de az cseppet sem törődik velük, megy a maga útján. Az ember kinézése nem bamba, mint a legtöbb javithatatlan iszákosé szokott lenni, hanem inkább szomorú, megadásteljes.

Ujra meg újra rákezdi a nótáját, olyan kitartó makacssággal, hogy aki hallja, nem szabadul meg attól a gondlattól, hogy a nótát valami mélyen átértett fájdalom adja a züllött ember ajkára.

Hej, Káldi Szanda, te tetted földönfutó csavargóvá ezt az áldott lelkű, ideális gondolkodású, gavallér embert, akit végzetes eszközzel dobott a te kéjszár, önző, rideg lelkednek . . .

De ott abban a kedves, ósdi kastélyszerű házban, melynek nyugodalmas csöndje felett szindus hegyóriások őrködnek s kicsinyke vizesés édes muzsikája beszél csuda történeteket a kastély gyönyörű szép urnójéről, ki minden órájának leszakítja illatos virágát, ott abban a házban mindenki sajnálattal beszél az édes szavu, igéző szépségű, finom lelkű asszonyról, akinek életét megmérgezi az a tudat, hogy az ura elhagyva őt, nyugodalmas otthonát, részeg oláh munkásokkal csavarog, iszik velök s valódi állati életet él, hetekig sem józanodva ki a mámorból. De azért a felesége mégis gondol rá. Kifizeti a korcsmárosnál adósságait s néha egy-egy pénzösszeg küldésével segíti, amit az azonmód eliszik, a részeges nyomorultja!

„Csak a kis vizesés halk csobogása tud sokat, nagyon sokat beszélni a kastély gyönyörű szép urnójéről, aki minden órájának leszakítja illatos virágát. De hát az ő csacska beszédjét ugyan ki érti meg? Elég baj az, hogy Hétfalusi Gáspár, a Káldi Szanda ura megértette. . . Ennek a tudása üzte ki nyugalmas, paradicsomi boldogságából a Körösvölgy egyik elrejtett zugába, az oláh napszámosok közé, hol naponta pálinkába öli bánatát a szerencsétlen ember.“

Ahoz soha sem volt bátorsága, hogy a feleségét kérdőre vonja. Hiszen letagadta volna az mézédés, hízogó szavával a ragyogó csillagot az égről, okát tudta az adni minden tettének, magyarázatát minden lépésének. Mesterien tudta védelmére felhívni a szelid, szerény, finom, kedves és érzékeny szavaknak győzhetetlen gárdáját s mesés ügyességgel tudta bogozni cselszövényeinek gordiusi csomóját és nem volt olyan teremtett lény, ki az ő életének rejtett dolgaiba bele láthatott volna.

— Ha megtalálja, nem maradunk adósai, jó ember, csak keresse. Mi itt tartózkodunk mindaddig a vendéglőben, míg csak elő nem kerül.

— Hát mit akarnak a nagyságos urfiak a „gróf urtól“ — engedelmet kérek, mi már csak így hívjuk magunk közl Gáspár urat. — kérdezősködött az erdőkerülő a két elegáns fiatal embertől, akik már két nap óta tartózkodnak a mészégető telephez tartozó korcsmában s makacs kitarással kutatnak a részeges Gáspár, a gróf ur holléte után.

De azt mintha a föld nyelte volna el, úgy eltűnt.

Mikor a két fiu megérkezett, ott ivott a korcsmaszobában. Fel sem nézett a két előkelő urra, amint azokat a zsidó korcsmárosné előzékenyen vezette a saját szobájába. Csak később, mikor a szolgáló megsugta neki, hogy oda bent azok a nagyságos urak ő róla beszélnek, kezdett érdeklődni.

Oda ment az ablakhoz s benézett. Mindkét kezét a szívére nyomta, térdei megreszkettek a retentő felindulástól. . . Az ő fiai voltak odabent! Tíz esztendeje nem látta őket, tíz esztendeje nem keresték azok sem őtet

Néhány percig még csendesen nézett be az ablakon, aztán lassan, távolgató lépésekkel megindult. Azóta nyoma veszett, úgy eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

— No csak keresse, jó ember, — biztatták tovább a kerülőt, aki minden zugát jól ismerte az erdőnek — keresse és ha megtalálja élve vagy halva, gazdag jutalmat kap tőlünk. Mert hát — mondta, szeméből egy csepp könnyet törölve ki a kisebbik fiu — ő a mi apánk. . .

— Meglesz, nagyságos ur — mondta megindultan a kerülő, két nap alatt biztos hírt hozok.

Az erdő csöndes magányában, hol már nyugodtan legelész az őz, ahol már megkerül a medve is, mert ember nem jár ide az uttalan rengetegben, egy szikladarabon üldögél Hétfalusi Gáspár.

Nagy lelki rázkódáson ment keresztül, a mint az ablakon betekintve ráismert a fiaira. A kisebbik szakasztott olyan volt, mint ő hajdanában, a mikor még a gimnáziumokat járta. A nagyobbik meg: oh az az anyja szelid, édesen megnyerő külsejét viselte.

Az ember lelkét hatalmas erővel rohanták meg az emlékek, felzaklatták, felrázták az ital által előidézett tompultságból.

Sietett, futott, mintha rémek üldöznék, be az erdők rengetegébe. Mikor már össze-rogyott a fáradságtól, akkor még élénkebben látta multjának kísérteteit:

Látta azt a koromsötét, fullasztón meleg nyári éjszakát, midőn megsejtette, hogy a felesége nincs szobájában.

Oh hogy rohant ki örült dühében keresni, s mikor megtalálta a kis vizeses medencéjénél könnyű fehér pongyolában, — milyen odaadóan simulott hozzá, állítva, hogy a rekkenő meleg éjszakában kedve jött fürödni.

Bár csak elhihetné volna, de a gyanakvás ördöge úgy befészkelte magát a szívébe, hogy többé nem tudta kiirtani.

Nem is lehetett. Ezer és ezer jel mutatott, hogy az asszony nem ártatlan, de rá bizonyítani soha sem tudott semmit, s végre nem bírta tovább a rettenetes élet izgalmát s szó nélkül elment. Itt, ebben az erdőben szerette meg akkor a békét, a magányt, a háborítatlan nyugalmat. Ha emlékei meg-rohanták, pálinkával kábította el gyötrő fájdalmát.

A korcsmáros tartotta étellel, itallal. Tehette, mert az otthonhagyott feleség mindig kifizette adósságait. Néhányszor kíséreltet is tett, hogy visszahívja elhagyott otthonába, de a férfi úgy eltűnt mikor keresték, hogy soha se tudott vele találkozni a felesége.

— Nézzék, ott van — mutatott rá az erdőkerülő a mozdulatlanul ülő emberre, — menjenek hozzá a nagyságos urfiak.

— Édes apám!

A kisebbik fiu már ott csüngött az apja nyakán, a nagyobbik meg előtte térdelt.

Hétfalusi Gáspár első mozdulata védekezés volt, felállott, mintha futni akarna, de azután kitört belőle az apai szeretet. . .

— Hagyjatok futnom, nem megyek haza, — válaszolt a fiai rimánkodására. — Hiszen van nektek otthon elég mulatságok! járnak még oda Szatmári meg a Pártos fiuk, aztán a daliás Henter, meg az ég tudja hányan?

Keserű gúny rezgett a hangjában, mi alatt folytatta:

— Jár-e még anyátok éjszakánként fürdeni a vizeséshez, aztán meg eljár gyakran a tengerpartra, fenyvesekbe egészsége helyreállítására végett? Aztán van-e még csúza, meg idegbaja, a mit különböző tanárokkal kell gyógyíttatni, és — és virul-e még az arca, pirosabban a bibor hajnalsugárnál!!

Kiáltásba csapott át hangja, a gúnyból pedig reszkető dühbe. A fiuk ijedten nézték: Istenem, a pálinka megzavarta tán az eszét?

Gáspár megsejtette a gondolatjukat s magához térve, nyugodtan beszélt tovább:

— Látjátok, nem való nekem az olyan zajos élet, a milyen otthon folyik. Anyátok szereti a dárídókat, én nem!

A kisebbik fiu közbevágtott:

— Apám nagyon téved, hiszen a mi házuknál csendes élet folyik. Anyám hétszámra nem mozdul ki a házból, hiszen ő már olyan beteges, öreg nő, mit keresne a nagyvilágban?

Gáspár lelkét megmarkolta a szó: „Beteges, öreg nő“. — lehetséges lenne ez?! . . . És ment haza a fiaival.

Otthon jött elibe a nő. Micsoda kísértetjárás, természetfeletti csuda ez, — álmékkodott magában Gáspár. Ez a nő lenne az ő felesége?

Kicsiny, töpörödött, ezer ráncokkal barázdált arcu, elhanyagolt külsejű asszony fogadta egyszerű „Iste hozottal“. Oh pedig már előre félt a nagy, szerelmi ömlengésekkel telített viszontlátási jelenettől.

És mennyivel másként volt berendezkedve a háztájék, a környezet is, bizony csuda történt itt.

Nem lebzelt sok és vidám cselédféle, mint annak előtte, a kik szinte baráti viszonyban voltak az asszonnyal. Most csak egy nagy durva külsejű, mogorva asszonyt látott jönni-menni.

Mig hajdani szobája ablakából gyönyörködve szemlélte a rég látott kedves vidéket, egyszerre veszekedés zaja hangzott fel hozzá:

— Na, a tekintetes asszonyra már megint rájött — hallatszott a cseléd durva, mérges hangja. Majd én is itt hagyom, mint a többi, aztán surolhat, mosogathat maga! Tegnap az udvaros is felmondott, mert romlott húst főzött meg neki, ugye? Hát csak egye meg maga, azt mondta.

Dühös szitkok árja hangzott azután. Gáspár betette az ablakot.

Nagy megnyugvás szállott a lelkére. Látta, tudta, hogy a mint hanyatlott, hervadt az asszony szépsége, annál kevesebb szüksége lett a szépséges, hízogó szavaknak mindent beburkoló segítségére. S a mint lefoszlott róla szépségének utolsó paránya, előtört durva, önző lelke egész meztelenségében.

Hétfalusi Gáspár nem törődött vele. Nem bánta, ha az asszony furiaként kémkedett, mit eszik a cseléd. Kora hajnalban, késő estig nyomába járt a munkásoknak, meg ne álljanak a dologgal egy percig. Mindenki, a kinek érinkezni kellett vele, félt, irtóztott tőle, csak az ura volt boldog, mert most már tudta, hogy a felesége őszinte.

Zih Sándorné.

Egyszer szerettem . . .

Egyszer szerettem,

Egy balszamos tavasszal . . .

A lelkem fénye érzem ott maradt;

Sötét, gomolygó gond felhői üznek,

S amik szívemre olykor visszatűznek,

E szent tavaszról lopott sugarak!

Egyszer szerettem,

Egy balszamos tavasszal . . .

Kibomló, selymes rügy fakadt az ágon;

A régi vágyak még, még szárnyra kapnak

És én ma is, ma is megsiratlak:

Bolond, szerelmes, könnyes ifjuságom!

Zivuska Andor.

A művészi érték.

A mai dráma meséinek tengelye társadalmi probléma. A regényalakok pedig a társadalom zöme: a kisebbek. A novelláinkban is ők szerepelnek leggyakrabban, ők, a kisváros, de különösen a metropolisok városnegyedeinek négy fal között élő emberei, akik annyi tragédiát, s komédiát hordanak magukban és akik mellett úgy megyünk el, mintha ismernők őket, pedig csak a Kóbor Tamások világítanak úgy az arcukba, hogy át s átlátunk rajtuk s a visszfényél magunkat is megismerjük. A költők meg mintha minden hagyománnyal szakítanának. A költészet anyagában, a nyelvben valóságos forradalmat támasztanak, új utakat törnek. Azután vannak költők, drámaírók, regényírók akik visszavisznek ezer évekkel előtti messzeségbe, antik meséket mondanak, archaizáló nyelven világokat mutatnak be, melyek talán sohasem voltak és megtagadják a mai élet művészi másolóinak munkáitól a művészi értéket.

Ilyen körülmények önkéntelenül is a művészi érték kérdését vetik elébünk. Mi a művészi érték? A kérdés megoldásához a következő absztrakt, de az irodalmi termékek valamennyire találó elmélet útján juthatunk.

A művészi értéknek van egy amolyan ingadozó ismert fokmérője: a közlés, az emberek intelligens átlagának tetszése. Ezt a köztetszést ha így szólhatunk — az idő, a viszonyok határozzák meg. A tetszés és érdeklődés lélektanához tartozik az is, hogy bizonyos szép idővel hidegen hagyja az embert, pedig ugyanaz maradt, a hozzá hasonlót vagy éppen az alteregóját már kevésbé találjuk szépnek. A köztetszés tehát egy s ugyanazon értéken is alábbhagy idővel, vagy megújul, vagy hibákat fedezünk fel benne. A közlésből tehát nem vonható biztos következtetés a művészi értékekre.

De csak akkor nem, ha elfogadjuk, hogy létezik örökség, mely mindenkor köztetszésre talál. Már pedig erről beszélni paradoxon. Az izlésünk, igényeink, hajlamunk az idővel együtt változnak. Az ember tetszését örökidőkre csak a szabad természet s az emberi test szépsége tudja lekötni. Minden más csak relativ szépség és így a művészi értékeket is csak bizonyos korokra ki-ható érvénnyel lehet megállapítanunk. Ami ma szép és értékes, az lehet, hogy tegnap nem volt az s holnap nem lesz az. Művészi értékekről, emberi alkotásról szólunk, nem természetadta tulajdonságokról. Hogy mi szép ma, azt pedig a közlés határozza meg. Ha pedig a művészi érték maga a szép — ez pedig úgy van — akkor az érték megállapítására főutmutató a közlés. A közlés biztosságát valószínűvé teszi az, hogy a szellemi differenciált haladást elismerjük. Mert amit ma az intelligencia tökéletes művészi szépnek mond, az az általános haladás elvénél fogva szebb is az előző korok vagy a szellemi képességekben egyenrangú kisebbség ideáljánál. Amikor fentebb a művészi érték helyett a szép fogalmának változásáról beszélünk az természetes, mert a művészi érték maga egy bizonyos fajú szép. Az, hogy Zola Germinaljában a bányamunkások nyomoruságába világít be, ahol a szépnek nyomait sem találjuk, mégis szép művészi, mert az eszméje szép, az ennek érdekében való esemény és tárgycsoportosítások művészi összeállításuk. Ez a regény maga az emberi szellem s tehetség szépség dokumentuma. A művészi érték tehát szép, míg maga a szép nem mindig teljes művészi érték.

A relativ szépség, s művészi érték constatalásához tehát eljutottunk s a közlést

fogadtuk el utmutatónak a művészi érték megállapítására.

A közlés irányadó ugyan az értékelésben, de csak bizonyos körülmények között biztos. Ennek talán a következőképp adhatnók világos magyarázatát.

Van, amint mondtuk, egy intelligens átlaga az embereknek. Különböztesünk meg ezenfelül egy magasabb intelligenciájú kisebb kört, amelynek véleménye rendszeren vagy csatlakozik az átlagéhoz, vagy pedig, s ez igen fontos, irányítja annak az ízlését. Ilyenkor az átlag ízlése tulajdonképp a magasabb intelligenciáé. Mikor így quadrál az ízlés, akkor a közlés biztos fokmérője a művészi értékeknek. Ha nem egyező, akkor az értékelés kétes s attól az aránytól függ, amely az átlag s a magasabb intelligenciájú kör műveltsége között van.

Az intelligens átlag ízlését számtalan körülmény befolyásolja. De ha ez a befolyás nem túl nagy s nem terjed ki oly tényezőkre, melyek nem érettek meg a művészi ízlés befolyásolására, akkor az ízlésnek, mint fokmérőnek biztosságát nem érinti. Sokszor megessék, hogy valami tulzást ragadja el az embereket, ilyenkor azonban a superintelligencia — ha szabad így szólnunk — megóvja a higgadságát, ha tehát ez a maga véleményével egyedül áll, akkor az értékmegállapításnál az átlag elfogultságát kell tekintetbe vennünk.

Nem mondjuk azt, hogy a közlés művészi értékeit csak a mai irodalmi termékek között talál. Meg van az előzőekről is a véleménye. Mikor műterméket bírál összehasonlítva mondja meg a véleményét. S különösen a múlt felé fordul, ha itt s most nem talál kedvére valót. Nem mindig s okvetlenül a közvetlen jelen művészeti produktumaira mondja rá a legérdekesebb jelzőt s a múlt szellemi eredményeit is tartja egyenértékűnek a maiakkal. Ez a tény pedig csak megerősíti a bizalmat a közlés bíráló képességében s a művészi értékek megállapítására való hivatottságában.

Balázs Jenő.

Harminc év álma.

*Volnék délceg — nem álmodoznánk
Sápadt szobákban hallgatag,
Csak fölkapnának s elvinnének
Mint pelykönyű, kis madarat
Kis, hattyuszárnyas madarat.*

*A két karomba belevesznél
Te rejtelmes, habos fejtérség —
Mily könnyű vagy és a szemedben
Mégis mennyi a rejtett mélység,
Titokzatos, babonás szépség!*

*Egy új világ királyi lennénk
Bátrak, erősek, szabadok.
Fészket raknánk, mint a kóválygó
Köszáli, nagy, sötét-sasok,
Szárnys, ujjongó szabadok!*

*De jaj, csak lelkem délceg, bátor
Csak az szór lángot, sugarat —
Minden acélos, büszke nótám
Amely a szívemből fakad
Az életemből egy darab . . .*

Helianthus.

Az új lakás.

— Jelenet. —

Krupek huszonhat éves ember, kevés tudással de annál több protektorral. Nyolc esztendeig volt egy kis vidéki városban valami népbanknál segéd könyvelő, s most hamarosan kinevezték a fővárosba, a központba ügyvezető titkárrá. Végre belátja, hogy mégis csak jól cselekedte az édes mama, mikor ötven esztendeje ellenére is férjhezment egy miniszteri tanácsoshoz. Derűs mosoly ül állandóan az arcán, mely

bosszantóan kifejezéstelen. A megelégedett ember típusa, akinek nincsenek különösebb vágyai, s nagyobb jótétet nem vár az Urától, mint jó egészséget, jó kosztot, s olykor egy-egy himzett, de mindig izléstelen mellényt. Nem hiányzik neki semmi, csak tiz kilót szeretne soványodni. Szóval mindennel megelégedett filiszter, amiben van valami vérlázító. Tapétás és parkettes szobáját már bebutozoztatta, de még nincsen benne teljes rend. A képek a falnak támasztva állanak, s a házmester, Moravek egy létra tetején ülve, kényelmesen szögez fel egy képet, mely Szent Nepomukot ábrázolja.

Krupek: (a szoba közepén áll és nézi a képet).

Moravek: (az utolsó kalapácsütés után). Ez is megvan kérem.

Krupek: Igazítsa jobbra egy kicsit.

Moravek: Most jó lesz?

Krupek: (hunyorogva): Most is ferde. Balra egy keveset. — Úgy — úgy. Jól van . . . Nem . . . Még jobbra egy kicsit . . . Na, rendben van.

Moravek: (leszáll a létráról): A többi holnap délelőtt felszegezem.

Krupek: (még mindig a képet nézi): Nem áll egy kicsit ferdén a baloldalra?

Moravek: De, mintha . . .

Krupek: Vagy jobbra?

Moravek: Az alja jobbra, — a teteje balra.

Krupek: Holnap én magam fogom megigazítani. Tudja maga házmester, én nagyon szeretem a rendet.

Moravek: Bizony nagyságos ur, most szép ám ez a szoba. Egészen más, hogy ki van tapétázva és parkettirozva. Azelőtt olyan piszkos fészek volt.

Krupek: Tudja maga házmester, én csak a szép lakást szeretem. Az apámnak is szép lakása volt. Tudja, azt már úgy öröklé az ember.

Moravek: Igenis kérem, olyannak kell lenni. — A butorok is finomak. — A németnek alig volt két székje. A kanapéja is foltos volt.

Krupek: A németnek? Ki az?

Moravek: Az kérem nagyságos ur, lakó volt. Egy szerencsétlen, szegény ember; sohse volt pénze. Nem fizetett rendesen.

Krupek: (szigoruan): Biztosan valami csavargó volt.

Moravek: Sohse' volt otthon. Reggel elment, — este gyött haza. Azt mondta a feleségemnek, hogy német és francia beszédből ad órát. Uri, nagy házból való lehetett, mert egyszer csak nagy szerencse érte. Ötvenezer pengőt örökölt, felmondta a lakást és másnap elakart költözni.

Krupek: (Széles mosollyal): Hát akkor ez szerencsés hely . . . Érdekes, hogy épp ide kerültem.

Moravek: Igen, nagyságos ur, . . . de . . . de egy sürgöny gyött neki . . . Nem tudom mi volt benne, mert a rendőrség elvitte.

Krupek: A rendőrség!

Moravek: Azt mondták, attól a sürgönytől halt meg. Megütötte a szél, mikor elolvasta . . . Még a vevényt se irta alá . . . Itt állt a sürgönyhordó, ahol én, a német meg, ahol a nagyságos ur . . . Elolvasta a sürgönyt és meg se mukkant; hanyat vágódott. Mire az orvos jött, már kámpec volt . . . Ép' ilyentáiban, estefelé történt.

Krupek: (rémiülten): Ne, . . . ne mondja . . .

Moravek: Bizony nagyságos ur, olyan az ember, mint egy rozsz masina. Hirtelen eltörik egy kerék, aztán vége . . . A sógorom mozdonyvezető kérem, ő mondja mindig . . .

Krupek: (a jámbor házmestert rossz szemmel nézi ijedtében és dadogva beszél): Ha tudtam volna, nem költözöm ide! Menjen, . . . menjen kérem . . .

Moravek: (megy a kalapja után, mely Krupek háta mögött van egy széken): Én is azt mondom, nem jó holt ember szobájába lakni . . . A feleségem kinevet . . .

Krupek: (gyanakodva hátrál a házmester elől): Mit akar? — Menjen már, . . . mondtam . . .

Moravek: Majd feljövök holnap, nagyságos ur. Jó éjszakát kívánok. (Lassan, hajlongva elmegy.)

Krupek: (hosszan néz utána aztán felsóhajt): Hála az Istennek! — Jó éjszakát? . . . Na, hiszen, most már alhatom . . . (Az esti szürkület bevonja a tarka butorokat. Mintha elszomorodtak volna, laposak, sötétek, árnyékok lesznek. A csönd nyomasztólag hat Krupek idegeire. Mozdulatlanul áll és remeg. Erősen szuszog, mintha öt emeletet mászott volna meg.) Borzasztó . . . Ha tudom, nem jövök ide lakni . . . (Meg akarja emberelni magát.) Eh, habona, — semmi más. Nem lakhatik mindenki egészen új palotában, . . . vagy mi? (Ujságot vesz elő és olvasni akar, de már annyira sötét van, hogy nem lát. Fel akarja csavarni a villanyt, de hiába.) Nem működik . . . Disznóság, hogy még nem szerelték fel . . . (A kalapja után nyul és el akar menni, de az ajtónál megáll, mert hallja hogy odakünn beszélgetnek. Visszafordul.) Beszélgetnek . . . Sötét, szurtos a folyosó is. Hogy tudtam én idejönni? — Elköltözöm, — el én! (Rágyújt egy cigarettára és az ablakon kikönyököl.) Micsoda kilátás! — Rémes egy hely! (Megborzong.) (Hosszu szünet után kopogtatnak az ajtón. Eltorzult arccal fordul meg és felül az ablak párkányra. Már a torokán érzi egy gyilkos vasmarkait): Ki az?!

Moravek: (kivülről, szinte könyörögve, vontatottan szól be): Én vagyok. Bocsánatot kérek . . .

Krupek: (az ajtó felé megy. Idegesen rángatózik.) Miért jött fel? — Mit akar? — mi kell?!

Moravek: (benyújt egy sürgönyt): Tessek . . . A nagyságos urnak szól. A vevényt aláírtam . . .

Krupek: (reszkette veszi át): Ne — kem? Biztos? (Halálsárgán, mozdulatlanul áll.)

Moravek: (lassan beteszi az ajtót és elmegy.)

Krupek: Sürgöny, — nekem. — Nem, — nem nekem jött; És én átvettem! Ő irta alá, — nem én. — Ő aláírta . . . (Ledobja a sürgönyt és kétségbeesetten kiabál.) Moravek! — Házmester! — (Csend. Két kézzel szoritja össze izzadt, veritékes koponyáját. Aztán a mosdó tálhoz megy és hideg vizet önt a fejére. Nyugodtabb lett, ámbar még mindig nagyon sápadt.) Nekem nem jöhetett . . . Kitől is jöjjön? (Rátapos a sürgönyre. Most már inkább a dühös ember, mint a megrémült ember benyomását teszi.) Másnak szól és idehozza a gazember. Megrémített vele. De mit is ijedtem meg? Bánja az ördög. Jött már nekem expressz sürgönyöm is. (Nagy erőfeszítéssel fojtja vissza felindulását mikor felveszi a földről.)

Mégis, — mégis, nekem van címezve. (Felbontja és olvassa.) A rendelt függönyök elfogytak. Schwarz és Társa. (Dühösen öszszegyűri) S ezért voltam én megdöbbenve! — Persze felizgatott az az ostobaság. Meg ennek a házmesternek a buta ábrázata. — Sok számár beszéd. — Nem jó velük szobáállni, — leereszkedni hozzájuk. — (A folyosón sietve jönnek. Behallatszik a beszélgetés is. — Egész biztosan meghalt, — hangzik a házmester hangja. — Hol van a szoba? — kérdi valaki.)

Krupek: (meglepetve): Mi az ördög; — talán csak nem ide jönnek.

(Az ajtóban megjelenik egy orvos, egy rendőr és Moravek.)

Az orvos: (meghajol): Alázatos szolgálja. (A házmesterhez.) Nos, hol a halott?

Moravek: (őszinte csodálkozással kiált fel, mikor megpillantja a lakót): Jézus Mária, hát élni tetszik?!

Krupek: (éktelen dühre fakad és megfojtaná a házmestert, ha rendőr közbe nem lép.): Óh, a gazember.

Az orvos: Nem értem . . .

Krupek: (ordít): Fogják meg a gyilkost! — Hogy én meghaltam! Fogják meg a gyilkost, a gazembert. Megölöm! Megfojtom!

Orbók Attila.

Amerikai képek.

A vad nyugat.

(Wild West.)

Az Egyesült Államok nyugati része, hová az indiánusokat visszaszorították és a kormány felügyelete alatt egyesítették, nem csak az ő szempontjukból, de regényességénél fogva is érdekes. Az elmúlt kalandos időről csobognak a Mississippi hullámai, suttog a prariken végig suhanó szellő...

A *Wild West*, a vad nyugat, melyet az utóbbi időben már kezd munkálni a civilizáció keze, tűnőben van.

Eltűnedezik a nyoma is az első merész kutatók, kincskeresők kunyhóinak, fogynak, pusztulnak az indiánok a vadállatokkal együtt, eltűnedeznek azok a durva, faragatlan, törvényt nem ismerő, de festőien férfias alakok, a cow-boyok, az amerikai csikósok, különös beszédjükkel, szokásaikkal, ruházatukkal.

A vad nyugat „bad man“-je (betyár-féle, rossz ember) ma már csak a mesékben s dalokban él.

A cow-boyok, kalandkereső és szerető nép, vigad a vigadóval, megosztja egymás buját-bajját, pártfogója az elhagyottaknak s a gyengéknek, kész minden kicsinységért az életét áldozni, melyet a vad nyugaton a törvény nem képes megvédeni, megleszi hát ő maga férfias bátorsággal és kedvencz fegyverével a 44-es Colt revolverrel.

A revolver börtökben ott lóg a jobb csipejét verve, úgy megigazítva, hogy könnyen ki lehessen rántani, s a szükség mesterekké tette őket a fegyver gyors kirántásában és használatában.

A ki először kirántja a revolvert, azé a győzelem.

A lövöldözés igen könnyen áll náluk és olyan gyorsan megtörténik, hogy mikor a revolver füstje eloszlik, sok esetben számos halott borítja a küzdő teret, s mindez alig pár pillanatig tart.

Mikor valaki azt írja a nyugati emberekről, hogy „a pisztoly csövét ellenfele homlokához szorította“, bizony nem ismerte azokat az embereket. A revolvert használó nyugati, midőn fegyverét ki akarja rántani és történetesen közel van ellenfeléhez, még vissza is ugrik egy bizonyos távolságra, hogy ne adjon a másiknak alkalmat a gyilkos eszköz elhárítására.

A „bad man“-ek kipusztítása a vad nyugaton az emberölésből és embervadászat iparszerű mesterséget teremtett, igen természetesen, mert ezen hirneves és kitűnően lövő desperadókat a fegyver rántásban megelőzni élet és halál kérdése volt.

Ezek a „bad man“-ek nem rablók, vagy tolvajok, hanem olyan emberek, a kikkel egyszerűen nem jó tréfálni, mert bár ők sohasem keresik a bajt, mindig megölik a velük bajba keveredőt. Innen van a „rossz ember“ elnevezésük.

Leginkább ilyenekből válogatják ki a pusztai rendőrséget, a sheriffeket, hogy pusztítsák ki a többi rossz embereket.

Emberölésért a vad nyugaton nem szoktak büntetni. Ott úgy segít magán mindenki, a hogy tud, olyan törvényt tisztel, a milyet akar. Csak két dolog volt, a miért halálbüntetés járt. Az egyik, ha valakit rajtaérték, hogy az indiánoknak pálinkát „fire water“-t adott, a másik pedig: ha lovat lopott. A lólopás a nyugaton azért a legnagyobb bűn, mert az indiánok által megátamadt letelepülőt a lótolvaj az egyetlen eszköztől fosztotta meg, melylyel életét esetleg megmenthette volna.

Az, aki az indiánoknak pálinkát adott, szintén halállal lakolt, mert a pálinka hatása alatt nem egyszer törtek ki a nekik fenntartott területről ezek a vérszomjas félvad emberek s csak óriási mérsárlás után lehetett őket visszaszorítani s ügynökök, tolmácsok által nyugalomra bírni.

A vasut és táviró megszüntette a távolságokat. A bevándorlás és az általános mozgolódás a vad nyugat felé benépesítette a lakatlan vidékeket. A kunyhók helyén ma kőházak állanak.

A regényes, kalandos, törvénytelen állapot helyébe békés törvényisztelet lépett és a karakterisztikus „nyugati“ nép lassanként beolvad a többi békés amerikai polgár közé.

Az átalakulás lassan és következetesen folyik ma is, még pedig oly következetesen, hogy csak egyes, különös alkalmaknál tűnik fel az embernek, hogy valamely faj elpusztult, vagy a régi idők valamely szokása vagy jellege teljesen eltűnt.

Csak olykor-olykor olvasunk valamely folyóirat hasábjain kísérletekről, melyek a bölénycsordák teljes kipusztulását akarják megakadályozni, leírván azon nehézségeket, melyekbe egy kiveszőben levő állatfaj megóvása és szaporítása tüközik.

Az indiánoknak fentartott terület (reservation), mely arra van szánva, hogy ott alapítsák meg az Indián államot, mind arról a változról beszél, melyen a vándorló, vérszomjas rézhörű az utolsó békekötés óta átment.

Egy seattlei újság számolt be annak idején arról az óriási aranyu lóvásárról, melyre 10,000-nél több lovat hajtottak fel.

A távol nyugaton fekvő Washington területen ugyanis lehetetlenné vált a lótenyésztés és sok lótenyésztő hagyta abba ezt az üzletet, amely hajdan oly szép eredményekkel járt.

A ló anyag a lehető legrosszabb fajta vadlovakból került ki, melyet ők úgy javítottak hosszú, fáradságos és veszélyes módon, hogy szabadon eresztettek telivér méneket és tiszta vérű igás lovakat, melyek a vad lovak közé keveredve azokkal együtt tanyáztak, száguldoztak.

A Missouri folyón túl, ma is nagyban folyik a bevándorlás és a település, de ma már nem az a regényes és életveszedelemmel járó feladat ez a folyók mentén és a csatornázott földeken, mint valaha az első települők, „pioneer“-ek idején, kiknek csak emléke és tradíciói élnek már a mai nemzedék között.

Zöldy Marci.

Asszonyoknak.

Budapesti levél.

Április hó.

Gyermeknap, kirakatverseny, tavaszi vásár, lóverseny, mindmennyi pace-makerje a tavasznak. Tüzes ragyogással szórja szét fényét és hevét a tavaszi nap, mintha egy elégedett boldog mosoly áránna szerte. Élénk, mozgalmass az élet, zibongó sokaság lepi el az utcákat, a korzón snájdig huzártisztek csapják a levelet és az aszfaltot — hála a háboru veszedelem elmúltának — rozsdamarta kardjakkal, minden jel arra vall, hogy a hosszú tél végre is beadta a derekát.

A szezonnak az imént lezajlott két gyermeknap volt a nyitánya. Tudjuk a lapok híradásaiából, hogy a liga ezúttal szinte hihetetlen sikert aratott. „Csak egy fillért az elhagyott gyermekeknek“ (értsd: csak a belé) jelszóval tündérülnek két nap alatt akkora összeget harácsolnak össze, hogy emberbarátok között komoly alakban merült föl az eszme, hogy egy újabb napot tartson a főváros a mindenükből kitoszott családapák részére, akik olyan mosolygó, barátságos képpel nyujtották oda a molochnak utolsó filléreiket, akárcsak a fényképező előtt állottak volna.

Az első igazi napsugárral a tavaszi divat is kezd igazi színt vallani. Es ezek a színek csodásan bűbajosak! Az uralkodó erős színek mellett, mint a káki, cerise, rozsdavörös, a legötletesebben összeállított pasztel színeket látjuk. A kéknek, faubának, lilának minden árnyalata lehellestzerűen, vékony áttört kelmékben borul egy többé nem egyszerű, hanem egyazon nűszában tartott sáros vagy babos liberty alsóra.

Ez a derniere cri — a kiváló izlésű szervitári *Monasterly* cég kreációja — olyan applombra talált, hogy a nyári divatnak kétségkívül ez lesz egyik elsőrangú attrakciója. Párisból hozott modeljeinek megválasztása pedig — a miket a napokban mutatott be a cég — az izlésnek olyan nemes, disztíngvált mivoltáról tesznek tanúságot, mely a diszkrét, igazi nemes egyszerűséget jelképezi. Az alagi versenyeken és a műtárlat vernissageán szá-

mos — műterméből kikerült — toalet kellett föltűnést.

A főváros legérdekesebb látványosságát most a kirakatverseny képezi. Kereskedőink igazán dicséretes tanujelét adják annak, mennyi szépet és ötleteset tudnak produkálni. Alkonyattal valóságos fényárban usznak az egyes utcák s a kirakatok ragyogó fénye csábitja a járókelőket a pompás „alkotások“ megtekintésére.

Legjobban ragadja meg figyelmünket *Bence* és *Társ* váci-utcai cipő különlegességeinek kirakata. Egyszerűségével és gyártmányainak különös finomságával imponálóan hat a közönségre. A kirakat izléses, művészi összeállításánál fogva akár a párisi Grand Prixre is pályázhatnék.

A *Pessl* udvari fodrász váci-utcai kirakata valóságos műtárlata a hajművészetnek. A francia császárság fénykorának miliójében képzeljük magunkat modeljeinek láttára.

Az *Adorján* és *Agócin*-féle váci-utcai szőnyegház kirakata egyike a legkeresettebbeknek. A kiváló izléssel és művésziesen elrendezett antik és új bokharai és perzsa szőnyegek, függönyök, arany és ezüsttel átszőtt terítők valóságos termékei ennek az iparnak s a kelet ragyogó színpompáját egyesítik magukban. A cég óriási készletére való tekintettel áruit még rövid ideig a rendes, szabott áron alul hozza forgalomba.

Az *Andrássy*-utnak legszenzációsabb látványossága a *Garai Dező* női konfekciós cég kirakata, amely ez alkalomra egy rendkívül bájos lugassá alakult át, ahol szebbnél-szebb kész angol kosztümökbe, princesz ruhákba, fehér tüll- és csipke bluzokba, pongyolába öltöztetett modellek tartanak zsurt. Az elhelyezés, az összeállítás előkelő, raffinált izlésre, világvárosias invencióra vall és esőppet sem csodálkozunk, ha ez a kitűnő hirnemek örvendő cég viszi majd el a pálmát társai elől.

A zsűri egyébiránt a napokban fogja a kérdést eldönteni s miután nem a magyar tudományos akadémia pályázatáról van szó, az ítélet bizonyára közmegegyezést fog kelteni. *Vederemo.*

Mondaine.

KÖZGAZDASÁG.

Az Első Magyar Általános Biztosító-Társaság április hó 3-ikán tartotta évi rendes közgyűlést *Csekonics* Endre gróf elnöklésével. Az igazgatóság részéről az ügyeket *Ormódy* Vilmos főrendiházi tag, vezérigazgató adta elő. Az igazgatóság fölolvastott jelentéséből, valamint az előterjesztett záró- és mérlegszámlákból kitűnik, hogy a lefolyt 1908-iki ötvenegyedik üzletév eredménye volt a társaság működése óta a *legnagyobb*, s *összesítésében a legkedvezőbb*. Az évi 4,215,871 korona 25 fillér tiszta nyereségből az igazgatóság 1,500,000 korona összeget javasolt a részvényesek osztalékul kifizetni, tehát minden egyes egész részvényre 500 korona osztalék esik, míg a nyereség többi része az alapszabályszerű levonások után a társaság tartalékainak és alapjainak további erősítésére szolgál. A társaság biztossági alapjai összesítve már a múlt év végével 186,926,344 korona 63 fillér összeget tettek ki. Az üzleti eredményhez méltó volt ezáltal is a társaság-nak a közczélok iránt tanúsított áldozatkészsége. A számos jótékony és hazafias czélú adomány közül 10,000 lírát jutalt az olasz kormányhoz a szicíliai és kalábriai földrengés által sújtott szerencsétlenek javára. Ezúttal adták ki első ízben a társaság különleges nagy adományát 500,000 korona tőkeösszeggel tavaly megalakított *Vörös kereszt* egyesületnek javasolja kiadni, az egyesületi mozgó-raktár, vagyis a mozgósítás esetére készletben tartandó fölszerelés céljaira. A közgyűlés az összes számadásokat, s az igazgatóság, illetőleg az egész kormányzó-testület valamennyi javaslatát egyhangulag elfogadta, s az 1908-iki üzletév vonatkozó fölmentvényt minden irányban megadta. Az egész részvényenként 500 korona osztalék kifizetését a társaság főpénztára már a legközelebbi hivatalos napon, hétfőn, április 5-ikén megkezdte.

Évszázadok óta ismert

MATTONI-FELE

GISSHÜBLER

SÁVANYUVÍZ

segítő gyógyító iténesed
Karlshad, Marienbad,
Franzensbad sth.
Karlshadnál: mindig
fényesen bevált.

A díjnyertes

Groszmann és Mandel banküzlete Debreczen, Hunyadi-utca 17.

Interurban és megyei telefon szám 76.

Elvállaljuk a bankszakmába vágó minden ügyletnek gyors és pontos elintézését.

Földbirtokokra és házakra igen előnyös feltételű törlesztéses kölcsönöket a legrovidebb idő alatt szerzünk megbízóinknak.

Ingtalanok vételéhez a szükséges kölcsönöket előre megszerezjük.

Biztosítási ágazataink:

Élet, gyermek és járadék, valamint betörés és baleset, ugyancsak tűz és jégkár elleni biztosítások a legolcsóbb díjtételek mellett. Mindennemű felvilágosítással díjmentesen készséggel szolgálunk.

Tisztelettel **Groszmann és Mandel.**

Menyasszonyi ékszerek, alkalmi ajándéktárgyak legnagyobb választékban
bámulatos olcsó árakon

Löfkovits Arthur és Társa

Magyarország legnagyobb óra-,
ékszer-, ezüstnemű üzletében.

S z a b ó L á s z l ó

a Debreczeni Tisztviselők önszegélyző egyesületének szabója
Debreczen, Széchenyi-u. 1.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek b. tudomására hozni, hogy a **Szedlák és Vámos** cégtől — ahol éveken át mint szabász és utazó működtem — kiléptem és megvettem az **özv. Szedlák Józsefné** **urnó Széchenyi-utca 1. szám alatt levő férfi szabó üzletét** és azt a mai kor igényeinek megfelelőleg a legújabb divatu hazai és külföldi szövetekkel rendeztem be, melyekből a legdivatosabb és legjobb kivitelben szigoruan szabott szolid árakon készítek:

angol utcai, szalon, sport, magyar és diszmagyar öltönyöket, papi egyzenruhákat és fővegeket, szolgai egyzenruhákat és minden e szakmához tartozó dolgokat.

Ugy az itthon, mint a hosszabb ideig tartó külföldi tanulmányutamon szerzett bő tapasztalataim arra a reményre jogosítanak, hogy a n. é. uri közönség igényeit e téren minden tekintetben kielégíthetem. A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel **Szabó László.**

**Csipkét, selymet, kézi-
munkát, egyenruhákat
női toiletteket, csipke
függönyöket, uri- és
női felöltőket, uri- és
|| gyermek ruhákat, ||
színházi blousokat és
belépőket**

legszebben

fest, tisztít

Hrabéczy Antal

DEBRECZEN,

Telefon 323.

Széchenyi-utca 42-ik szám.

Alapított 1880.

Gallérok és Fehérneműek

legszobben tisztítatnak a

"Kilós"

nagy gőzmosódában,
WEINBERGER ALADÁR, BUDAPEST,
VII., Rottenhiller-utca 30. sz.

Gyűjtőknek vagy viszonttisztítóknak nagy árkedvezmény.

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

Gyertyánliget

(Máramarosmegye)
a legszebb, legegészségesebb klimatikus erdei hegyi gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.

Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózondus, enyhe levegő, kitűnő ízű és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet, Legradikálisabb gyógyászer: vérszegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen merkeelt árak.

Idény: május-október. — Vasúti állomás N. Bocskó. Előnyök: 1. Olcsó árak és feszületlen élelmiszer. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közelbi vasútállomás és jó kocsisút Interurban telefon. A fürdőigazgató-ág.

Gánócz GYÓGY-FÜRDŐ.

Szepesmegyében, a Kassa-oderbergi vasút fővona-án a Pápa-telek áll-mástól 30 perc. Pesta, vasút, telefon és esendőrörök hel ben.

Fürdőidény május 15-től szeptember 15-ig.

Rendkívüli szénsavtartalmu 24 fokú természetes hévízzel, mely most újból lett vegyelemeze és a fürdőtelep ujonnan vízvezetékekkel ellátva. Férfi- és női tükörkád-fürdők masszázsal és hideg gyógyfürdő alkalmazással. Ajánlatos reuma, köszvény, ischiás, ideges szívbajok, gyomorhurut, emésztési bántalmaknál, vérszegénység, női bajoknál, sőt izomhüveléseknél, görvé yes bántalmaknál és angolkórú felülmulhatatlan és egyedüli. Szobaárak naponta 1.20 koronától feljebb. Házilag kezelé kitűnő, jó, izletes és olcsó ellátás. 1909 évben ujonnan épít és modernül berendezett kitűnő és olcsó kóser konyha.

~ á la carte és table d hote. ~
Eltő- és utóidényben tetemes árengedmény. Állandó fürdőorvos. Prospektust kívánatra ingyen és bérmentve küld a Fürdőigazgatóság Gánócz vagy a menetjegyiroda Budapest. Vigadó-tér 1 sz.

MEGLEPŐ, SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEK

DAPTAMÁSI LITHIUM-GYÓGYVIZ

gyomor-, vese-, hólyag- és bélbántalmaknál, valamint asthma, bronchiale, köszvény és hugasavas diathesis eseteiben.

Ka ható Kontsek Géza fűzer és csemege kereskedésében Debreczen, Kossuth-utca.

Szép a bajusz

a híres HAJDUSÁGI PEDRÓ-val.

Hajdusági Bajuszpedró.

Védjegy.

Elismert legjobb különlegesség a bajusz növesztésére és ápolására, mely mag nem avasodó zseirmentes növényi balzsamos anyagokból készült.

Hatása gyors és biztos. Törvényesen védve.

1 doboz 50 fillér, postán csak 8 doboz küldeték 2 korona 15 fillér bérmentve utánvétellel.

Egyedüli készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerész
DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. szám.
„Arany egyszarvu” gyógyszerár
Telefon 496. Telefon 493.

Telefon 12-83.

Stiller József

Csász. és kir. szab. Jégkészítégyára

Telefon 12-83.

Gyár és iroda: VII., Nagydíófa-utca 22. sz. (Wesselényi-utca sarok)
Ajánlja törvényesen védett és elismert legjobb szerkezetű, kitűntetést nyert hűtőkészítőket sör viz, vaj, nyersrus hűtésére, ételhűtőket házi szükségletre, fagyalt-készítőket és fagyalt rezervárokat, termérségi berendezéseket és legújabb szerkezetű pezsgő csapokat. — Képes árjegyzéket fenti gyártmányokról, valamint a legújabb találmányu hushűtőkről, ételhűtőkről, továbbá a sörkímő készülékekről (hűtött levegőnyomással) kívánatra ingyen Tévedések elkerülése végett kérem czégemre ügyelni és más hasonló nevű czégekkel össze nem tévesztetni. C áram 1873-ban lett megápitva

STILLER JÓZSEF

társak nélkül
Budapest, VII., Nagydíófa-utca 22.

A szépség!

Minden hölgynek kétségtelenül legfőbb váya, hogy mentől szebb legyen s hogy ezen czélját elérhesse, megragad minden alkalmat és legképtlenebb dolgokkal kengeti arcát. — A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg sok esetben tönkre teszi arczbőrtét úgy, hogy igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világön egyedülálló siker, mely t Gutori Földes Kel men aradi gyógyszerész Margit-Crémével elért (különösen Francia- és Németországban) sok embert arra lirt, hogy ezt a világhírű, ártalmatlan és az arc minden tisztálansága (szepelő, májfolt, kiütések stb.) ellen ártatlan és csodálatosan ható szert utánozzák. Természetes, hogy ez senkinek sem sikerült, mert a Margit-Crème készítésének titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő s épen azért, mert a titkot soha senkire nem bízta, hanem minden egyes készítményt maga állít elő, a Margit-Crème mindig egyforma, annak kidolgozása a leggondosabb, tehát hatása is rögtöni és biztos. Óvakodjunk tehát arcunkat mindenfélelve kengetni és használni oly szert, melyet a gól, amerikai és francia hírneves orvosok is ajánlanak, mint egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc szépsítésére és a szépség megőzésére. Ez a világhírű szepítőszert a Földes-féle Margit-Crème, mely már 4-5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrt, eltünteti a szepelőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrtálat, mitesszert, arc- és kéavörösséget. Az arc ideális szép, tiszta és ifju lesz s amellott a Margit-Crém teljesen ártalmatlan.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy tégely 2 korona, Margit szappan 70 fillér, és Margit powder (fehér róza és crème színben) 1 kor 20 fillér. Ezen szerek mindegyike külön is használható. A Földes-féle Margit-Crème kapható a világ minden nagyobb gyógyszerárában, ahol pedig raktáron nem volna, tessék egyenesen a készítőnek így czimezve írni: Földes Kelemen gyógyszerész, Arad.

Kapható: Debreczenben: Balázs Ödön, Grósz Nagy Ferencz, Jóna és Jóna drog, Mihalovics Jenő, Mautner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla. H-Szoboszlón: Barbócz Zsigmond. H-Böszörményben: Ercsey Gábor.

Értesítés.

Tisztelettel felhívjuk a husiparral foglalkozók figyelmét arra, hogy a kedvezményes müjégre való igényeket legkésőbb f. ho 30-ig Kovács Kálmán és Társa cégnél (Degenfeld-tér) saját érdekükben annál inkább is bejelenteni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben igényjogosultságukat elvesztik.

Müjég-szállítási vállalat.

Cs. és kir. udvari fogorvos **Anatherin** száj- és fogvize 2.80. 2.—, 1.—
Fogorvosa 60 f. Valódi csakis, ha céggemmel van ellátva. —
Magyarországon 1850. óta közkezdveltségű egyedüli tanároktól ajánlva, mint legerőteljesebb, legegészségesebb és leghatékonyabb fogszer.

A GIZELLA-EGYLET

kölcsönös élet és hozománybiztosító intézet

Magyarországi vezérképviselőség: Budapest, IV. Váci-utca 9. szám

Az intézet 1908. évi mérlegének legfontosabb adatai:

A 28 üzletévben elért eredmények a legnagyobbak a melyeket az intézet valaha kimutathatott.

Díjtétel az az 1908. évben — — K. 9.212.706

Tőke jövedelem az 1908. évben — — K. 3.491.918

A GIZELLA-EGYLET összvagyonja az 1908. év végén 76.015.607 korona. Az 1908. évi tiszta nyereség: 559.610 korona.

Az utolsó 5 év alatt felgyülemlett osztalék összeg 1.870.096 koronát tesz ki.

— Helyi és vidéki ügynőkök magas javadalmazás mellett felvétetnek. —

Bovább felvilágosítást nyújt a helyi képviselő Spitz Sándor Piacz utca 70.

Debreczeni Hitelbank

részvénytársaság

Debreczen, Piacz-utca, Széchenyi-utca sarok.

Kölcsönöket adunk

váltókra, kötelezvényekre és folyószámlára a legelőnyösebb kamat mellett.

Elfogadunk takarékbetéteket

betétkönyvecskére és check számlára.

Jelzálog-kölcsönöket ad

földbirtokokra és házakra.

Óvadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak és bérlőknek.

Elfogadunk tőzsdei megbízásokat

értékpapírok vételére és eladására.

Kölcsönöket nyújtunk

tőzsdén jegyzett értékpapírokra, valamint vidéki pénzüintézetek részvényeire.

Leszámítolunk tárcza-váltókat

az intézet kebelében alakult hitelrészecs csoportban.

Ércpénzek és külföldi bankjegyek beváltása.

Felvilágosítással készséggel szolgál

Az igazgatóság.

Az Általános Takarékpénztár

Debreczen, Piacz-utca 34. sz. Főposta mellett.

Előnyös kamattétel mellett:

Kölcsönöket nyújt váltókra, kötelezvényekre, folyószámlára, értékpapírokra és árukra. Kereskedők tárczaváltói és könyvköveteléseik leszámítása. Gazdáknak személyes hitelnyújtása az intézet kebelében létesült hitel-egylet által. Betéteket elfogad gyümölcsöztetés céljából betéti könyvecskékre cheque számlára és pénztári jegyekre 4 és fél százalék kamatozás mellett. Előlegeket nyújt kézi zálogtárgyakra, várható termésre. Óvadékkölcsönöket folyósít vállalkozók és bérlőknek. Törlesztéses kölcsönöket engedélyez 10–65 évig földbirtokokra és forgalomképes házakra. Tőzsdéi megbízásokat elfogad értékpapírok vételére és eladására. Külföldi pénznemeket bevált és ilyenekkel szolgál. Hitelleveleket ad a külföld bármely piaczára.

Közelebbi szó- vagy írásbeli felvilágosítással szolgál az intézet

Ügyvezető igazgatója.

Ön nem barátja a fülszakító és károsó, lármás zenének, a mely az Ön hallási szervezetét sérti és a szomszédságot bosszantja, és ez lesz oka annak, hogy még ez ideig nem vette Önnek egy olcsó beszélőgépet, mert mit Ön venni óhajtana, az bizonyára olyan legyen, mely úgy művészi, valamint zenei izlésének megfelelően és élvezetet nyújt, a melynek előadásaihoz csatlakozva zeneképességét fejleszheti; az ilyen beszélőgép csakis a Pathéon, amely a legnagyobb rekordot érte el a hang visszaadásában és mint házi hangszere magas színvonalon áll. Különös előnye, melyre szíves figyelmét felhívjuk, hogy tő nélkül játszák. A mi műsorunk 20.000 számot tartalmaz összeállítva első énekesek, valamint összes bel- és külföldi zenekarok számaiból, melyet a beszélőgépünk minden recsegés és károsás nélkül kellemesen, fűtő maszónal előadnak. Hanglemezeink 1000-szeri használatnak is ellenállnak, tehát csak hogy nem tönkretételnek. Az előadáshoz egy sapliért használunk, a melyet cserélni soha sem kell. Jegyzékeinkkel szívesen szolgálunk, valamint megövezzük Önnek elásusító helyeinket.

PATHÉ FRÈRES

Beszélőgép-osztály:
WIEN, I., GRABEN 15/16.

BERLIN
LONDON

MOSZKVA
PÉTERVÁR

BARCELONA
BRÜSSEL

MEXIKÓ
SHANGHAI

AMSTERDAM
LISBONA

ODESZA
MILANO

NEW-YORK
BUENES-AYRES

CALCUTTA
SYDNEY

NAGY LAJOS

hirdetési nagyvállalatának irodája

Csapó-utca 13.

Állik házat akarnak venni! Olvassák át figyelemmel az alábbi hirdetéseket, találni fognak ott kisebb-nagyobb értékeket.
Jön a május. Az a borzasztóan kellemetlen költözésközlés. Lakásmizériák! Lakbérémelek! És a jó Isten tudja hányféle „háziuri szekaturák” Mindezekben csak egyetlen módon lehet segíteni, aki csak teheti, vegyen magának házat! Ezt megtehetik szegény sorsu családok is, találnak e hirdetések között olyat, melynek megvételéhez 100, 150, 200 forint készpénz elegendő, a vételár többi részét szép lassan és kényelmesen törleszt-
hetik és legalább elérték azt, hogy a sajátjukban lakhatnak. nem macerálhatja őket senki Isten fia!

20 ezer forint az ára

A HONVÉD-U. 14. SZ. HÁZNAK.

Óriási nagy telek. Teljesen új modern épület, 8 ablak az utcára. Az udvarban jó vizű kut, istálló, sötét és világos pinczék. Uri lakosztály.

4 ezer forint az ára a remekül jövedelmező VERES-U. 13. SZÁMÚ HÁZNAK

5 rendbeli lakosztályal.

6600 forint az ára

JÖMENETELŰ KIS VENDÉGLŐVEL

a Csapó-utca szájában, Eötvös-utca 91. számú háznak. Két utcára nyúlik át, egyik oldalon vendéglő, a másik oldalon lakatos műhely és több rendbeli lakosztály. Az udvarban istálló 6 lóra, kocsiszin és egyéb mellékhelyiségek.

14 ezer forint az ára a RÁKÓCZY-UTCA 64. SZÁMÚ HÁZNAK.

Magában foglal 3 rendbeli uri lakosztályt, mellékhelyiségekkel, világos és sötét pinczék és az udvarban jóvizű kut.

15 ezer forint az ára a MAGOSS-UTCA 23. SZÁMÚ GYÖNYÖRŰ URI HÁZNAK.

Mely orvosi kijelentések szerint egyike Debreczen legegészségesebb építésű és fekvésű háznak. Igazán megerdemeli a komoly érdeklődést.

35 ezer forint az ára a CSAPO-U. 27. SZÁMÚ HÁZNAK.

Nagy jövedelem. Óriási telek. A kertje maga több mint 400 négyszögöl.

14.500 forint az ára a SZT-ANNA-UTCA 44. SZÁMÚ HÁZNAK.

Szép fekvés, nagy telek. Magában foglal 3 rendbeli uri lakosztályt. Évi jövedelme cirka ezer forint.

7500 forint az ára a SIMONFFY-U. 34. SZÁMÚ HÁZNAK.

A megvételhez 3500 forint készpénz szükséges. mert 4 ezer forint mint nagyon kényelmes bankteher rajta maradhat. Ami a fő, törlesztéses kölcsön. Nagyon szép négyszögletes telek. Az épület bár régebbi, de jó karban van és 5 rendbeli lakosztályt foglal magában.

3600 forint az ára a NAGYVASUTI ÁLLOMÁS HÁTA MEGETT

a Közraktár mellett levő Barcsay-telep 14. számú háznak, mely a Bartha József háza. Mindezen házak iránt bővebb és részletes felvilágosítást a legnagyobb készséggel és teljesen díjtalanul közöl a Nagy Lajos Hirdetési nagyvállalatának irodája Csapó-utca 13. szám alatt, ahol a felpénzek (foglaltok) is főlátanak.

József vasuti alkalmazott és neje tulajdonosa, akik elhelyezésük miatt kénytelenek megválni ily potom árért értékű paradicsomtől. Óriási terület, 495 négy szögöl telekkel, 10 éves nem termő szőlő és gyümölcsös és van rajta teljesen új téglá épült cseréppel fedve. 2 szoba, konyha, levegőztetett veranda, pincze és sertésöl. Az udvarban jóvizű kut.

1300 forint az ára az APAFFI-UTCA 147. SZÁMÚ HÁZNAK.

A megvételhez 550 forint készpénz elegendő. Az épület téglá, cseréppel fedve egy utcai szoba konyhával és egy udvari szoba, három fűtőkamara. Megemlítem, hogy ezen utca már szép fejlődésben van, nem cigány sor többé, igaz hogy volt még ott 3 cigány ház, de azokat is megvette már egyik itteni ügyvéd ur, és emeletre fogja buztatni a nyáron, mert oda fog jönni a kóro, óvoda és papilak. Aki tehát szerencsés lesz ezt a kis házat megvenni, nagyon jól fog vele járni, mert az ottani házak, mihamarabb a ciszorgói templom felépül, óriási áremelkedést érnek el.

1400 forint az ára a NAGYVASUTI ÁLLOMÁS HÁTA MEGETT

a Balogh József tulajdonát képező és a Kerekes telepen levő szép új cserépes háznak, 303 négyszögöl óriási telekkel 1 szoba, konyhával és jóvizű kut az udvarban.

14.500 forint az ára a BAROSS-U. 8. SZÁMÚ HÁZNAK.

Modern lakosztályok, a lakásban cserépkályhák, gyönyörű rendezett és egészséges udvar, szőlővel és gyümölcsfákkal. Az udvarban jó vizű kut.

20.500 forint az ára a FŐTÉR KÖZVETLEN KÖZELÉBEN LEVŐ

Simonffy-utca 19 számú óriási nagy sarok háznak. E házban van vasuti osztály mérnökség is. Több rendbeli uri lakosztályokkal, a lakásban cserépkályhák és gázvilágítás. 17 ablak van az utcára. Évi jövedelme ma 3676 korona.

8500 forint az ára a Hatvan-utcából bemenne Zsák-utca 5. sz. nagy új sarok háznak

12 ablak az utcára, rajta gázlámpa. Két rendbeli 3-3 szobás, egy rendbeli 2 szobás és egy rendbeli 1 szobás lakosztályokkal, minden lakáshoz a szükséges mellékhelyiségek, 8 darab jószágra való téglá istálló cseréppel fedve, kocsiszin és szivattyús kut.

Ez is nagyon jó vétel lenne ám, mert

a tulajdonosa Budapestre költözött és azért lehet ilyen potom árért megkapni!

250 forint készpénzzel meg lehet venni

A Homokkert második járás 169/b. számú házat! Ez a ház abban az utcában van a Homokkertben, ahol az óvoda. 305 négyszögöl termő szőlő és gyümölcsös. Van rajta cserépes téglá épület, két rendbeli lakosztályal, fűtőkamara, sertésöl és jó vizű kut.

100 forint készpénzzel meg lehet venni

A Vagongyár mellett levő Nagy József telepen az Erdős féle házat, 300 négyszögöl óriási nagy telekkel. Van rajta teljesen új téglá épület, cseréppel fedve, egy szoba, konyha, kamara és jó vizű kut az udvarban.

Jutányos árért megkapható modern uri ház EÖTVÖS-UTCA 25 SZ. ALATT.

Szép nagy telek, rendezett udvar, egy rendbeli uri lakás, 4 szoba, előszoba, konyha, zárt veranda, spájz, világos pincze lazas, házmesteri lak, 3 szobával, belső angol klotzet, nagy fűtőkamara, téglá istálló zabos kamarával. Külön baromfi udvar!

Ezen ház május elsejétől bérbe is kiadó!

VASUTASOK! 4000 forint az ára a Varga kertben, a Kefegyárra néző

fronton levő 25/b. számú háznak, mely a Jecsel Ferencz mozdonyvezető és neje tulajdonosa, kiket Nyiregyháza helyezett át és azért kénytelenek megválni től. Óriási nagy telek, 434 négyszögöl, 5 éves épület cseréppel fedve, vastag falakkal ellátott masszív épület, a kőfal másfél sukos. Egy rendbeli 3 szobás lakosztály, 5 méteres szép nagy szobák, nagy konyha és spájz, pincze, fűtőkamara, sertésöl, külön baromfi udvar, termő gyümölcsfák, a szobában cserépkályha.

40 ezer forint az ára egy szép nagy uri háznak a MIKLÓS-UTCÁN.

Több rendbeli lakosztályok, óriási nagy telek. Évi jövedelme 2800 forint.

1700 forint az ára a KISÁLLOMÁS HÁTA MEGETT LEVŐ TOCZÓSKERT 7. számú háznak.

4 l r a való istálló is van az udvarban. Ez a ház a Bartha örökösöké, os toz-kodni akarnak, azért adják el ilyen potom áron. Óriási nagy telek, 300 négyszögöl. Van rajta cserépes épület, 2 szoba, konyhával, sertésöl.

FORGALMI BANK

részvénytársaság

DEBRECZEN,

áruosztálya ajánl elsőrendű jól kiégetett

meszet,

élesdi, csucsai és mezőtelegdi

mésztelepeiről,

építési, valamint ipari célokra.

Az István Gőzmalom Társulat

Alapított 1843. DEBRECZENBEN. Alapított 1843.

A magyar vidéki malmok egyik legrégebbi vállalata.

Kitűnő minőségű őrleményei valamennyi világ-
kiállításon és belföldön képviselt iparkiállításon
mindenütt elsőrendű kitüntetést és elismerő
oklevelet nyertek.

Kedvező fekvésénél fogva a magyar alföld legjobb búzáiból készít darát, lisztet és korpaneműeket, elvállal továbbá háziszükségletre mindenféle gabonaneműeket simaörlés és szitált örlés végett, a lehető legmérsékeltbb díjazás mellett és azok szakszerű kiviteléért szavatol. Megrendelések úgy helyben, mint vidékre mindenkor a legelőnyösebb napi árakon nagyban, közvetlen a malom telepéről gyorsan és pontosan foganasítatnak: kicsinyben pedig

Csapó-utca 6-ik számú raktárunk

bármily mennyiségben naponta árusít el.

Örlőképesség az első évben **18.000** métermázsa. Mai

örlő képesség: **800.000** métermázsa.

Nyilatkozatok !

Tek. Grósz Nagy Ferencz
gyógyszerész urnak.

Mint ahogyan kétszer kettő négy, olyan biztos az ön felalált arc-créme. Sok arc-crémet használtam, de egy sem olyan kitűnő, mint az öné, én mindenkinek úgy ajánlom e vély arc-crémet, mint az arc-kezelésök gyönyvét, mert az arcz bár megre legyen is elhanyagolva, széppé és bársony-puhává teszi.

Legutóbbi küldeményét megkaptam melyért fogadják köszönetemet.

Kassa, 1907. márc. 16.

Fáy Flóra
a kassai vár. szính. tagja.

Tekintetes gyógyszerész ur !

Multkor ho atott Fáy-arc-crém igen jónak bizonyult, mert ez minden szeplő elleni szert felülmut. Kérek ismét 2 tégelylyel és 2 db hozzávaló szappant mie őbb elküldeni után vétellel. Hódmező V.-hely 1907.

G. I.

Tisztelt gyógyszerész ur !
Kérem sziveskedjek 4 tégely Fáy-féle arc-crémet küldeni, és 4 darab szappant. Már igazán megérdemli az elismerést, mert igen jó hatása van, annyira megsoktam már, hogy rossz nőre küle lenni.

Békéscsaba, 1907 márc. 26
Maradtam tisztelettel M. G.

**Szeplős,
Májfoltos
Vörös
Felrepedt
Érdes
Durva
Ránczos
arczok**

3

nap alatt

Nyilatkozatok !

Tekintetes ur !

Mivel az ön Fáy-arczkezelésének hozzám is eljutott d'eléréte, megvagyok róla győződve, hogy jó hatásu, mert az illető nem dicserde volna — A legköze ebbi posta utján után vétellel legyen szives küldeni 3 darab arczkezelőjét és 3 db szappant.

Berlin, 1907 június 15.

Kiváló tisztelettel N. A.

Tek. Grósz Nagy Ferencz ur !

Mivel én oly szerencsés vagyok, hogy az ön által készült Fáy-féle arc-crémet használhattam ami nálam oly páratlanak bizonyult. Száz közül ez az első, mely nekem használt. Egy nagy n csunya hölgyet tőrhetővé, majdnem széppé tett. Azon az u en ugyekszem hálámat kifejezni, hogy minden szerzőnek ajánlom. Ezenel kérem N. N. Hisasszony részére küldjön 2 tégelylyel Nagyváradra. 1900. május 20.

Tisztelője N. N.

Fáy féle szappan. A pipere szappanok kiralya, mely ötéletesen ortamatlan szerkeztől készült, vegyi alkotászeinél fogva az arczot szeplő, májfolt, vagy egyéb kiütésektől és bőrhámástól megóvja. Használata által az arcz fa alkori szépséget tartósan meglehet őrizni. Az arczkezelésel használva a szépség legbizosabb őpolója és fenntartója. Egy darab ára 1 korona.

**ragyogó fehérre és bársonysimává
lesznek a**

„Fáy“-féle arcz créme

használata által.

1 tégely ára 1 kor.

Hozzávaló Fáy szappan 1 db 1 kor.

Fáy powder 1 kor.

Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. szám. „Arany egyszarvu“ gyógyszertár.

Ugyancsak mindenféle bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek, szépítőszerek, arckrémek, szappanok, illatszerek, stb. egyedüli raktára Debreczen és vidéke részére.

A legszebb

MŰVIRÁGOK

legújabb

SZALMAKALAPOK

Schwarcz M. L.-nél.

Villamos világítást,

a villamos csengők, házi telefonok berendezését és évi kezeletét és minden e szakba vágó legkomplikáltabb munkát u. y helyben mint vidéken a legolcsóbban és szakszerűen — több évi jótállás mellett vállal

FÖLDÉS SÁNDOR

elektrotechnikai vállalata
Debreczen, Nagytrafik udvar

Minden irányba égő Wolfram-lámpák, izzólámpák nagy választéka a legolcsóbb árban. Kezesen izzólámpák havi 3 korona díjért.

Telefon 210. Telefon 210.

Kerékpárok figyelmébe.

Értesitem a kerékpáros urakat, hogy tavaszi szezonra már megérkeztek a legjobb gyármanus **Helical Premier**

Alfa kerékpárok.

Nagy javító műhelyemben elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, u. n. javítást, nikkelezést, zománcozást. Bonyolult és szolid kiszolgálás.

GEDŐ ADOLF varrógép, kerékpár és alkatrészek nagyraktára
Debreczen, Piac-u 56. a vármegyeháza mellett

Csak e hó végéig tart még a végeladás az Ernyőgyárban

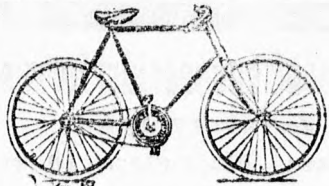
Piacz-utca 28.

miért is a még meglevő készlet minden árban eladatik.

Viszont elárúsítóknak nagy árengedmény.

Az üvegszekrények üzleti berendezés olcsón eladó.

MERKLER SOMA, Piacz-utca 28.

Kerékpárok

mielőtt kerékpárt vagy bármily alkatrészeket szándékozik venni saját érdekében keresse fel cégemet, hol olcsón gyári árban szerezhet be mindent. Raktáron tartok elsőrendű

kerékpárokat,

valamint mindennemű alkatrészeket, 20 koronán felüli vásárlásokat és javításokat kedvező fizetési feltételek mellett eszközök. **Varrógép, gramaphon és villamossági cikkek** raktára és mindezek javítása

B pártfogást kerve, ti zlellettel **Geller Henrik,** ezelőtt Geller és Németh Debreczen, Hatvan-u. '89

Meglepő

Ujdonságok

Legszebb maradandó értékű
husvétii ajándék

tárgyak,

drágakövy ékszerek aranyárak, valódi ezüst és chinaezüst tárgyak. A legpontosabban járó zsebórák mesés olcsó árban.

Rose Dezső

ékszerésznél kaphatók

Debreczen, Piacz-utca 55. szám,

Hungária mellett.

Izléses

Különlegességek.

Telefon 632.

Alapított 1893. évben

Telefon 632.

Halmágyi Sámuel

női és leány felöltök legnagyobb áruházában Piacz-u., a főpostával szemben

az 1909. évi tavaszi idény ujdonságai

Princesruhák, felöltök, costumök, Ottománselyem paletok matinék, blousok, aljak, pongyolák és leány costumök óriási választékban megérkeztek.

Arjegyzék kivonat:

Női felöltő elegáns szín és formában	frt 6.-	Leány felöltök színes angol hosszú	frt 5.-
Női Costüm angol kelme színes	10.-	Leány gallér csuklyával	2.50
Női utazó köpeny, hosszú	8.-	Leány gallér csuklyával pepita	3.75
Női selyem blousok divalszínekben	5.-	Leány costum sötét színben	12.-
Női angol alj színes legújabb forma	3.2	Leány costum angol kelme	12-50
Női csipke blous finom kivitel	6.-	Leány blousok Matisz legújabb	6.-

Külön mérték osztály. Szolid olcsó árak. Előzékeny pontos kiszolgálás.

Van szerencsém a n. é. hölgy közönség becses tudomására adni, hogy **Debreczenben**

Darabos-utca 28. szám alatt a mai kor igényeinek teljesen megfelelő angol és francia

női ruhakészítő divattermet

nyitottam, ahol is elvállalom ezen szakmába tartozó összes munkák készítését a legrövidebb idő alatt s

olcsó árak mellett.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyok mély tisztelettel

Váradi József,
női szabó.

Két honvéd ló a szárad parancsnok ur beleegyezésével átadandó.

Egy sárga ruganyos kocsi, két lóra való és egy fekete 3 ülésű egygyes fogatú ruganyos kis kocsi

Eladó.

Bővebb e. **Teleki-utca 16. szám alatt**

Legbiztosabb szépitőszert a

Fáy-féle Arcz-Crém

hatása osodás!

Szépít, fiatalít! Leghíresebb ször szopló, májfoltok, pattanások és az arcbőr tisztálaltanságai ellen. Egy tégely 1 kor. hozzá való „Fáy” szappan 1 korona.

Illatszerek minden illatban

1—2—3 koronás üvege.

Ugyancsak legnagyobb raktára minden bel és külföldi gyógyszer különlegességeknek pipere cikkeknek és hasonlított gyógyszereknek. Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerész

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.

„Arany orvosi” gyógyszerár.

Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

Szíves tudomására hozom a n. érdemű közönségnek, hogy a tavaszi szezon beálltával mindenféle

anyag és festék

árukkal üzletemet újonnan berendeztem és azokat a **legolcsóbb árban** becsajtom a fogyasztó közönség részére.

Festők, mázoló

és a szakmába vágó iparosok külön árkedvezményben részesülnek.

Araim versenyképesek bármely más céggel, az árunak jó minőségéért szavatolok.

Szíves pártfogást kér

Blumberger Gyula

festék kereskedő

Hatvan-u. 13. Telefon 621.

Kínél rendeztessük be lakásunkba villanyvilágítást?

Földvári L.

első debreczeni elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalatánál

Kossuth-utca I. sz.

Telefon 168. szám.

Költségvetések díjtalanul.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Zavatzky Leó

Debreczen, **Piacz-utca 16. sz.**

Bika szállodával szemben.

Női blousok és gyermek ruhák

nagy választékban.

Női, férfi és gyermek alsó trico ruhák, harisnyák, keztyűk, női és gyermek kötények, gallérok, nyakkendők, csipkék szallagok, Női-, férfi- és gyermek fehérneműk.

Olcsó árak! Művirágok! Pontos kiszolgálás!

GYÜMÖLCSFÁK

kiváló szép dus gyökérrzel, 2—3 éves koronával, minden talajban biztosan megereznek

Almafák 16 legjobb faj, — **Körtefák** 12 legjobb faj. — **Szilvafák** boszniai herzenei. **Cseresznyefák** — **Meggyfák** — **Birsalma** magastörzsű, 1 darab 1.60—2.— koronáig. **Kajszinbarackfák** — **Urszibarackfák** — **Magastörzsű pöszméte.**

ÁRAK: I. rendű kiválóan erősek, darabja 1.20 fillér. 10 drb 11 kor. 100 drb 100 korona.

II. rendű gyengébb, de egészséges, szép koronával, darabja 1 kor. 10 drb. 9 kor. 100 drb. 80 korona.

Rózsák 2 éves, nemesítés, edzett, erős koronával, 10 drb. 18 korona.

Kontek Géza

kereskedelmi kertészetében.

Minták megtekinthetők

a Kossuth-utcai üzletben.

KÖZPONTI DROGUERIA

Piacz-utca 20. Városház épület.

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

Husvétii illatszerekben és

locsoló különlegességekben.

Illatszerek deka számra kimérve is kaphatók.

Telefon 292. szám.

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz a nagy alkalmi vásár!

Megérkezett a tavaszi idényre minden a mi legszebb, legelegánabb, úgy szövetekben mint selymekben.

Óriási választék a legutolsó divatszrinti Costüm. Blouse és pongyola kelmékben. Gyönyörű mosó Francia gyapjú delaineiben.

Valódi angol Zephirek és ruha vásznak, kretonok batiztok. Arany és pumi öv különlegességek. Gyönyörű ajour és sima női harisnyák, elegáns remek csipke és selyem blousok, férfi és női fehérneműk, gyermek harisnyák, selyem zsinórok és sujtások minden színben. Szőnyegek csipke és szövet függönyök, ág garnitourák, mindenféle divat cikkek, Sajat készítésű paplanok, valódi lenvásznak és madapolai Shiffonok minden cik megelö olcsó árban szerezhető be.

Molnár V. J. és Társa fiókja

Kossuth és Batthány-u. sarok színházzal szemben.

Eladó

egy 4 lóerejű jókarban levő

légszeszmotor

Megt kinthető **Debreczen sz. kir. város könyvnyomdájában.**

Tavaszi idényre

Férfi-, fiu- és gyermek ruhák

óriási választékban megérkeztek.

Kérjük kirakatainkat megtekinteni.

Grünfeld Adolf és Társa

DEBRECZEN,

Kistemplom mellett, (sarok bolt)

Tavaszi czipő és kalap ujdonságok

NEUMANN TESTVEREK cégénél, a Tisza palotában. Telefon 434.

1 pár Chevro női félczipő 3.— frt.
1 pár Chevro női egész czipő 4.— frt.
1 pár Chevro férfi félczipő 4.— frt.
1 pár Chevro férfi egész czipő 4.75 frt.

KISS szerencsésége NAGY

Szorgalom, munka, leleményesség és takarékoság hosszú idő alatt segít pénzhez, de gyorsan, váratlanul nagy vagyontra szert tenni csakis nagy szerencse, nagyobb nyereség útján lehet. Ezért vesz a legtöbb ember sorsjegyet, mert ezáltal **állandóan reménye van**, gyorsan meggazdagodni.

Különösen a magy. kir. szab. osztálysorsjegyek kedveltek mindenütt, mert a kibocsátott 110.000 sorsjegy közül 55.000 nyer, tehát **biztosan minden második sorsjegy. A nyereség-esélye páratlanok**, nincs a világon sorsjáték-tervezet mely ily szolid és kedvező volna.

Ugy a kibocsátásnál mint a huzásnál a m. kir. kormány gyakorolja a felügyeletet és ellenőrzést, ez az oka, hogy a közönség **teljes bizalommal van**, az osztálysorsjegyek iránt.

A szerencse kiszámíthatatlan! Véletlentől függ sok ember boldogsága! Mindenkinek életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencséséjét, boldogságát megállapíthatná! Talán az itt közölt névsorban levő saját **neve**, vagy más, önnek kedves név melletti sorsjegyszám egy nagyobb nyerménnyel lesz kihuzva már a legközelebbi huzásokon.

Kisérlelje meg szerencséséjét nálunk, mert

KISS szerencsésége NAGY!

KISS KÁROLY és Társa

bank részvénytársaság, a magy. kir. szabadaim. osztálysorsjáték főelárnsító helye.

Központ:

Kossuth Lajos-utca 13. szám.

Fióközletek:

Rákóczi-ut 55. szám.

Hogyan hívják?

Ezen szerencseszámok csakis nálunk kaphatók!

Adél 11769	Crisián 68002	Ferdinánd 102235	Izidor 56073	Manó 67698	Róland 24799
Adolf 34283	Cornelia 102250	Ferenéz 100953	Izso 94904	Marcell 107497	Rozália 8138
Adorján 479	Constantin 107479	Flóra 17012	Jakab 106174	Margit 54402	Rózsika 73344
Adrien 88059	Clementina 9807	Flórián 8291	Janka 99067	Mária 73317	Rudolf 6762e
Ágnes 102195	Clarissa 37783	Flóris 487	János 60121	Mariska 51335	
Ágost 8557	Cézár 39442	Fodor 90672	Jenő 102745	Márk 24782	Salamon 102228
Ákos 95345	Cecília 29482	Franciska 32069	Jóán 17041	Mária 50474	Sámson 70484
Aladár 93671	Carolina 37790	Frida 39403	Jónás 90538	Márton 21051	Sámmel 107684
Alajos 73215	Camilla 56393	Frigyes 54742	Józsa 100963	Máté 2311	Sándor 100958
Albert 8228	Dániel 106933	Gábor 102145	József 45591	Malvin 22403	Sarolta 85669
Alfonz 37473	Dávid 29343	Gábor 102145	Judit 90688	Matild 102701	Sebestyén 50455
Alfréd 37507	Demeter 4406	Gábor 102145	Julia 108386	Mátyás 52603	Simon 106038
Alice 40640	Donatya 108028	Gábor 102145	Juliska 27994	Melinda 102157	Stefánia 44717
Amália 102215	Dénes 80133	Gedeon 108104	Kálmán 8300	Menyhért 20068	Szaniszló 22250
Ambrus 3355	Dezső 13281	Gergely 50551	Kamill 34245	Mici 29845	Szeréna 21516
Andor 23111	Domokos 107657	Gertrud 90908	Karolin 107460	Miksa 56056	Szidónia 102278
András 96069	Dóra 8389	Géza 84604	Károly 96055	Miklós 102132	Szilárd 19111
Anna 98649	Donatya 17036	Géza 84604	Kázmér 65972	Miksa 27181	Tamás 81210
Antónia 95916	Döme 60990	Gizella 22965	Katalin 84618	Milán 93673	Taszió 106059
Áranka 102405	Dömötör 51484	Gottfried 75018	Kelemen 107239	Mór 48170	Teofil 27117
Armin 184	Eberhard 90755	Gusztáv 2348	Klára 67629	Náci 106170	Teodor 90814
Arnold 82105	Edith 57453	Gyárfás 75001	Klára 67629	Nándor 27106	Teréz 102160
Áron 83453	Ede 33803	Guidó 48149	Klára 67629	Natália 72796	Terka 8241
Árpád 94220	Ede 33803	György 38892	Kornél 9810	Náthán 107474	Tihamér 32465
Arthur 26578	Edvard 91301	Győző 63456	Kornél 108111	Nelli 89620	Tibor 58104
Attila 91845	Elemér 58562	Gyula 108003	Kristóf 16604	Neszi 73375	Titusz 10106
Augusztá 58138	Eleonóra 94726	Gyuri 14742	Krisztina 98081	Netti 60076	Tivadár 70476
Aurél 90710	Élías 107461	Hedvig 90712	Lajos 13672	Nina 106172	Tibor 102487
Aurélia 37469	Ella 21058	Heléna 13275	László 90847	Oiga 19759	Todor 106036
Balázs 78233	Elvira 108381	Henrik 39468	László 90847	Olivén 79338	Ulrik 29430
Bálint 95012	Elza 73333	Hermann 91932	Lénárd 54793	Orbán 102711	Urbán 38877
Bandi 20551	Emanuel 80854	Hermína 20196	Lenke 90689	Oszkár 381	Valentín 102109
Barnabás 78229	Emil 78235	Hubert 107627	Leó 108384	Ottília 64248	Veléria 60083
Beatrix 64254	Emilia 57211	Hugó 39772	Laura 21647	Ódón 50446	Vendel 50574
Béla 65958	Emma 33813	Holyka 102330	Leontin 102271	Ottó 616	Verona 107232
Benedek 8216	Erna 489	Ida 49222	Leonora 91010	Pál 108073	Viktor 27370
Benjamin 94224	Erna 79331	Ignác 95017	Lidia 84046	Paula 67635	Viktor 60134
Bernát 13623	Ernestin 107155	Ilka 107145	Lina 107983	Péter 83807	Viktória 100187
Berta 73224	Ernő 12717	Illés 8102	Livia 21507	Piroska 102107	Vilma 90664
Bertalan 39757	Ervin 37781	Ilma 22958	Lóránt 24795	Pista 103624	Vilmos 34083
Bertold 102104	Erzsébet 4220	Ilona 102133	Lipót 107476	Pongrác 23121	Vince 107450
Blanka 38060	Etel 65952	Imre 106154	Lőrincz 32051	Ráchel 94233	Walter 106197
Bódogh 8274	Eugénia 107244	Iren 94963	Lucia 56332	Rafael 73323	Wladimir 86341
Boldizsár 4205	Éva 74130	Irena 29749	Ludmilla 39743	Regina 108986	Zoltán 90545
Borbála 108108	Fabián 95346	István 60918	Lukács 75009	René 73386	Zsni 41648
Böske 22211	Félicia 13163	Iván 2340	Ludvig 102114	Rezső 74134	Zsigmond 87536
Boriska 60115	Félix 79841	Ivor 21354	Lutza 8224	Richárd 9812	Zsófia 107175
	Féix 71111	Izabella 13643	Magda 45192	Róbert 20056	Zsuzsanna 67684

A szives megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adjuk!

Az I. oszt. sorsjegyek

árak:

Nyolcad	1.50 korona
Negyed	3. —
Fél	6. —
Egész	12. —

huzása

május 19 és 21-én.

Tessék kívágni és címünkre beküldeni:

MEGRENDELÉS.

Kiss Károly és Társa bank részv. társ.
Budapest, IV, Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXIV. sorsjáték I. osztályára a sorsjegyet, hivatalos tervet és majd nyereségjegyzéket küldeni.

A sorsjegy árát: mellékelve bélyegeken küldöm. egyidejűleg postautalványon küldöm. (A meg nem felelő módot sziveskedjék áthuzni.)

Név: _____
Lakhely, utca, házszám: _____
Utolsó posta, (megye): _____

Jegyzék
a XXIV. magy. kir. szab. osztálysorsjáték 55.000 nyereségeiről, mely a 110.000 sorsjegy közül ki lesz sorsolva 6 hónap alatt.

Legnagyobb nyereség
1,000.000 kor.

	Korona.
1 jutalomdíj	600000
1 nyereség	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
2 „ „	80000
1 „ „	70000
2 „ „	60000
1 „ „	50000
1 „ „	40000
5 „ „	30000
3 „ „	25000
8 „ „	20000
8 „ „	15000
36 „ „	10000
67 „ „	5000
3 „ „	3000
437 „ „	2000
803 „ „	1000
1528 „ „	500
140 „ „	300
34450 „ „	200
4850 „ „	170
4850 „ „	130
100 „ „	100
4350 „ „	80
3350 „ „	40

55 000 nyereség és K 14,459.000 jutalomdíj

Női czipőket

Telefon 602.

Férfi czipőket

nagy választékban, nagyon olcsón

csak

Glück Bole

cipő üzletében vehetünk

Kossuth-utca sarkán. A kistemplommal szemben. ➔

Tessék meggyőződni!

Gyermek czipőket

Telefon 602.

Fiu czipőket

Értesítés. A Monoszterly és Kozmik Pesti nagy cég csődtömegéből vett áruk megérkeztek u. m. sima és blouse selymek, kosztüm és blouse kelmék, selyem és csipke blousok, selyem és cloth szoknyák, angol zephirek és minden itt fel nem sorolt cikkek olcsó szabott árak mellett kaphatók

Uj. Klein Ignácznál

Piac-utca, Kistemplommal szemben.

Férfi ingek és harisnyák, ugyszintén gyermek és női harisnyák mesés olcsó árban kaphatók.

Szép keztyűje

csak úgy lehet, ha

Schön Sándor

keztyű, kötszer és orvosi műszertárában szerzi be

Debreczen, Piacz-u. 12. (Stenczinger ház.)

Kovács Gyula és Társanői és gyermek felöltők divatterme
Debreczen, Főter 55. sz.
☼☼ (Hungária kávéház mellett). ☼☼

Van szerencsénk a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy a tavaszi idény újdonsággal legszebb választékban divattermünkbe raktáron vannak, melyek megtekintésére b. látogatásukkal szerencsétlenül méltóztassanak.

A tavaszi idény újdonságai:

Sima és angol hosszú palettók. Ottomán selyem kabátok, kimonok, divat gallérok.

Leány és gyermek felöltők.

Costümök és divat aljak minden színben. Szövet, delaine és mosó pongyolák. Jouponok. Csipke túll, selyem és szövet blousok.

Még számos itt fel nem sorolt cikkek, melyek nagy választékban raktáron vannak, a legolcsóbb szabott árak mellett szerzethetők be.

Szőlő-oltvány

A vesszőről nagy képes árjegyzékemet ingyen és bérmentve küldöm meg, aki címét tudatja. Ezen könyvet még az is kérje, aki rendelni nem akar, mert sok hasznos tudnivalót tartalmaz. Gyökeres oltványokból, amerikai és európai sima és gyökeres vesszőkből a világhíró DELA-VARÉ-ból 1 1/2 millió készlet. olcsó ár és pontos kiszolgálás. Cím:

Szűcs Sándor Fia

szőlőtelepe, Bihardiószeg.

KRIEGNER-FÉLE
AKÁCIA-CRÈME 2 kor.

AKÁCIA-POUDER 1 KOR.
AKÁCIA-SZAPPAN 1 KOR.

LEGTÖKÉLETESEBB ARCTISZTÍTÓ ÉS SZÉ-
PÍTŐSZEREK. TÖRV. VÉDVE. HATÁSUK
CSODÁS. MINDEN ARCOT ÜDIT, FRISSIT
ÉS SZÉPÍT. NEMCSAK HAZÁNKBAN, HANEM
AZ EGÉSZ VILÁGON KÖZKEDVELTSÉGNEK
ÖRVENDNEK.

FŐRAKTÁR: KORONA GYÓGYSZERTÁR
BPEST, VIII., KALVIN-TÉR
(BAROSS-U. SAROK)
POSTAI SZÉTKÜLDÉS
NAPONTA.

כשר של פסח

Szives figyelmébe ajánlom a t. bor fogyasztó közönségnek, hogy az idén is mint más években, hírnevessé és közkedvelté vált

כשר של פסח**fajboraimat**

külön keze ve saját felügyeletem alatt becsájtom áruba. Már 28 krajczártól a le. finomabb fajborból szolgálhatok. A legesekélyebbi próba mindenkit meg fog győzni arról, hogy ilyen kitűnő borok sehol a városban nem kaphatók.

GELBERGER, József kir. her.-u. 52.

Mindenféle fajtisza sima ültetni való vessző nálam be lehet szerezni.

Köhögés**gyermeknek és felnötteknek**

orvosok legjobb eredménnyel rendelik

Thymomel Scillae

mint kitűnő nyálkaoldó, nyálka elkölönítő a gőres köhögést csillapító és megnyagató és a lélegzési nehézséget feloldó és ennek tömegét apasztó szert. — Az orvosok százai a Thymomel Scillae-t jóváhagyták és annak gyors, meglepő hatását elősmerték a számarhurutnál és sok más gőres köhögésnél

Tessék megkérdeznél orvosát.

1 üveg K 2.20. Postán franco a pénz előleges be-
küldése mellett K 2.90 8 üveg előre be-
küldve K 7.— 10 üveg előre be-
küldve K 20.—

Készítés és főraktár:

B. Fragner's Apotheke

k. u. k. Hoflieferant

Prag-III. 203. z.

Kapható minden gyógyszerárban.

Figyeljünk a szer
nevére készítőjére,
és a védjegyre.

Hasznos, kellemes és hatásos. Főképen mindazoknál a kiket ön ismer, az antiseptikus

„VALDA“ pasztillákat

mint felülmulhatatlan, gyors hatású enyhítő szer, a nyak, a torok és a légző szervek bántalmainál igen becsült.

Egy doboz ára 1.75 korona.

== Kapható minden gyógyszerárban ==

Főraktár Magyarország-Ausztria részére:

KORWILL-FÉLE

Gyógyszerár „A szerecsenhez“

Bécsben, L;

Wipplingerstrasse 12.

Tavaszi divat újdonságok!

Francia és angol kosztüm kelmékben, sima és chewiott szövetekben. Blouse kelmekülönlegességekben. **Bordurus mosó áruk** az idény legszebb mintáiban már megérkeztek

Figyelemre méltó tavaszi olcsóságok

előnyösen szerezhetők be

Szópe Lajos női divatáru üzletében

Debreczen, Kossuth-utca 6. — Vasutasok szállítója.

KEIL-LAKK

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz kenőcs keménypadló számára.

Keil-féle „Clasur“ fénymáz 90 fillér.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.

Keil-féle szalmakalap festek minden színben.

Keil-féle legfinomabb cipő krém 30 fill.

Mindenkor kaphatók:

KONTSEK GÉZA cégénél Debreczen.

Legjobb a Békési Róza „Csikós“ szinszappana.

1909/1 1-2 old.
Viepesutobol

Debreczen szab. királyi város

Világítási Vállalata

városi üzlet Piac-utca 81. szám.

Elvállalja légszesz és villamos vezetékek és felszerelések be-
rendezését világítási és ipari célokra.

Gázkályhánál és főzőknél az elhasznált légszesz legfeljebb egyhar-
madrészt áru, mint a fatüzelés költsége. Szép és olcsó lámpák, csillá-
rok és hozzávaló felszerelések kaphatók.

Szállit mindenféle dinamó gépeket és villamos motorokat.

Elsőrendű pirszén (koks)

házhoz szállítva olcsóbban, mint bárhol és

Tiszta Porosz kőszén

megrendelhető

a légszeszgyárban vagy a városi üzletben,

valamint épületek és fagyarak megvédésére való

Fekete kőszén kátrány

tetszés szerinti mennyiségben.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

DEBRECZENI JENŐ,

gépészmérnök.

Telefon: Gyári 74. sz.

Telefon: Városi üzlet 90. sz.

Kontsek Kornél női divatruházában Debreczén, Kossuth-utca 1.

A legújabb napernyők nagy választékban :: — legolcsóbban.

A husvétli ünnepek
közeledtével ajánlom a nagyé demü közönség b. figyelmébe
husvétli tojásokban
dusan felszerelt c. ukrászdamat, egyszerűtől a legdiszesebb kivitelben jutányos árak mellett, továbbá eivállalók a husvétli ünnepekre: mákos és diós patkókra, fagyalt-ra, parfaltra, krémekre, mindenemü tortákra és süteményekre u.eg. endeléseket ugy helyben mint vidékre a legnagyobb figyelem mellett Tisztelettel
Riesz Lipót
czukrász
Debreczen. Telefon

Stock-Cognac Medicinal
szavatolt valódi borpárlat
Camis és Stock
gőzpároló telepéből,
BARCOLA.
Egyedül Cognac gőz-főzce állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.
Kapható minden jobb üzletben

"M-i-i-47" — „Papa megengedte! Hisz' valódi Jacobi féle Antinicotin-ciszarettahüvelyek fadóbozban!”

Figyelem! Csakis a „JAKOBI” jelszóval valódi!
Minden fadóhoz egy érdekes tüvészártyát tartalmaz.

Ovalosság sokasán ár
nért vegyük a legjobbjágytelikus GUMMI-ÓVI
EZEIST Auer-nél, 3 minta 1 korona,
6 mintá 1 kor. 80 fill., 12 minta 2 kor. 20 fill., 4 kor. 20 fill., 6 kor. 20 fill.
24 fillér helyében is küldhető utasítással és nagy képes rajzgyűjtemmel együtt, amely az összes órszámokat és kioldóségeket tartalmazza.
AUER E. gummygyárak Wien I.
Wipplingerstrasse Nr. 15-53.

Steckenpferd-Lilientej-szappan.
Legenyhébb szappan a bőrnek, ugymint szeplőnek!
Mindenütt kapható.

Sebesedések
legyenek azok bármint természetiek, gondosan megvédendők minden tisztatlanság ellen,
mert ezáltal a legkisebb seb is elmergesedik és nehezen gyógyuló sebet idézhet elő. 40 éve már, hogy a megpuhító huzókenőcs, Prágai házikénőcs név alatt, mint egy nélkülözhetetlen kötszér ismeretes. Ez megvédi a sebet, csillapítja a gyuladást és fájdalmat, aditően hat és elősegíti a benövést és gyógyulást.
Postaszékküldés naponta
1 doboz 70 f. Postán
3 K 16 f. előre küldéssel 4 doboz
7 kor. előre küldéssel 10 doboz.
Ausztria-Magyarország bármely részébe bérmentve szállítatik.
Vigyáza a szer. novére a készítőre, ára és védjegyre.
Valódi csak 70 fillér.
PÓRAKTAR:
FRAGNER B. cs. és kir. udvari szállító
a „Pekete-sas” gyógyszerárában
Prága, Kleinseite, Neudagasse sarkán 203. sz.
Raktár: Ausztria-Magyarország gyógyszerárában.

GESSLER SIEGFRIED
cs. és kir. udvari szállító, József főherceg cs. és kir. fensége Kamarai szállítója
BUDAPEST,
ajánlja különlegességét, az
„ALTVATER” NÖVÉNYLIKÓRT
és egyéb finom likörgyártmányait, valamint
ezüst üstben főtt valódi málnaszörpöt.

Kerékpárosok el ne mulasszák Debreczen és Vidéke legnagyobb kerékpár raktárát felkeresni, hol a hirneves
Puch és Viktoria kerékpárok eredeti gyári árakban, kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók.
Kerékpár alkatrészek ugymint Gumik, acetilin lámpák, csengők, kürtök, nyergek, nagy raktár felhalmozódás miatt 25% árlengedéssel kaphatók.
Kerékpár javítás, Zománcozás és Nিকেlezés jótállás mellett vállaltatják. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Tisztelettel
ROSENBERG és HAMMER DEBRECZEN,
Piacz-utca 8. szám, a kereskedelmi akadémiá épületében.

Szőnyegés butorszövetgyárosok
Haas Fülöp és Fiai
Debreczen, Piacz u. 59. sz.
Óriási választékban: Finomabb és olcsóbb szoba szőnyegek, falli és ágy elé való szőnyegek, futók, ágy és as. al terítők, henoser átvétők, szövet és osipke függönyök applikált storok. ágy és menyez. terítők, paplanok, gyapjutakarók és lópokrócsok, uti takarók keoske és angora bőrök. ézágys és függönytartó rudak, nemkülönben remek kivitelű valódi Perzsa és Smyrna szőnyegek, átveők, táskák és szobaösszekötők.

Mihalovits Jenő

gyógyszertára és gyógyszerészeti műlaboratoriuma

Debreczen, főpiacz 31., a városházzal szemben.

A bel- és külföldi
gyógyszerkülönlegességek,
hasonszenvi gyógyszerek,
kötszerek,
szépitő-szerek,
gyógyszer-ujdonságok
legnagyobb raktára
Debreczen és vidékére.

A Dr. BORSOS-féle
hajszesz

teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készülő hajerő-itő, mely kiváló eredménnyel használható úgy a **hajhullás** vagy a **hajvégek megtörése és széthasadozása**, mint a **fej elkorpasodása** vagy a **haj molyosodása** ellen.

A haj növést előmozdítja! Legjobb **óvszer** a hajbetegségek ellen. Sem a fejbőrt, sem az ágyneműt **nem piszkolja. Hatása biztos!**

Egy üveg Dr. Borsos-féle hajszesz ára
1 korona.

Kettős (nagy) üveg 2 korona.

Mihalovits Jenő gyógyszertára a „Rigyó“-hoz Debreczen.

Elsőrendű fűszer-
üzlet.

Állandó raktár fris csemegeárunkban.
Sestakerti bor.

Vásárlás könyvre,
vagy készpénzre.

Répa, lucerna, ló-
here magvak.

MAYER JENŐ

fűszer és csemege kereskedésében

DEBRECZEN,

Piac- és Széchenyi-utca sarok.

Kékkő, raffia,
jutafonal.

Naponta ujdonságok
csemegeárunkban.

Legolcsóbb beszerzési forrás
fűszerárunkban.

Minden idénynek
csemegeárui
állandóan frissen
kaphatók.

כל פדה
Mindenféle zománcozott és porcelán edényeket, belőtteket, paradicsomot, barack lekvárt, vizes és ecetes agorkát, céklalevet a husvétii ünnepre **olcsón vásárolhat Spitzer Gyulánál** Simonffy-utca 5. szám. — Halplacz.

SCHRADER GYULA likörpatron
törvényileg védve

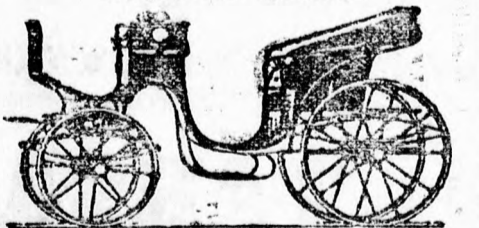
Saját készítésre legfinomabb dessert- és tábla likör, keserű és pálinka sb. 100 fajtaban kapható. Egy patron ára, 2 1/2 literre elegendő 90-140 fill. **Hugó Schrader, vorm. S. Schrader** Feuerbach-Stuttgart.
Brosura előismerésekkel főraktáram által Ausztria Magyarországra részére
Wih. Maager, Wien, III/3. am Neumarkt 3.

A legolcsóbb gyári árakon

besszereshek elsőrendű minőségű Schroll féle szifonok, csikós-jegű havasi vásznak, damaszt, asztalneműk, törülközők, ágyszőnyegek, való damaszt grádlik, kána vásznak, rumburgi, irlandi, creas és czereszai vásznak, derékalkák, arginok, továbbá minta vagy mérték után megrendelhető mindenféle férfi, női, és gyermek fehérnemű, olcsó, szabott árak mellett

Nádudvary Lajos
Vászen, kézmű és rövidárak raktárában
Placz-utca 28. sz. a Nagy-tözsde-mellett.

Fábián László
kocsigyára
DEBRECZEN, Hatvan-utca 61. szám.
Alapított 1901-ben.

Raktáron tart mindenemű hintót és hajtókocsit. Régi kocsikat ujakra becserelem. Jó karban levő javított kocsik mindig raktáron vannak. Javításokat olcsón és pontosan eszközöl. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Pályázati felhívás.

Az Andaházi Szilágyi-intézet felügyelő bizottsága pályázatot hirdet az intézet 10 tanítványa és ezek nevelője, tehát összesen 11 személy részére az 1909. szeptember hó 4-től 1910. év júniusban az intézeti növendékek levizsgálásáig beszoigáltatandó étkeztetésre.

Az étrendnek reggelire kávéból, délre, vasárnapokon és ünnepnapokon négy, egyébkor három tál ételből és vacsorára mindenkor egy körözött sültből kell állania, s ezek szemmelartásával egy teljesen kidolgozott heti étrend nyújtandó be a bizottsághoz.

Pályázónak köteleznie kell magát, hogy az intézeti gondnokság által kitűzött időkre teljes pontossággal mindig tiszta, egészséges, jóízű és megfelelő mennyiségű eledelt fog az intézetbe felküldni.

Minden pályázó 400 korona, takarékpénztári könyvön levő biztosítéki összeget tartozik ajánlkozashoz mel'ekelni. Aki a főzést elnyeri, annak biztosítéka visszatartatik s amennyiben az illető elvállalt kötelezettségét nem teljesíti, az intézeti felügyelőség az ő terhére fog az étkezés új kiadása tekintetében új pályázatot hirdetni.

A pályázati ajánlkozások az intézeti főfelügyelőséghez czimezve, **1. évi április 25-ig** adandók be a ref. püspöki hivatalban.

Debreczen 1909. április hó 8-án.

Az Andaházi Szilágyi intézet felügyelő bizottsága.

A Harmat Crème

arcszeplő és bőrápelo kenőcs.

mely teljesen ártalmatlan és sem higanyt sem ólmot nem tartalmaz, a legrovidebb idő alatt megszüntet mindenféle szepit, májfoltot, pattanást, bőrtátkát (mittesen) bőrbajokat. Kismítja a ráncosodni kezdő arczbőrt s azt fehérre simává és üdév teszi. Legjobb óvazer a szél és a nap befolyása ellen az arcra. Nem zsiros tehát nappal is használható. Hatása gyors és biztos.

Egy tégely Harmat-Crém 1 kor.

Készítő helye s főraktár

Mihalovits Jenő gyógyszerháza.
Debreczen,
Főplacz 31, a váresházzal szemben.

Legelőnyösebb bevásárlási forrás

Kerékpároknak, varrógépeknek. Pnen autik és hozzávaló. Januskerek 3 évi jóállással 95 koronától, köpenyek 4 koronától, prima légtömők, nem darabolt 3 koronától, Acetylenlámpák 2 koronától, kerékpár harangok 1 kor. tól, közí csongotttyúk 30 fill.-tól, fo ó 30 fill.-tól, prima láncz 3 kor.-tól, prima pedall 3 kor.-tól feljebb Szabad futó készülek, nyarog, táskák, rudak és kocsok minden rendszernek, muffok, csövek minden méretben stb. legolcsóban. Saját javító nickelőző és emallirozó intéze. Naponta postaküldés. Kérjen díszárlapot 1909. ingyen és bérmentve. Importhaus für Fahrzeuge Industrie.

MAX SKUTEZKY
Wien, I. Stubenring 6.

A legjobb padlóma
FRITZELAKK

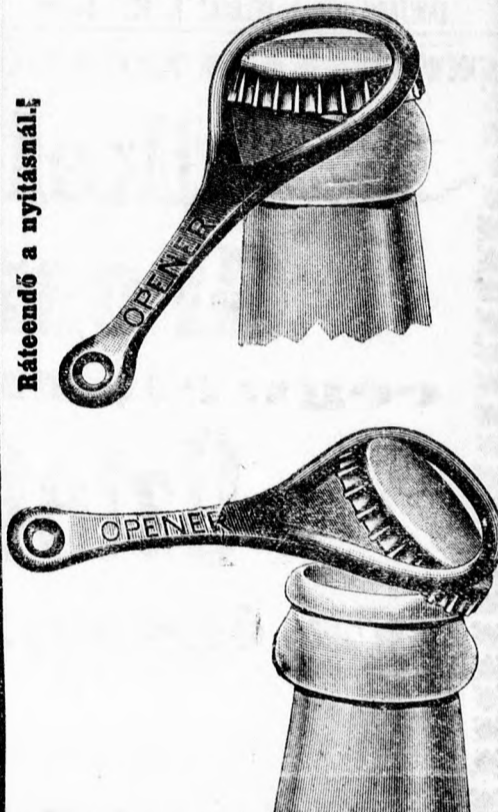
TARTÓS! ELEGÁNS! KIADÓS!
HASZNÁLATRA LEGOLCSÓBB!

A tudományos folyóiratokban hygienikus tulajdonságai miatt elősmerőleg megemlitve.

Raktár: **Mayer Jenőnél** Debreczenben

Igyunk Nagymihályi sör-t!

A Nagymihályi sör és malátagyár rt. Debreczeni főraktára a Margit fürdő telepen.

Rátévedő a nyitásnál.

A nyitásnál felemelendő.

Elismert kütűd minőségű „Casinó“ söre és törvényesen szabdalmarott szakértők által is ajánlott **gyógymalátá söre** közkedveit-egű.

Modern berendezés.

Legujabb rendszerű „Korona“ dugaszolás, s mely a fenti abra szerint a palackot légmentesen elzárja úgy, hogy a benne levő sör al adóban friss és jóízű marad, mert a szénasav el nem párolgathat. **Rendkívül praktikus.** Nem kell a dugó kibuzásával a régi mód szerint vesződni, egy ujjnyomással kiteszitható a dugó az üvegből.

Ez újítás Debreczenben kizárólagos jog, a melyet nagy áldozattal csakis a **Nagymihályi sör** kép iselőszögének sikerült megszerezni. Nem téveszthető össze a gummi dugaszolással.

A Nagymihályi sör mindennemű és fejta sörrei fel-esri a versenyt, úgy ár, mint minőség tekintetében.

A Nagymihályi „Casinó“ sör különlegesség!

Malátá tartalmánál fogva gyógyhatásu, orvosok által gyenge és vérszegényeknek különösen ajánlva

Kérjük mindenütt a praktikus „Korona“ dugóval ellátott Nagymihályi „Korona“ és „Casinó“ sört. A „Korona“ dugóval ellátott üveges Nagymihályi sör ugyanolyan, mint a friss csapolás.

Müller Adolf
Debreczen, Margit fürdő telep.
Telefon 281.

1309/1 1-2 old.
Viepesulobol

PÉNZKÖLCSÖNÖKET folyósított a lehető leg-
csőbb kamat s legelőnyösebb fizetési feltételek
mellett — személyhiteire, jelzálogra —
az ingatlan legmagasabb értékéig.

RÁCZ BÉLA
12 év óta fennálló BANK és IN-
FORMÁCIÓ Irodája, Fővárosi és
Vidéki Hirlapok képviselősege.
DEBRECZENBEN, Csapó-u. 12. sz.
Megyei telefon 300. szám.

HIRDETÉSEKET szerkeszt s. z. általa
képviselet hírlapokban — olcsó díj mellett
— lekötöttet. A hirdetések pontos és hibátlan
megjelenésére felel.

MEGBIZHATÓ TÁJÉKOZTAT nyújt
mindentelje hígyekben, informá-
ciókat beszeres az ország
bármely részéből is.

ÉRTÉKES SORSJEGYEKET ajánl
kényelmes részletfizetésre.
Minden sorsjegy kisor-
solva leendő.

Ágybavizelés.
Azonnali szabaduláért jótállás. Felvilágosítás díj
talan. Kor és nem megadandó! Fényes köszönőle-
velek Orvosiilag aáulva.
„SANITAS“ Intézet VELBURG P. 127. Bayern.

**Korpát, erőtakarmányt,
melassét**
jutányos feltételek mellett szállít he'lyben és bármely állomásra

Horváth Gusztáv
DEBRECZEN,
Teleki-utca 79. szám.

Alkalmi butor vásárlás

Grosz József és Péter
cégnél, Debreczen, Piacz-u. 70.

**Üzletáthelyezés miatt
az összes raktáron levő
BUTOROK**

mélyen leszállított árakban adatnak el.

Raktáron vannak **teljes lakberendezések**, u. m.: **háló-, ebédlő-,
uri szobák, legfinomabb szalon garniturák.**
Valódi angol bőr garniturák. Dus választék **vas-, réz-, bőr-, kár-
pitozott**, valamint mindennemű, csakis jó anyagból készült egyszerű és leg-
finomabb kivitelű **butorokból.**
Butorvevők feltétlen érdeke ezen dusan felszerelt raktárt megtekinteni.
Grosz József és Péter.

Május hó 1 től az üzlet Piacz utca 6. szám alá helyezetik át.

DÁVIDHÁZY KÁLMÁN és TÁRSA
könyvkötészet, vonalzó intézet, kereskedelmi
könyvek. — Bördiszművek — Dobozgyártás.

Telefon 201. Interurban. **DEBRECZEN, Fűvészkert-u. 9.** Telefon 201. Interurban.

Készítményei az ápril 2—6-ig Budapesten tartott „Tavaszi vá-
sáron“, valamint a városunkban 7-én megnyilt Iparmű-
vészeti kiállításon általános feltűnést keltettek és a
legnagyobb kitüntétést érdemelték ki.

Az építettő és építő közönség figyelmébe.

A karczagi vasuti állomás mellett, a legmodernebb gépekkel berendezett

géptégla és cserépgyár

az -- elismert legtisztább agyagból gyártott -- kitünő minőségű cserepeiből a lapos ugynevezett hód farku cserepek az összes debreczeni fakereskedésekben kaphatók, hol azok mindenkor bármilyen mennyiségben azonnal be is szerezhetők.

Ezenkívül gyártom a legújabb alakú

hornyolt cserepet

melynek minden más cserépnél azon kiváló előnye van, hogy az egymást fedő részei laposan fekszenek egymáson és csak a szélső része hornyolt, miáltal a jó sima és szoros fedés biztosítva van és a tető olcsósága, ellenálthatósága mellett igen tetszetős tetőzetet kapunk. Simitott tégláim, melyek szintén képpel állítatnak elő, a legszebb nyersfalazatot adják, az agyag tisztasága folytán pedig a szárazon sajtolt téglát pótolják.

A karczagi anyagnak még azon előnye is megfizethetetlen, hogy sűrűségénél fogva vizet alig szív magába, ezért a tető szerkezetét nagyon erősre építeni nem szükséges. A rosszabb minőségű cserepeknél szokásos kátrányozást, hogy azzal a sűrűséget pótoljuk, cserepeimnél teljesen feleslegessé válik.

Megrendelések minden fajta fedéleserépre és első osztályu géptéglára, melyek nyersfalazatnak is alkalmasak és simított téglára, alulírott tulajdonosnál is eszközölhetők.

Tisztelettel

LŐVI ÁRMIN Debreczen, Széchenyi-u. 23.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szó 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék választványt csatolni.

20 éves barna molet asszonykának melyik gentileman lenne barátja írjon e kiadóba „édes a barátság” jelígyére.

40 éves gazdag méredek egy olyan közép koru nőt keres kívül későbbi ismeretség után házasságra lépne „Csak párosan” jelígyére a kiadó továbbit.

Szini pesti növendék uri ember barátságát keresi kívül szellemesen szórakozhatnék, írjanak a kiadóba „Nem bánja meg” jelígyére.

Plisserozás, gouverirozás, mindennemű lera kott szoknyák készülnek Iklódy Jánosné gouverirozó intézetében Csapó-u. 63.

CZIGARETTÁZÓK!
 minden hüvely nikotin mentes:
 Kip-kop 08 Riz 14
 Tíz 10 Páris 14
 Deb-ba 12 Arany 20
 Kutibré, Különlegesség 16 k.
 Kapható HARMATH'S szivarkahüvely
 különlegességek főraktárában
 Debrecen füvészkeret u. 14

Költött harisnyák nők férfiak és gyermekek részére legjobb kivitelben alkalmi vétel folytán mesés olcsón Schwarz M. L.-nél.

Legjobb illatszerek fecskenő el 20 fillértől 5 koronáig Schwarz M. L.-nél.

Vigyázzon! Uraktól levett ócska ruhák. Igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Bádógos-utca 4. szám.

Agancs-csillár. Megbámulásra méltóan szép az a szarvas és ágancsokból összeállított igen diszes csillár, melyet Kun József Széchenyi-utcai műköszörüs készített. Amatőrök nézzék meg az üzletben, mert eladó.

4 szobás utcai lakás mellék helyiségeivel — közel a főtérhez május 1-re kiadó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Hatvan utca 40. sz. a. istálló, kocsiszin és szerszám kamara kiadó.

Egy jókarban lévő hangverseny zongora adó. Garai 14.

Eladó ház. Széchenyi utca 50 sz. a. 330 negyszögletű udvarral, 35,000 koronáért, mely vételárba a tetőablakot 25,000 kor. adó ság átvétele mellett a közpénzfizetésben fizetendő 10,000 kor. részletekben is fizethető, esetleg ennek törlesztésében egy kis ingatlan, ház, kert, stb. adható. Ért. Arany János utca 59 sz. a.

Költözteseket federes stráf kocsin eszközöl Debreczeni Lajos, Csapó-utca 86.

Pénzkölcsönt 4-5% minden nagyságban esetleg jótállás nélkül adós levélre, váltóra, fekvőségre, stb. részletfizetésre is ad A. Antrop, Berlin N. O. 18. Válaszbélyeg.

Házmester felvétetik. Iskola-utca 8. szám.

Üzleti könyvek csakis Hoffmann és Kronovitznál Piacz-utca 49 kaphatók olcsó árban.

Öregbb embert keresünk. Czim a kiadóba.

Szalon berendezés teljen új adó S monffy utca 19 utcai lakásban.

Tetőcserep közönséges, hornyolt és Francia egyéb építkezési anyagok u. m. legjutányosabban Fülöp mészkereskedésében Homokkert-u. 121.

Ügyes csinos képzett varrónők felvételnek Halmágyinál.

Könyvelést keresek a reggeli órákra lehetőleg szabó üzletben cim a kiadóban.

Derekvaronók és kezi leányok azonnal felvételnek Rott L. d vatterem Piacz-u. 32.

Könnyű mellékkeresetre tehetnek szert kik különböző tárgyak részlet eladásával óhajtanak foglalkozni. Czim a kiadóba.

Kopirprés megvételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Ügyes varrónők azonnali belépéssel felvételnek Vanger Sandor Batthyányi-u. 1. Ugyanott tanuló lányok.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke függöny, futó és nagy szőnyegre. Páplau és flanel takaró férfi és női felöltők, kész férfi ru öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy e y próba bevásárlást eszközöjjon Tisztelt Kaiser Salamon.

3 szobás lakást keresek. Adják be szóbelileg ajánlataikat a kiadóba.

Kiadó negyescerei állomás mellett 37 hold. Értekezhetni Hoavéd-utca 16.

Piacz utca 30 sz. házban két modern berendezésű előszobával és kamrával Május 1-étől kiadó Bóvöb felvilágosítást a Fehér Hattyú gyegytárban.

Széchenyi kert 8. sz. ház eladó 40 méter épület 1108 négyszögletű telek 130 nemes gyümölcsfával, nyaralnak, méhészetnek és gyárnak alkalmas. Értekezhetni Csapó utca 11. Új előnyomdában.

Füstös Jenő saját előnyomda és női kézimunka üzletében elvállal mindennemű himzési rajzokat, monogramokat, ujdívatu zsinórmintákat, himzést, harisnyaköést fejeles stb. Csapo-u. 11,

Eladó Honvéd-utca 26. számú adómentes ház, kedvező lefizetés mellett.

Kiadó Honvéd-u. 26. számú háznál 3 szobás utcai lakás.

Tanuló felvétetik tüzserüzletbe. Kupier Jakab József kir. her.-u. 24.

Eladó ház rajta kocsmai jog. Czim a kiadóban.

Eladó földbirtok. Debreczen határában a városhoz 5 kilométer távolságban az Újfaludon a Monostorpályi utfejen 75 hold föld parcelláz a, avagy egészben azonnal eladó. Értekezhetni József kir. h. utca 22 szám alatt.

MADÁR KEDVELŐKNEK. Egy amateur teljes berendezésű tenyészítő és szekrény kalitkái olcsón eladók.

Eladó a sestakeri II-ik járás alatt egy és fél nyilas jó termő szőlős kert. Értekezhetni Bem József-utca 2. sz.

Főlvágott száraz büfka 1 mm. 1 frt 20 kr. Darva Miksa fűszerüzletében Teleki-utca Telefon 294.

Házak, házmelyek kevés pénzzel megvehetőek az állomás mellett, Sümeghy-nél Csapó-u 11.

Tanuló felvétetik Gerstner Kálmán fűszerkereskedésében Debreczen, Széchenyi u.

Uri embereknek izr, özvegy urinó kitűnő házi kosztot ad, lakással együtt a Piacoz cim a kiadóba.

Képzett varrónő intelligens házakhoz ajánlkozik, otthon is vállal. Cim a kiadóban.

Ezerjó Ritzling Kövidinka és csemégek szőlő vesszők még kaphatók M. Alár Lukács Mária telepéről megrendelhető Kossuth utcai üzletben Telefon 630.

2 benzín motor cséplőgép teljes garnitúra igen olcsó árban eladó. Az egyik 4 lóerejű, a másik 6 lóerejű Értekezhetni Fazekas Imrénél Hajduböszörmény, Temető utca.

2496.—1909. v. k. szám

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 4182/2—1908 számu végzése folytán közhírre tételik, miszerint Pannónia magy. iroda r. t. részére lako tól 150 kor. 60 fill. tőke, ennek 1908. évi január hó 1. napjától számított 5% kamatai és az eddig összesen 57 kor. 16 fill. perköltség erejéig 1908. évi december hó 3-án bíróság lefoglalt és 2338 koronára becsült butorokból álló ingóságok **1909. évi ápril hó 13-án délelőtt 10 órakor** kezdetét veendő az Piacz-utca 70 szám a att megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Az árverés az összes kielégítésre jogosított végrehajthatók javára elrendeltetik.

Debreczen 1909. március hó 13-án.

Oláh Géza bírói kiküldött.

Megnyílt! Megnyílt!
A nagy ingyen mozi.
 Hol? Hol?
Csapó-u. 52. szám alatt
FIUME kávéház
 a volt Kölcsey kávéház kerthelyiségében.
Megnyitás április 10, 11. és 12-én
Szombat, Vasárnap és Hétfőn.
Belépti-dij nincs.
 Remek műsor. Előzékeny kiszolgálás. Kitűnő konyha Magyar fajborok. Mérsékelt árak. Előrendű zenekar. Az előadás gyönyörű fedett virágos kerthelyiségben tartatik meg. Kezdeté este 8-tól reggel 2 óráig.
 A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok m. tisztelettel
AUGURT ANTAL, kávé.

Gróf Degenfeld és Dr. Balkányi urak

Erzsébet szőlőtelepén

nemes gyümölcsfa oltvány, gyökeres és sima szőlővessző (ezerjó, erdei, passatuti és egyéb fajok) kaphatók.

Iroda: Debreczenben, Kossuth-u. 32

TAFT-selyem alsószoknya (Jupon) 5 frt 50 Halmágyinál.

Alföldi Takarékpénztár

DEBRECZENBEN,

Piacz-utcza, (saját ház).

a Pesti magyar kereskedelmi bank affiliált intézete.
Alaptőke 1,200.000 Kor. Tartalékok 600.000 Kor.
Betétállomány 1908. decz. 31-én 5,600.000 Kor.

Foglalkozik :

Jelzálogkölcsonők adásával,
Folyószámla előlegek és
Váltóhitelek nyújtásával
értékpapírok adás-vételével,

Elfogad betéteket

takarékpénztári könyvecskékre és csekk-számlára, továbbá perselybetét mellett.

Saját áruraktárában

beraktároz árukat s azokra mérsékelt feltételek mellett előleget nyújt.

Leszámitol tárczaváltókat

hitelrészes egylet keretében is és a kebelében alakult

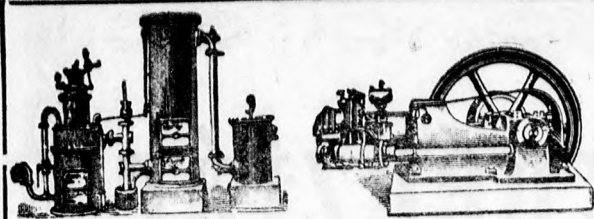
Köztisztviselői hitelrészes egylet

fizetési előleget nyújt 10, 15 és 20 év alatt eszkozlendő visszafizetésre.

Affiliált intézetei:

Kabai Takarékpénztár rt., Nádudvari takarékpénztár rt.
és Hajdunánási gazdasági bank rt. Fiókinézet Vámos-
pércsen.

1903/1 1-2 old.
Viepesutobol

Legolcsóbb hajtórő „GNOM” versolaj- és szivógázmotor.
4000-nél több üzemb. Könnyen kezelhető. Villanyos gyújtással. Okleveles
gépész felesleges. Üzemköltség 1-2 fillér óra és löörönkint.

Oberurseli Mótorgyár Részvény-Társaság, Oberursel.
Iroda és raktár Bécs, VI/2. Gumpendorferstrasse 72.

Költségvetés, tervek és egyéb előkészítés ingyen és bérmentve. Magyarországi vezérképviselőség stabilizátorkra: Molnár és Pintér, Bpest, VI., Akadémia-u. 8.

T R N K A F E R E N C Z

gép-, kazán-műhelye, kútfurási vállalata és vasvályu raktára

DEBRECZENBEN, V, Barna-utca 3-ik szám.

Telefon 576.

Ajánlja mindenféle

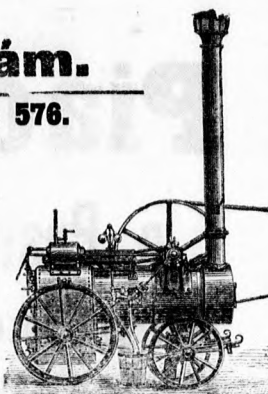
Telefon 576.

gazdasági gépek

szakszerű és gyors javítását jutányos áron; továbbá jó vizű kutak furását, szivattyúk elkészítését minden minőségben

Vagy fel hívja a mélyen tisztelt gazdák közönség figyelmét itató vályuimra, melyek csorda, gulya és ménes itatására tartósságuknál fogva kiválóan alkalmasak; melyek minden méretben lehető leggyorsabban készíttetnek el.

➤➤➤➤ Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. ➤➤➤➤

Pénz! Mész! Szén! Mütrágya!

KLÁR ANDOR Bank és Áruüzlet

Telefon 445. DEBRECZEN, Miklós-utca 23. szám. Távirat: Klár Andor.

Bankosztály:

TÖRLESZTÉSES KÖTVÉNY, és váltóköleső ök földekre és házakra
TÁRCZAHITEL és személyi hitel kereskedőknek, iparosoknak és gazdálkodóknak.
PARCELLÁZÁSOK, erdő- és birtok ügyletek.

Áruosztály:

Szén

Elsőrendű porosz karwini ostrani szén. Légszesz ónya koks. Kétszemesott kovács szén. Salgótarjáni. Petroszényi, egeresi, zsitói szén.

Mész

Bihar megyei és hercegi kizárólag f. val. égett darabos mész havi termelés több 1000 waggon.

Mütrágya

Superfosfát, Thoma salak, csontliszt, száritott fehéj. Kiváló lényeg trágyák, főleg dohány és kapás növények alá.

1 3 évi kötésre.

Előnyös árak!

Pontos kiszolgálás!

Kedvező fizetési feltételek!

Kérjen ajánlatot!

Legjobb összeköttetés.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igér!

Magyar ásványviz

forgalmi és kivitelezési részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palackcsere mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Fokut, az ásványvizek királya
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyúvíz
Baross, vesebaj ellen

Borhegyi, hughajtó
Boholti, udító víz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légszűhurut ellen
Hargitaligeti, udító ital

Horgász, étvágygerjesztő
Káson-Salutaris
Répáti, égvényes ásványvíz
Székely-Selters, idült gyomorhajok ellen
Stojkai, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizet pótolhatók.

Helyi képvis. Halmágyi József. — Kapható mindenütt.

Van szerencsénk a t. építető közönség és építő vállalkozó urak tudomására hozni, hogy az évek óta kipróbált és legjobb tetőfedő anyagnak bizonyult

ETERNIT PALA

kerületi képviselőjét Debreczen és vidékére átvettük s mint annak kizárólagos képviselői ajánljuk szolgálatainkat minden tetőfedési munkálatokra a legszolidabb árak mellett.

Midőn szives pártfogást és támogatást kérünk, vagyunk

kiváló tisztelettel

Kubinyi Lajos és Társa

Debreczen, Sas-utca 3. szám.

Lukács Vilmos és Testvére

„ czeмент-, csatornázási-, tetőfedési- és aszfalt vállalata „

Debreczen, Hatvan-utca 5. szám.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy az Eternit művekkel összeköttetésünket megszüntettük, helyette azonban egy az Eternit-palával minőségre nézve teljesen egyenértékű magyar gyártmányu

szab. asbest czeмент palát

hoztunk forgalomba és ezen szab. Asbest czeмент palának egyedüli eladási jogát Hajdu, Bihar és Szabolcs megyére megszereztük. Hivatkozva eddigi működésünkre, azon reményünknek adunk kifejezést, hogy t. vevőink mint eddig, ezután is ki fognak bennünket tüntetni nagybecsű bizalmukkal.

Van szerencsénk ez alkalommal szives figyelmüket egyéb czikkeinkre is felhívni, u. m.: Beocsini porland és Román czeмент, gipsz, elszigetelő lemez, valódi aszfalt lemez. — Beton és terrazzo munkák. Saját gyártmányu beton csövek és czeмент lapok.

Teljes tisztelettel

Lukács Vilmos és Testvére, Hatvan-utca 5. sz. Telefon 308.

1909/1
1-2 old.
Viepesutobol

Magyar királyi államvasutak szállító hivatala.

Rosenberg Albert Özv. és Fiai

Debreczen, Piacz-utca 60.

Elvállal

Költöztetéseket szabadalmazott butorszállító kocsikkal helyben és vidéken jótál'as mellett.

Áruk szállítását, beraktározását.

Gyűjtő kocsiforgalom Budapestről és Wienből.

Butorok szállítását, becsomagolását és beraktározását saját külön célra épült raktárunkban.

Vámáru elvámolását.

Sürgőnyczim :
Rosenberg szállító.

Állapítva
1870. évben.

Interurban telefon
63. szám.

Telefonszám 210.

Bächer Rudolf
ekegyár

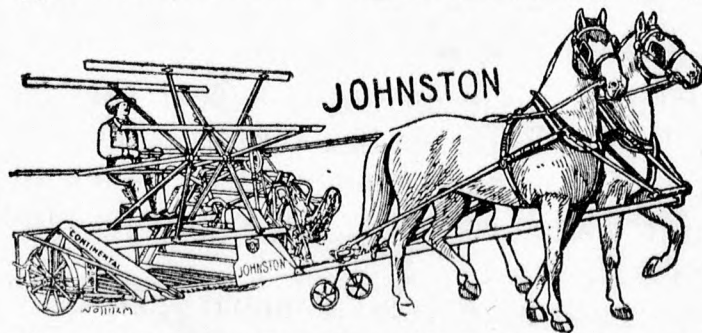
Melichár Ferencz
vetőgépgyár

Johnston amerikai aratógépgyár
kizárólagos főraktára

Debreczen, Piacz-u. 26. Nagytrafik udvar.

Egyedül itt kapható az eredeti párossoru „Unikum-Drill“ vetőgép. (Amely gépen nincs rajta az „Unikum Drill“ elnevezés, az csak utánzat).

Eredeti amerikai
Johnston
kévekötő, marokrakó
arató gépek és
fűkaszalók.

Az aratógépeket
próbája adjuk s azok
kezelésére raktá-
runkban bárkít díj-
mentesen kioktatjuk.

Eredeti Bächer aczélekék, világhírű könnyű aczél kettős ekék (melyek szintén próbára kaphatók.)
Eredeti amerikai Planet tengeri és répa kapák (minden kapásnövény megmunkálására alkalmas) Szeoska-
vágók, répavágók, tengeri morzsolók, járgányok, fűlesztők és minden egyéb gazdasági eszköz
Arjegyzzék és legelőcsőbb ajánlat ingyen és bérmentve.

Képviselő: **Báhrmer Sándor.**